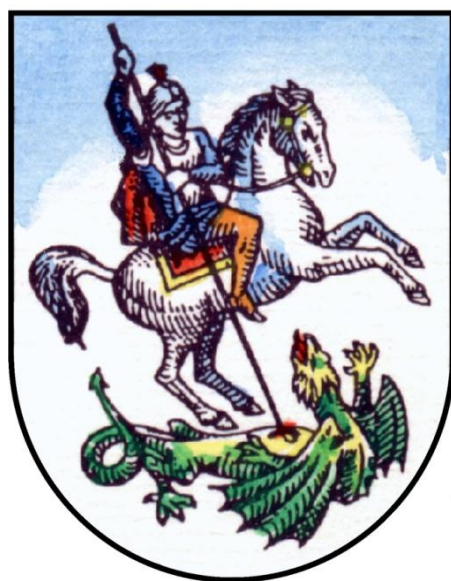

Program razvoja turizma
OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

NASLOV: PROGRAM RAZVOJA TURIZMA OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

NAROČNIK: OBČINA SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

IZVAJALEC: PORA, RAZVOJNA AGENCIJA GORNJA RADGONA

**AVTORJI: Tatjana Methans, mag. org.
Nuša Pavlica Jakovljevič, u. d. i. agr.**

Pri oblikovanju razvojnih ciljev so sodelovali:

- **predstavniki občinskih strokovnih služb,**
- **predstavniki nosilcev turistične dejavnosti,**
- **predstavniki društvenih dejavnosti,**
- **predstavniki civilne iniciative.**

KAZALO

1 UVOD	4
2.1. SPLOŠEN OPIS OBMOČJA OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI	6
2.1.1. Predstavitev posameznih naselij	8
3 ANALIZA STANJA	19
3.1. ČLOVEŠKI VIRI	21
3.1.1. Demografski in ekonomski podatki	21
3.1.2. Trg dela	25
3.1.3. Izobraževanje in izobrazbena struktura	28
3.1.4. Naravna dediščina, zgodovina, kulturna dediščina ter kultura danes	30
3.2. GOSPODARSTVO	50
3.2.1. Obrt in podjetništvo	51
3.2.2. Domače in umetnostne obrti	52
3.3. KMETIJSTVO IN PODEŽELJE	53
3.3.1. Dopolnilne dejavnosti	55
3.4. INFRASTRUKTURA	56
3.4.1. Prometno omrežje	56
3.4.2. Oskrba z vodo	57
3.4.3. Kanalizacijsko omrežje	57
3.4.4. Električno omrežje	58
3.5. TURIZEM	59
3.5.1. Turistična infrastruktura	61
3.5.2. Analiza turističnih akterjev na turističnem območju	63
3.5.3. SWOT-analiza turističnega območja	65
3.5.4. Analiza anketnih vprašalnikov	72
4 RAZVOJNI MODEL, VIZIJA RAZVOJA IN CILJI	76
4.1 VIZIJA	76
4.2 CILJI	77
4.3. DOLOČITEV RAZVOJNIH PODROČIJ, PROGRAMOV IN UKREPOV	77
4.4. OPIS POSAMEZNIH PROJEKTOV	80
5 RAZVOJ TURISTIČNIH PRODUKTOV	102
5.1. OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PRODUKTA JÜRJEVA DEŽELA ZA	
OBMOČJE CELOTNE OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI	102
5.1.1. Sodelovanje turističnih ponudnikov	103
5.1.2. Mreža nosilnih točk	103
5.1.3. Nadaljnji koraki v projektu Jürjeva dežela	104
5.1.4. Predlogi turističnih projektov za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici	106
5.1.5. Predlogi turističnih programov za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici	107
5.2. OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PRODUKTA STARA GORA NAS UČI	109
5.2.1. Sodelovanje turističnih ponudnikov	110
5.2.2. Mreža nosilnih točk	111
5.2.3. Nadaljnji koraki v projektu Stara Gora nas uči	111
5.2.4. Predlogi turističnih projektov za Staro Goro	113
5.2.5. Predlogi turističnih programov za Staro Goro	113
6 ZAKLJUČEK	118
6.1. POVZETEK ANALIZE STANJA	118
6.2. PREDLAGANE AKTIVNOSTI PO PODROČJIH DELOVANJA	119
6.2.1. Človeški viri	119
6.2.2. Gospodarstvo	119
6.2.3. Okolje in prostor	120
6.2.4. Kmetijstvo in podeželje	120
6.2.5. Turizem	120
6.3. PREDLAGANE AKTIVNOSTI POVEZOVANJA	121
7 VIRI	123

1 UVOD

Na podlagi 2. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Ur. l. RS, št. 2/04) je Vlada Republike Slovenije na 81. redni seji 11. maja 2010 pod točko 1 sprejela sklep: Vlada Republike Slovenije opredeljuje turizem kot enega najpomembnejših gospodarskih oziroma strateških sektorjev, ki ustvarja nova delovna mesta in izrazito pozitivno vpliva na uravnoteženi regionalni razvoj.

Iz Strategije razvoja slovenskega turizma (2012–2016), ki je temeljni dokument načrtovanja razvoja turizma na nacionalni ravni, lahko razberemo, da bo turizem v naslednjih letih glede na sedanjo stopnjo razvitosti slovenskega turizma in obstoječe razvojne možnosti postal ena od vodilnih dejavnosti slovenskega gospodarstva in tako pomembno prispeval k doseganju razvojnih ciljev Slovenije, predvsem njenih gospodarskih ciljev, kot so konkurenčnost, rast BDP, rast zaposlenosti, trajnostni razvoj, skladen regionalni razvoj, večja kakovost življenja in blaginja prebivalstva, krepitev kulturne identitete ter povečevanje prepoznavnosti Slovenije v svetu. Navedeno ne velja le za državno raven, ampak tudi za regionalno in lokalno, pri čemer so oblikovalci slovenskega turizma v zadnjih letih dosegli soglasje tudi o tem, da mora postati ves turistični razvoj trajnosten.

Trajnostni razvoj turizma pomeni – ne za vsako ceno, kratka razvoj, ki ne izčrpa naravnih virov in ne onesnažuje okolja, hkrati pa spoštuje kulturo, človeka, etične vrednote. Tako lahko govorimo o mehkem turizmu, ki je na podeželskem območju najprimernejši. Hkrati pa se trajnostni razvoj ne osredotoča samo na okoljska vprašanja, temveč poudarja razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanjosti, ne da bi ogrozili možnosti prihodnjih generacij. Trajnostni razvoj povezuje skrb za nosilnost naravnih sistemov s socialnimi izzivi, s katerimi se sooča človeštvo. Že leta 1970 so »trajnost« uporabili za opis gospodarstva »v ravnovesju z osnovnim ekološkim sistemom podpore«.

Trajnostni razvoj turizma omogoča vsem družbenim skupinam enakopravnost, omogoča vsem področjem človekovega delovanja enakost, kar samo po sebi vodi do pravičnejše družbe. Ker je turizem povezana in integrirana dejavnost, je pri vodenju celovite turistične politike potrebno sodelovanje vseh subjektov javnega, zasebnega in civilnega sektorja.

Turizem povezuje številne gospodarske dejavnosti, zato ima enega največjih proizvodnih panožnih multiplikatorjev in pomembno pospešuje regionalni razvoj, povečuje ekonomsko vrednost biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in kulturne dediščine ter omogoča povečanje družbene blaginje. Slovenski turizem je eden od temeljnih stebrov uravnoteženega gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja – komponent, ki sestavljajo trajnostni razvoj.

Turistični trg se vedno bolj specializira in zahteva razvoj novih oblik počitnic, predvsem oddiha s posebnim namenom in krajših počitnic. Zaradi tega se zahteva vedno večja kakovost produktov in storitev. Povpraševanje po konvencionalnih oblikah počitnic bo v prihodnosti vedno manjše, turisti bodo postali bolj kritični do turistične ponudbe. Vedno več turistov prisega na naravo in zdrav način življenja. Razvoj gre v smeri alternativnega turizma, saj želi turist prosti čas preživeti kvalitetno, aktivno in predvsem drugače. Interes za spoznavanje naravne in kulturne dediščine, izobraževanje ter čisto okolje vodi k razvoju turističnih produktov, ki vse našteteto zajemajo. Zato je treba pozornost usmeriti v kreiranje atraktivnih turističnih območij, ki

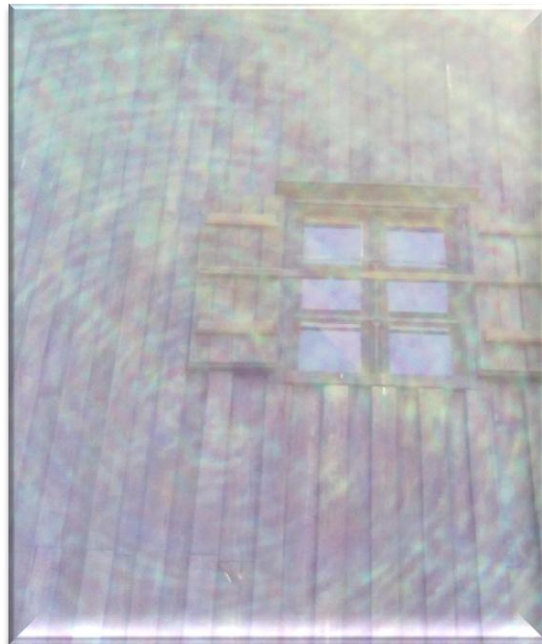
so zunaj mest in civilizacije.

Območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici v tem dokumentu opredeljujemo kot zaokrožen skupni turistični produkt Jürjeva dežela, ki zahteva jasno razvojno in trženjsko politiko v obdobju 2012–2016 ter finančno spodbudo za njeno učinkovito izvajanje.

Razvojni program obravnava in predlaga izkoriščanje najsodobnejših trendov na področju turizma s poudarkom na podeželskem turizmu, trženju turizma in razvoju posameznih turističnih proizvodov.

Predlog dokumenta smo v razvojni agenciji PORA Gornja Radgona zasnovali tako, da smo v prvih poglavjih analizirali dosedanje stanje za posamezna področja, ki kreirajo razvoj turizma, ter aktivnosti in priložnosti v turizmu na območju omenjene občine. Glede na SWOT-analizo in analizo vprašalnikov smo podali predloge za nadaljnji razvoj turizma. Pri tem smo povzeli zakonsko ureditev tega področja in se osredotočili na aktualne dokumente, ki opredeljujejo razvoj turizma v občini Sveti Jurij ob Ščavnici, na osnovi tega pa izdelali strateške cilje in usmeritve turizma v občini, vključno z razvojnimi nalogami in akcijskim načrtom za izvedbo. Ob tem smo upoštevali pravila trajnostnega razvoja. V posebni prilogi smo dodali nabor projektov, ki so se izkazali kot možni, izvedljivi in potrebni za to okolje.

Poleg navedenega je treba poudariti tudi, da razvojni program turizma ni tog dokument, temveč se lahko ves čas izpopolnjuje, izboljšuje in dograjuje.

2 RAZVOJNO OBMOČJE OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

2.1. SPLOŠEN OPIS OBMOČJA OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici leži v severovzhodnem delu Slovenije na obronkih Slovenskih goric in obsega ozemlje na stiku treh geoloških in pokrajinskih svetov. Prvi pokrajinski element so Slovenske gorice, ki s svojo površino okrog 1017 km² predstavljajo največje slovensko gričevje. Njeni vrhovi segajo do 300 ali 400 metrov nadmorske višine in se v obravnavani občini polagoma spuščajo v drugi pokrajinski element, dolino reke Ščavnice. Reka Ščavnica sodi med najbolj obremenjene vodotoke v Sloveniji. V preteklosti je doživela mnoge spremembe v konfiguraciji vodotoka. Z regulacijo so bili uničeni najznačilnejši habitati nižinskega vodotoka in njegove okolice. Tretji pokrajinski element so rodovitna polja na vzhodu, ki prehajajo v obsežno Panonsko nižino.

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici je srednje velika kmetijska občina v Prlekiji. Je tudi sestavni del statistične regije Pomurje. Najvišja točka v občini je kraj Sovjak na 314 metrih nadmorske višine, najnižja pa je v Bolehnečicah in sicer 187 metrov nadmorske višine.

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici se je kot teritorialno območje in občina uveljavila leta 1994, pred tem je ozemlje spadalo v občino Gornja Radgona. Občina Sveti Jurij ob Ščavnici spada v pomursko regijo. Sedež občine je v Ulici Bratka Krefta 14 v Svetem Juriju ob Ščavnici.

Občina meji na sedem občin (Gornja Radgona, Cerkevjak, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Juršinci, Ljutomer, Križevci pri Ljutomeru in Radenci) in obsega 27 naselij, in sicer Biserjane, Bolehnečici, Blaguš, Brezje, Čakova, Dragotinci, Gabrc, Galušak, Grabonoš, Grabšinci, Jamna, Kočki Vrh, Kokolajnščak, Kraljevci, Kupetinci, Kutinci, Mali Moravščak, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Stara Gora, Sveti Jurij ob Ščavnici, Terbegovci, Ženik in Žihlava. Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 131. mesto, po številu prebivalcev pa na 157.

Razdalje do sosednjih večjih krajev znašajo: Radenci – 12 km, Gornja Radgona – 16 km, Ljutomer – 20 km, Murska Sobota – 25 km, Ptuj – 24 km, Lenart – 20 km in Maribor – 40 km. Meja z Avstrijo je oddaljena 16 km, z Madžarsko 30 km in s Hrvaško 30 km.

Občina ima 2894 prebivalcev, od tega 1426 moških in 1468 žensk, pri čemer je gostota prebivalstva 56 preb./km², kar je bistveno manj, kot je slovensko povprečje, ki znaša 101 preb./km². Povprečna starost prebivalcev v občini je 41,2 leta.

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici je izrazito podeželska, kmetijstvo je prevladujoča gospodarska dejavnost. Velik del prebivalstva občine se ukvarja s kmetijstvom, ostali se zaposlujejo v sosednjih večjih krajih (Ljutomer, Gornja, Radgona ...). V občini je več samostojnih podjetnikov, večjih industrijskih obratov na tem območju ni. V zadnjem obdobju vse pomembnejšo vlogo v gospodarstvu občine dobiva turizem, ki pa je še v fazi razvoja.

Usmeritev občine Sveti Jurij ob Ščavnici

Usmeritve občine težijo k uvrstitvi med centralna naselja na ravni Prlekije, ki služijo oskrbi prebivalstva z javnimi funkcijami in služnostnimi dejavnostmi na lokalni ravni (splošne preskrbovalne potrebe prebivalstva v izobraževalnem, socialnem, kulturnem in gospodarskem pogledu) ter povezovanju prebivalstva v lokalnih in (med)občinskih središčih in generiranju

gospodarske dejavnosti. Ob tem je cilj vestno slediti trajnostnemu oziroma vzdržnemu razvoju na vseh področjih človekovega delovanja.

Območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici

2.1.1. Predstavitev posameznih naselij

Ozemlje Republike Slovenije je razdeljeno na dve kohezijski regiji, dvanajst statističnih regij, 58 upravnih enot, 211 občin in 6031 naselij, od katerih jih 27 leži v občini Sveti Jurij ob Ščavnici in teritorialno pokrivajo 51,3 km².

Preglednica: Teritorialne enote in hišne številke v občini Sveti Jurij ob Ščavnici

Površina v km ²	Št. naselij	Št. prostorskih okolišev	Št. stat. okolišev	Št. ulic	Št. hišnih števil
51,3	27	44	34	4	1246

(Vir: Statistični urad Republike Slovenije (SURS), meritve 2012)

Povprečna gostota prebivalstva v občini je 56,4 prebivalca na km², povprečna velikost gospodinjstva pa 2,8 osebe, pri čemer je v občini skupaj 1047 gospodinjstev.

Preglednica: Naselja v občini Sveti Jurij ob Ščavnici, njihova površina in prebivalstvo

Naselje	Površina v km ²	Število prebivalcev	Gostota poseljenosti (preb./ km ²)	Število gospodinjstev	Povprečna velikost gospodinjstva
Biserjane	1,4	77	54,4	28	2,8
Blaguš	1,7	64	38,3	22	2,9
Bolehnečici	3,6	129	36,0	38	3,4
Brezje	0,5	36	77,2	10	3,6
Čakova	1,9	81	42,6	23	3,5
Dragotinci	3,3	130	39,7	49	2,7
Gabrc	0,3	19	70,0	11	1,7
Galušak	1,2	67	55,3	25	2,7
Grabonoš	5,1	207	40,8	76	2,7
Grabšinci	2,6	75	28,7	26	2,9
Jamna	1,9	130	70,0	40	3,3
Kočki Vrh	0,4	47	106,6	13	3,6
Kokolajnščak	1,0	84	80,8	30	2,8
Kraljevci	4,0	157	39,1	49	3,2
Kupetinci	1,6	69	43,8	26	2,7
Kutinci	1,8	41	22,9	17	2,4
Mali Moravščak	0,4	12	30,0	5	2,4
Rožički Vrh	1,3	244	183,6	97	2,5
Selišči	2,7	104	38,4	37	2,8
Slaptinci	3,6	140	38,7	45	3,1

Sovjak	1,3	299	228,4	122	2,5
Stanetinci	2,7	102	38,1	36	2,8
Stara Gora	0,6	72	130,6	28	2,6
Sveti Jurij ob Ščavnici	0,6	204	334,0	80	2,6
Terbegovci	3,3	122	37,0	45	2,7
Ženik	0,8	105	124,3	41	2,6
Žihlava	1,8	77	43,3	28	2,8
SKUPAJ	51,3	2894	56,4	1047	2,8

(Vir: SURS, stanje 1. 1. 2011)

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici obsega 51,3 km² površine s 27 kraji:

Biserjane, Bolehnečici, Blaguš, Brezje, Čakova, Dragotinci, Gabrc, Galušak, Grabonoš, Grabšinci, Jamna, Kočki Vrh, Kokolajnščak, Kraljevci, Kupetinci, Kutinci, Mali Moravščak, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Stara Gora, Sveti Jurij ob Ščavnici, Terbegovci, Ženik, Žihlava.

V nadaljevanju je podrobneje predstavljenih vseh 27 naselij občine Sveti Jurij ob Ščavnici.

BISERJANE

so obcestno naselje v dnu Ščavniške doline, na terasi na desnem bregu reke, vzhodno od Svetega Jurija ob Ščavnici. Na melioriranih ilovnatih tleh prevladujejo njive in travniki, proti jugovzhodu je gozd Svore. V naselju je hrastov drevored.

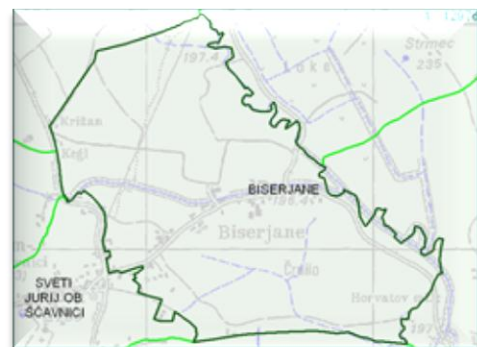
Prebivalci: Biserjanci

Število prebivalcev: 92

Zanimivosti: Vas se prvič omenja leta 1441, ko je šte-

la deset hiš. Vzhodno od regionalne ceste so sledovi naselbine kulture žarnih grobišč, južno od tod pa ostanki antičnega naselja. V zahodnem delu naselja stoji spomenik borcem železničarjem, delo kiparja Borisa Prokofjeva. Ob reki Ščavnici so zaščitena šotišča »Muža Črnilo«. V šaljivem vaškem grbu imajo raco.

Znane osebnosti: Anton Korošec (1872–1940), politik, klerikalni vodja nekdanje SLS, notranji minister; Anton Brumen (1857–1930), publicist, borec za pravice štajerskih Slovencev; Jakob Kreft, poslanec; Marija Simonič, kiparka, samoukinja.

BOLEHNEČICI

so obcestno naselje v Ščavniški dolini leži ob cesti Ljutomer–Sveti Jurij ob Ščavnici. Njive so na terasi severno od vasi, nekdanji vlažni travniki ob reki Ščavnici so meliorirani. Naselje je še dokaj kmečko, prevladuje živinoreja.

Prebivalci: Bolehnečičani

Število prebivalcev: 135

Zanimivosti: V vasi so etnološko zanimive domačije, na katerih gnezdijo štorke.

BLAGUŠ

je razloženo naselje na južnem obrobju Ščavniške doline, ki leži na nizkem slemenu zahodno od Svetega Jurija ob Ščavnici. Na prisojnim pobočju nad Blaguškim jezerom so njive in vinogradi, na severu pa naselje obdaja mešani gozd Goše. Blaguško jezero, ki meri 7

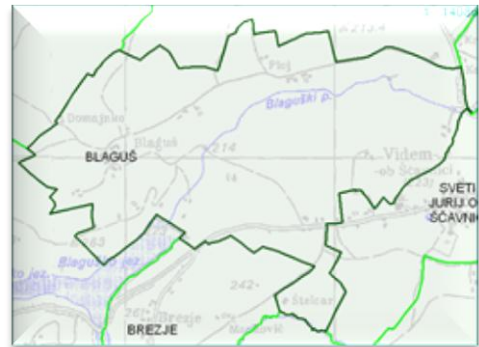
ha, je nastalo leta 1953 zaradi zajezitve Blaguškega potoka in je namenjeno predvsem za rekreacijo in namakanje.

Prebivalci: Blagušani

Število prebivalcev: 66

Zanimivosti: Nižje pod nasipom stoji Kurbosov »Trbülekov« potočni mlin, ki razen za domače potrebe več ne obratuje. V blaguškem gozdu so Nemci 3. aprila 1945 ustrelili dvanajst talcev. Leta 1961 so v spomin na ta dogodek odkrili spomenik. Prvo asfaltiranje je bilo na Blagušu leta 1990 v dolžini enega kilometra. Telefonsko povezavo so dobili v letu 1998. V šaljivem vaškem grbu imajo uš.

Znane osebnosti: Anton Štuhec (1884–1948), strokovni pisatelj, pravnik; Milan Verk, kartograf; Ivan Klobasa, pesnik.

BREZJE

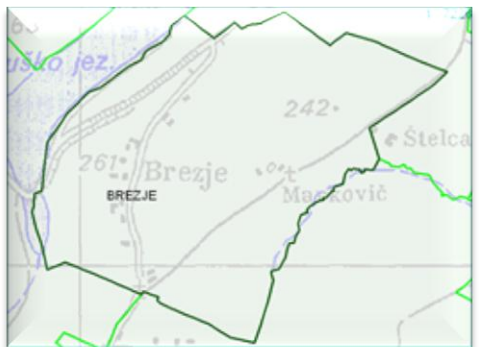

je razloženo naselje na severnih obronkih osrednjega dela Slovenskih goric, ki leži med naseljem Sovjak in Blaguškim jezerom. Na pobočjih goric so sadovnjaki, njive in posamezni vinogradi.

Prebivalci: Brezovčani

Število prebivalcev: 41

Zanimivosti: Kraj se prvič omenja v otokarskem deželnoknežjem urbarju iz obdobja 1265–1267, ko je štel deset kmetij. V šaljivem vaškem grbu imajo kravo.

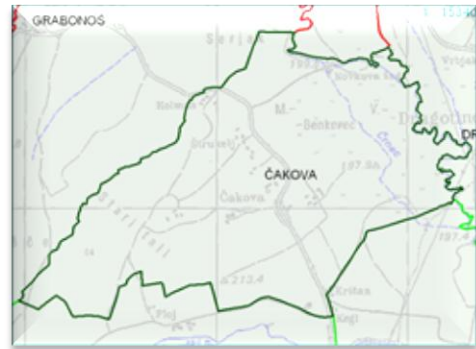

Znane osebnosti: Fran Ilešič (1871–1942), literarni zgodovinar, univerzitetni profesor v Zagrebu, predsednik Slovenske matice.

ČAKOVA

je razloženo naselje v dnu Ščavniške doline, ki leži na obeh straneh ceste med Grabonošem in Svetim Jurijem ob Ščavnici. Njive na melioriranih ilovnatih tleh proti reki Ščavnici prehajajo v travnike, na zahodu pa je mešani gozd Stari Tali.

Prebivalci: Čakovčani

Število prebivalcev: 82

Zanimivosti: Na vzhodnem koncu vasi raste hrast z obsegom debla 390 cm. V šaljivem vaškem grbu imajo kačo.

DRAGOTINCI

so občestno, deloma ravninsko naselje, ki leži ob cesti za Biserjane, Rožički Vrh in Okoslavce. Na severu prehajajo Dragotinci v slemenski zaselek Dragotinski Vrh. Na prisojnem pobočju nad njim so vinogradi in sadovnjaki, pod njim pa na položnem svetu njive, med

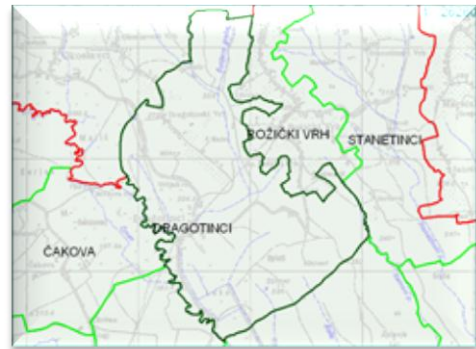
katerimi so nižje, ob regulirani Ščavnici, posamezni travniki.

Prebivalci: Dragotinčani

Število prebivalcev: 139

Zanimivosti: Dragotinci se prvič omenjajo leta 1357. Leta 1907 je bila ustanovljena Kmetijska družba, katere ustanovitelj je bil tamkajšnji kmet, ki je za člane naročal modro galico, semena in umetno gnojilo (superfosfat). Dragotinčani so med prvimi imeli lastno hranilnico in posojilnico. V okolici so ostanki številnih antičnih gomil. V šaljivem vaškem grbu imajo koline.

Znane osebnosti: Vekoslav Grmič, mariborski škof, bogoslovni pisatelj; Ivan Nemeč – Vojko (1907–1976), družbenopolitični delavec in publicist; Mijo Vamberger (1851–1930), strokovni publicist, stenograf; Franc Nemeč, kipar.

GABRC

je razložena slemenska vasica v osrčju Slovenskih goric, ki leži med dolinama potokov Turje in Pinkave, južno od Svetega Jurija ob Ščavnici. Na jugozahodu je zaselek Kozjanica. Na slemenu so na vzhodu in zahodu manjši sadovnjaki in vinogradi, na pobočjih pa njive

in pod njimi mešani gozd.

Prebivalci: Gabrčani

Število prebivalcev: 20

Zanimivosti: V šaljivem vaškem grbu imajo steklenico s kupico.

GALUŠAK

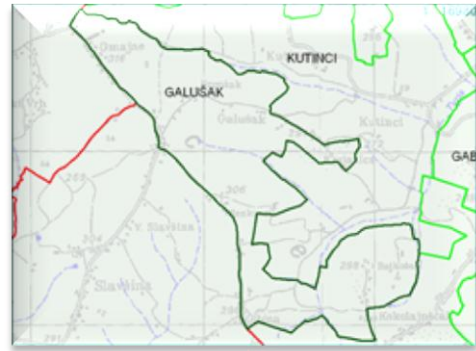

je razloženo naselje v osrčju Slovenskih goric, ki leži na slemenu na razvodju med rekama Pesnico in Ščavnico. Sadovnjake in njive nižje na pobočju zamenjujejo mešani gozdovi ter posaposamezni travniki ob Smolinskem potoku in potoku Turji.

Prebivalci: Galušačani

Število prebivalcev: 68

Zanimivosti: Vas se prvič omenja med strelskimi dvorci okoli leta 1300. Prvotno je bil Galušak vinogradniško naselje. Tu je bila najdena kamnita sekira. V šaljivem vaškem grbu imajo lestev.

GRABONOŠ

je gručasto naselje v dnu Ščavniške doline, leži na desnem bregu Cogetinskega potoka. Ta se severovzhodno od tod izliva v reko Ščavnico. V okolici so na melioriranih zemljiščih obsežni njive in travniki, obdajajo jih mešani gozdovi Kamenšak na jugozahodu, Goše in Stari

Tali na jugu ter Ivanjščica na zahodu.

Prebivalci: Grabonošci

Število prebivalcev: 222

Zanimivosti: V vasi stoji trikotno zidano znamenje iz okoli leta 1800 z razgibano pločevinasto streho. Ob cesti proti Svetemu Juriju ob Ščavnici stoji kapela trikotnega tlorisa iz prve polovice 19. stoletja. Med veliki hišami najdemo lepe etnološko zanimive stavbe. V gozdovih ob Ščavnici je več gomil, v njih so našli obdelane kamne in antične črepinje. V šaljivem vaškem grbu imajo vzglavnik.

Znana osebnost: Jakob Ploj (1850–1944), narodnopolitični delavec in finančni strokovnjak.

GRABŠINCI

je razloženo naselje v osrčju Slovenskih goric, v dolini potoka Pinkave, kjer travniki na vlažnih tleh na obrobju doline prehajajo v njive in listnati gozd, na slemenu na vzhodu, kjer je zaselek Grabšinščak, pa je tudi nekaj vinogradov. Po dolini je speljana cesta iz Sve-

tega Jurija ob Ščavnici na Ptuj.

Prebivalci: Grabšinčani

Število prebivalcev: 72

Zanimivosti: Vas so ustanovili hrvaški in prekmurski kolonisti. Prvič je bila omenjena v otokarskem deželno knežjem urbarju iz obdobja 1265–1267, ko je imela dvanajst kmetij. V Grabšincih je stal strelski dvorec. V šaljivem vaškem grbu imajo curek žganja.

JAMNA

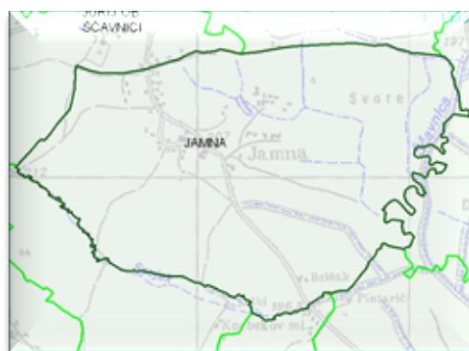
je gručasto naselje na južnem robu Ščavniške doline, ki leži ob cesti Sveti Jurij ob Ščavnici–Ljutomer. Manjši sadovnjaki so ob hišah v vasi, od nje na vzhod do listnatega gozda Svor in zahod do obsežnejšega gozda. Na pobočju pod naseljem Ženik se na ilovnatih tleh širijo njive in travniki.

Prebivalci: Jamničani

Število prebivalcev: 102

Zanimivosti: Kraj se prvič omenja leta 1336. Na njivah vzhodno od ceste proti Ljutomeru so najdeni ostanki antične naselbine. Po starem ljudskem izročilu naj bi bil kolovoz v gozd Ograjke pod grebenom Stare Gore nekdanja »rimska cesta«. V bližini so našli tudi ostanke rimske naselbine. V šaljivem vaškem grbu imajo pijavko.

Znane osebnosti: Klara Suhač-Bonaventura (1853–1891), pesnica in pedagoška pisateljica; Jernej Košar (1848–1930), slikar samouk in društveni delavec.

KOČKI VRH

je razložena vasica v osrčju Slovenskih goric, na razvodnem slemenu med rekama Pesnico in Ščavnico, jugozahodno od Blaguškega jezera. Na vrhu slemena so njive in sadovnjaki, nižje na pobočju je gozd.

Prebivalci: Kočkovrhovci

Število prebivalcev: 27

Zanimivosti: V šaljivem vaškem grbu imajo tri debele hruške rumpice.

KOKOLAJNŠČAK

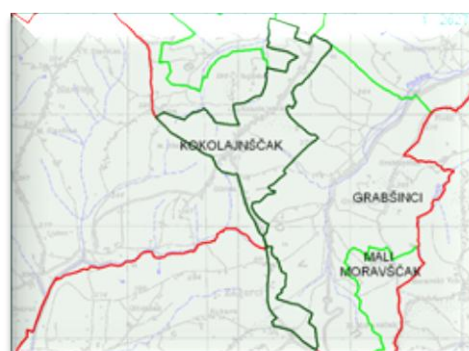

je razloženo naselje v osrčju Slovenskih goric na razvodnem slemenu med rekama Pesnico in Ščavnico, južno od Svetega Jurija ob Ščavnici. Na jugovzhodnem pobočju pod vasjo so posamezni vinogradi, nižje manjši sadovnjaki in njive.

Prebivalci: Kokolajnsčani

Število prebivalcev: 74

Zanimivosti: V šaljivem vaškem grbu imajo steklenico s kupico (časo).

KRALJEVCI

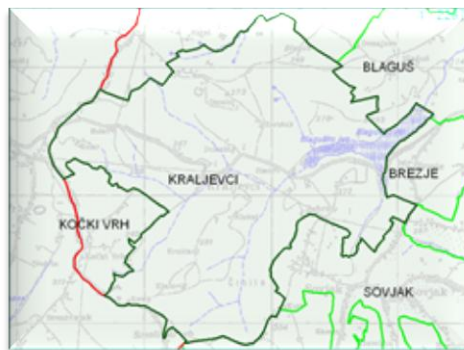
so razloženo naselje z gručastim jedrom sredi Slovenskih goric, v dolini Blaguškega potoka, na katerem je za jezom Blaguško jezero, in na sosednjih slemenih, ki so večinoma porasla z mešanim gozdom. Na prisojni strani je nekaj njiv, v vlažnem dolinskem dnu so travniki. Skozi naselje pelje cesta Sveti Jurij ob Ščavnici–Cerkvenjak–Lenart v Slovenskih goricah.

Prebivalci: Kraljevčani

Število prebivalcev: 157

Zanimivosti: V srednjem veku se omenjajo Spodnji in Zgornji Kraljevci, prvi že v otokarskem deželnoknežjem urbarju iz obdobja 1265–1267 z desetimi hišami, drugi pa leta 1445 s 16 hišami. V šaljivem vaškem grbu imajo tri debele hruške rumpice.

Znane osebnosti: Martin Jurkovič (1847–1926), nabožni pisatelj; Dragotin Trstenjak, pravnik, strokovni pisec; Davorin Trstenjak (1817–1890), narodni buditelj, pesnik, pripovednik, zagovornik panslavizma.

KUPETINCI

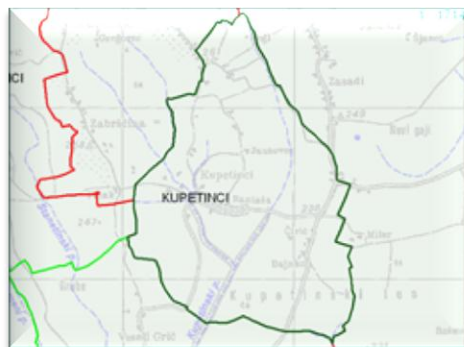

so razloženo naselje na skrajnih jugovzhodnih slemenskih odrastkih Kapelskih goric, ki leži med dolinama Kupetinskega in Stanetinskega potoka. V okolici prevladujejo sadovnjaki in njive, v dolini na vzhodu so travniki, na zahodu pa mešani gozd.

Prebivalci: Kupetinčani

Število prebivalcev: 95

Zanimivosti: Kraj se omenja že med letoma 1265 in 1267.

KUTINCI

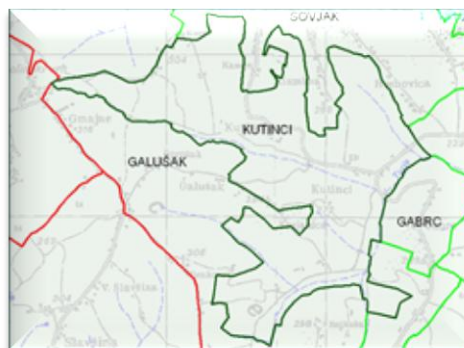
so razloženo naselje v osrčju Slovenskih goric, ki leži večinoma v zgornjem delu doline potoka Turje. K naselju spadata zaselka Ruda na slemenu in Renkovci na pobočju na jugovzhodu. Na ilovnatih tleh ob Turji so mokrotni travniki, višje na prisojnih pobočjih pa njive ter manjši sadovnjaki in vinogradi.

Prebivalci: Kutinčani

Število prebivalcev: 55

Zanimivosti: Kraj se prvič omenja leta 1445, ko je štel sedem hiš. V šaljivem vaškem grbu imajo kutino.

Znana osebnost: Franc Čuček (1882–1969), eden najpomembnejših industrialcev na Ptujskem polju.

MALI MORAVŠČAK

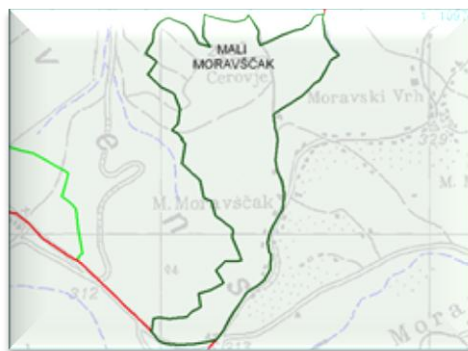
je razložena vasica v osrčju Slovenskih goric na razvodnem slemenu med rekama Pesnico in Ščavnico, severozahodno od povirja potoka Bukovnice, kjer na slemenu in pobočjih prevladujejo manjše njive in sadovnjaki, nižje pod listnati gozd. Na

zahodu se sleme strmo spušča v dolino v povirju potoka Pinkave.

Prebivalci: Moravčani

Število prebivalcev: 11

Zanimivosti: V šaljivem vaškem grbu imajo konja.

ROŽIČKI VRH

je razloženo naselje v južnem delu Kapelskih goric na slemenih okoli Rožičkega vrha, severno nad Ščavniško dolino. Na pobočjih so na prisojni strani vinogradi. Pod njimi so sadovnjaki in njive, proti Ščavniški dolini in Stanetinskemu potoku ter dolinicam njegovih

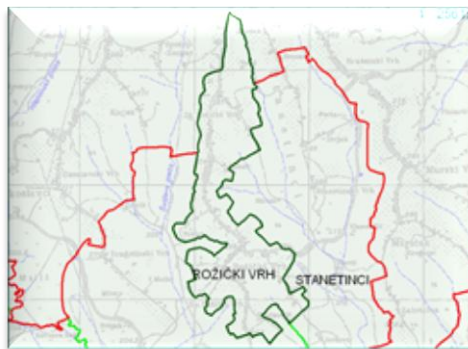
pritokov pa je mešani gozd. Razpotegnjeno naselje se deli na Zgornji Rožički Vrh na severu in Spodnji Rožički Vrh na jugu.

Prebivalci: Rožičkovrhovci

Število prebivalcev: 215

Zanimivosti: V šaljivem vaškem grbu imajo grozd.

Znane osebnosti: Koloman Kvas (1790–1867), prvi profesor slovenščine na graškem vseučilišču; Jakob Žmavc (1867–1950), soustanovitelj in prvi predsednik Slovenskega profesorskega društva.

SELIŠČI

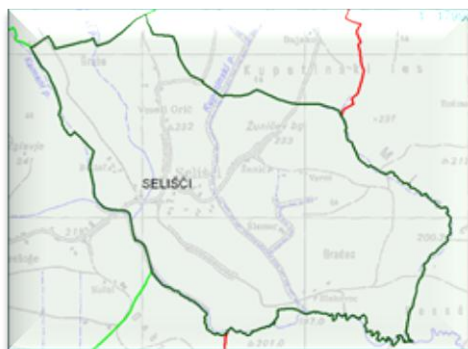
so obcestno naselje na stiku Kapelskih goric in Ščavniške doline na terasah ob Stanetinskem in Kupetinskem potoku, ki se po položnem pobočju proti jugu in zahodu razteza do mešanih gozdov Dobravice, Posečja in Mlačin. V okolici prevladujejo njive in travniki.

Prebivalci: Seliščani

Število prebivalcev: 108

Zanimivosti: Vas se prvič omenja leta 1412, tam so našli več kamnitih sekir. V šaljivem vaškem grbu imajo ježa.

Znane osebnosti: Viktor Vrbnjak (r. 1934), arhivist in kulturno-politični zgodovinar; Lojze Veberič (r. 1936), slikar amater.

SLAPTINCI

so gručasto naselje v dnu Ščavniške doline, na terasi med reko Ščavnico in potokom Belicem. Ob cesti proti Seliščem je zaselek Preloge, jugovzhodno od njega pa zaselek Gasa. Okoli naselja so manjši sadovnjaki, proti Ščavnici in na vzhodu njive in travniki. Na severu so

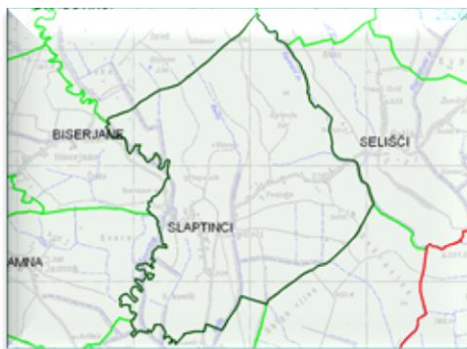
okrog nizke vzpetine Strmca gozdovi.

Prebivalci: Slaptinčani

Število prebivalcev: 139

Zanimivosti: Ob mostu čez Ščavnico stoji štiri metre visoko kamnito figuralno znamenje Janeza Nepomuka iz leta 1807. V gozdovih je skupina osmih antičnih gomil. V šaljivem vaškem grbu imajo žabo.

Znane osebnosti: Jakob Košar (1814–1846), pesnik in narodni delavec v Gradcu; Franc Košar (1884–1952), slikar.

SOVJAK

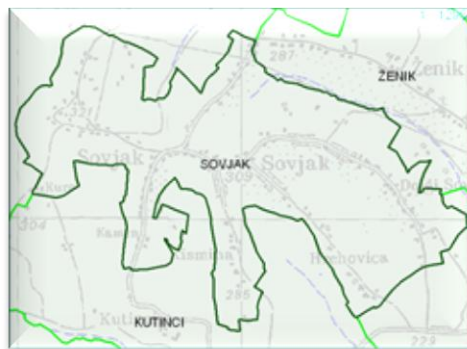
je slemensko naselje, ki se začne jugozahodno od Brezja. Sestavlja ga vrsta zaselkov. Vrh slemen so njive in sadovnjaki, v prisojnih legah vinogradi in v nižjih legah gozdovi.

Prebivalci: Sovjačarji

Število prebivalcev: 292

Zanimivosti: Kraj se prvič omenja leta 1356. Iz leta 1627 najdemo kamnito kužno znamenje z vklesanimi imeni mož, ki so tam pokopani. V šaljivem vaškem grbu imajo sovo.

Znana osebnost: Jožef Čuš (r. 1907), zbiralec in zapisovalec zgodovinskih in narodopisnih posebnosti Slovenskih goric.

STANETINCI

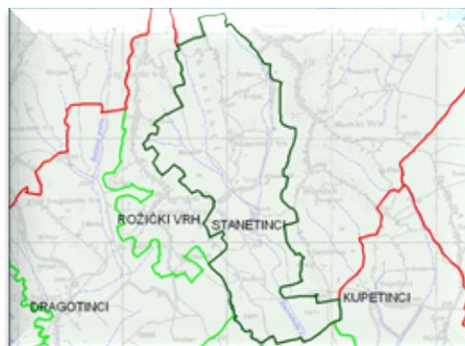

so razloženo naselje v južnem delu Kapelskih goric, na slemenskem odrastku južno od Račkega Vrha. Manjši vinogradi segajo z vrha slemena ponekod skoraj v dolino Stanetinskega potoka na vzhodu. Na nižjem, južnem delu slemena stoji zaselek Stanetinski Vrh.

Prebivalci: Stanetinčani

Število prebivalcev: 95

Zanimivosti: Stanetinci se prvič omenjajo v otokarskem deželnoknežjem urbarju iz obdobja 1265–1267, takrat so imeli dvanajst kmetij, leta 1445 pa 15 hiš. Od leta 1930 se je tja preselilo nekaj Prekmurcev. Ob hiši številka 46 je stoletna jablana. V gozdu na koncu slemena pa je domnevno rimska gomila. V šaljivem vaškem grbu imajo presto. Znana osebnost: Jožef Štuhec (1777–1821), ljudski pesnik in skladatelj.

STARA GORA

je razloženo naselje z gručastim jedrom v osrčju Slovenskih goric, na vrhu nizkega slemena med Ščavniško dolino na severu in dokaj široko dolino potoka Turje na jugu. Na južnem, prisojnem pobočju prevladujejo sadovnjaki, njive in travniki, osojna stran pa je po večini

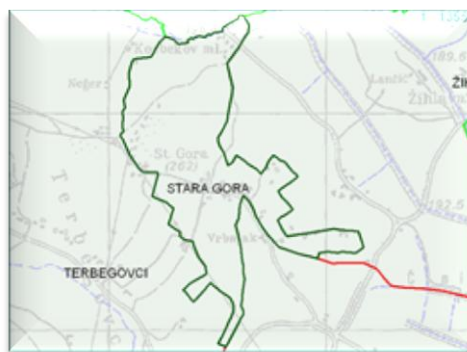
gozdnata.

Prebivalci: Starogorčani

Število prebivalcev: 71

Zanimivosti: V jedru vasi stoji baročna cerkev Svetega duha iz leta 1697 z zvonikom, ki ima čebulasto streho. Poslikal jo je Jakob Brolo iz Gumina leta 1889. Bogata oprema v njej je iz leta 1709. Šola v mežnariji je bila zgrajena leta 1819. Ob glavni cesti je mlin z oljarno bučnega olja. Gasilski dom za cerkvijo so zgradili leta 1928. V šaljivem vaškem grbu imajo goloba.

Znana osebnost: Med letoma 1901 in 1924 je tu učiteljela pesnica Kristina Šuler.

SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

je gručasto središčno naselje na južnem obrobju Ščavniške doline, leži na križišču cest iz Lenarta v Slovenskih goricah, Radencev, Bučečevcev in Ljutomera.

Prebivalci: Jurjevčani

Število prebivalcev: 122

Zanimivosti: Kraj se je od leta 1683 pa vse do 22. januarja leta 1997 imenoval Videm ob Ščavnici. Ime kraja kot tudi ime občine sta po izvoru povezani z imenom tamkajšnje župnije, ki nosi ime po župnijski cerkvi sv. Jurija. Staro ime kraja (Videm) etimološko izvira iz besede videm, ki je v času fevdalizma označevala cerkveno posest.

V jedru stoji župnijska cerkev sv. Jurija, ki so ji pozneje dozidali več delov in jo v času turške nevarnosti obdali s taborskim obzidjem, ki se omenja leta 1336. V poznogotsko fazo prezidave spada kamnit kropilnik z letnico 1546. Nekdanje taborsko obzidje so leta 1837 zamenjali s pokopališkim. Na osrednjem vaškem trgu stoji spomenik 32 žrtvam druge svetovne vojne, delo arhitekta Branka Kocmuta. Na pokopališču je granitni nagrobnik dvanajstim talcem, ustreljenim v blaguškem gozdu. V šaljivem vaškem grbu imajo sovo.

Znane osebnosti: Anton Brumen (1857–1930), pisec pravnih razprav in člankov politične vsebine; Edvard Vaupotič, stotnik, pomočnik generala Rudolfa Maistra; Edvard Kocbek (1904–1981), pesnik, pripovednik, esejist, prevajalec, urednik in politik; Bratko Kreft (r. 1905 v Mariboru), pripovednik, dramatik, režiser, gledališki in slovstveni zgodovinar, esejist in publicist, je tukaj preživel svojo mladost.

TERBEGOVCI

so razloženo naselje v osrčju Slovenskih goric, v dolinah potoka Turje in njegovega desnega pritoka Pinkave, kjer je zaselek Kontarovci. Dolinski travniki na položnem prisojnem pobočju pod Staro Goro prehajajo v njive. Na pobočju južno od naselja je mešani

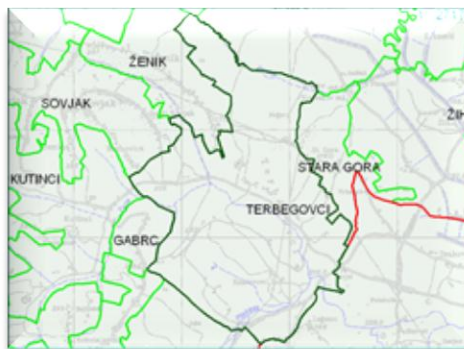
gozd Terbegošina.

Prebivalci: Terbegovčani

Število prebivalcev: 206

Zanimivosti: Terbegovci se prvič omenjajo v otokarskem deželnoknežjem urbarju iz obdobja 1265–1267, ko so imeli dvanajst kmetij. Leta 1445 so šteli 15 hiš. V naselju stoji kapela trikotnega tipa iz 19. stol. Pri hiši številka 3 (pri Miklovih) rastejo tri orjaške, več kot 40 metrov visoke smreke. Na južnem pobočju so umetno izoblikovane terase, kjer je ohranjenih sedem antičnih gomil. Zanimive so lesene vinske kleti. V šaljivem vaškem grbu imajo ptico »borovjaka« (krivokljuna).

Znane osebnosti: Jožef Lasbacher (1853–1889), jezuit, modroslovni pisatelj; Ciril Mikl, ekonomist, strokovni pisatelj.

ŽENIK

je obcestno naselje v osrčju Slovenskih goric, leži na slemenu severovzhodno od Sovjaka in južno nad Sveti Jurijem ob Ščavnici. Sestavljajo ga večinoma nekdanje viničarije, pod katerimi so na prisojnem pobočju vinogradi in sadovnjaki, na severnem pobočju pa se večji

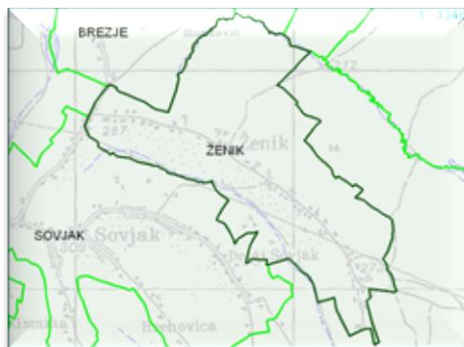
mešani gozd spušča v dolinico ob potoku Sovjaku.

Prebivalci: Ženičani

Število prebivalcev: 99

Zanimivosti: Kraj je bil do leta 1953 zaselek Sovjaka. V naselju je bila najdena bronasta tulasta sekira. V šaljivem vaškem grbu imajo sovo.

Znana osebnost: Ivan Vuk-Starogorski (1882–1939), pripovednik, potopisec, publicist, prevajalec.

ŽIHLAVA

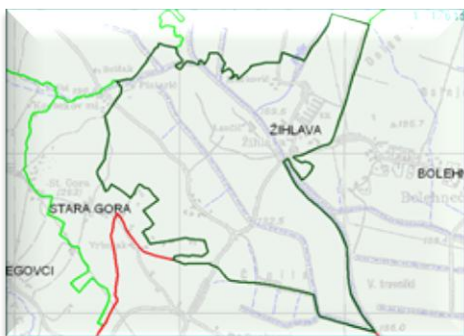

je gručasto naselje v dnu Ščavniške doline, leži ob cesti Ljutomer–Sveti Jurij ob Ščavnici, predvsem na levem bregu reke Ščavnice. Njive in travniki na melioriranem zemljišču segajo na jugozahodu do gozdnatega vznožja Stare Gore in na severovzhodu do goz-

da Dobravice.

Prebivalci: Žihlavčani

Število prebivalcev: 78

Zanimivosti: Vas se prvič omenja leta 1445, ko je štela dvanajst hiš. V šaljivem vaškem grbu imajo piškurja.

Znana osebnost: Anton Kupljen (1841–1902), nabiralec ljudskega blaga in gospodarski publicist.

3 ANALIZA STANJA

V analizi stanja so obravnavana vsa področja človekovega delovanja, ki posredno in neposredno vplivajo na razvoj turizma na območju, in sicer:

- **Človeški viri:** demografski in ekonomski podatki, trg dela ter naravna, kulturna in tehniška dediščina;
- **Gospodarstvo:** gospodarstvo, obrt in podjetništvo ter domača in umetnostna obrt;
- **Kmetijstvo in podeželje:** splošno kmetijstvo ter dopolnilne dejavnosti na kmetijah;
- **Okolje in infrastruktura:** cestno, vodno, elektro in kanalizacijsko omrežje;
- **Turizem:** pregled obstoječih ponudnikov in ponudbe ter trženje.

V letu 2012 je PORA, razvojna agencija Gornja Radgona na območju občine izvedla štiri delavnice, več ogledov vseh naselij in anketiranje. Delavnice so bile namenjene vsem subjektom javnega, zasebnega in civilnega sektorja ter bile razdeljene na dva sklopa. Prvi je bil namenjen naselju Stara Gora in je zajemal dve delavnici, namenjeni urbanistično-arhitekturnemu razvoju območja Stare Gore. Drugi sklop je bil namenjen celotnemu območju občine in je prav tako zajemal dve delavnici, na katerih je potekala razprava o prednostih, slabostih, nevarnostih in priložnostih okolja, izvedeni sta bili anketa in identifikacija morebitnih projektov.

1. delavnica, Stara Gora, z arhitektom Aleksandrom Ostanom, 7. 6. 2012

Foto: PORA, Gornja Radgona

2. delavnica – Kulturno-promocijski center Sveti Jurij ob Ščavnici, 4. 7. 2012

Foto: PORA, Gornja Radgona

3. delavnica, Stara Gora, z arhitektom Aleksandrom Ostanom, 5. 10. 2012

Foto: PORA, Gornja Radgona

4. delavnica – Kulturno promocijski center Sveti Jurij ob Ščavnici, 14. 11. 2012

Foto: PORA, Gornja Radgona

3.1. ČLOVEŠKI VIRI

Človeški viri so eden najpomembnejših in najboljčutljivejših razvojnih področij. Njihov razvoj je nujen, saj vpliva na rast in večjo konkurenčnost gospodarstva kot tudi drugih panog, kar dviguje blaginjo prebivalstva.

3.1.1. Demografski in ekonomski podatki

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici se razprostira na 51,3 km², kar predstavlja 0,25 % celotnega ozemlja Slovenije, ki znaša 20.256 km².

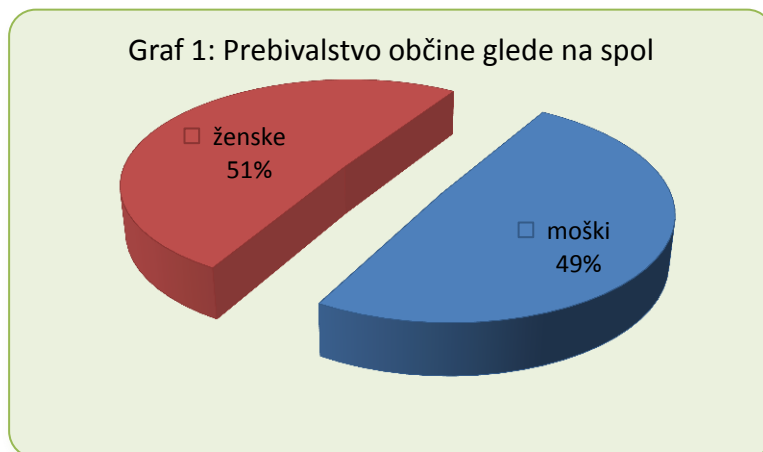
Po podatkih iz leta 2011 živi na obravnavanem območju 2894 ljudi (v Sloveniji 2,054.741), od tega 1426 moških in 1468 žensk, pri čemer znaša povprečna gostota prebivalstva 56 preb./km², kar je bistveno pod slovenskim povprečjem, ki znaša 101 preb./km². Povprečna starost prebivalcev v občini je 41,2 leta.

Preglednica: Struktura prebivalcev po spolu glede na kraj bivanja

	2011		
	SKUPAJ	Moški	Ženske
Biserjane	77	41	36
Blaguš	64	34	30
Bolehnečici	129	59	70
Brezje	36	19	17
Čakova	81	39	42
Dragotinci	130	58	72
Gabrc	19	9	10
Galušak	67	32	35
Grabonoš	207	102	105
Grabšinci	75	40	35
Jamna	130	62	68
Kočki Vrh	47	26	21
Kokolajnsčak	84	39	45
Kraljevci	157	78	79
Kupetinci	69	37	32
Kutinci	41	22	19
Mali Moravščak	12	5	7
Rožički Vrh	244	117	127
Selišči	104	49	55
Slaptinci	140	80	60
Sovjak	299	145	154
Stanetinci	102	46	56

Stara Gora	72	39	33
Terbegovci	122	55	67
Sveti Jurij ob Ščavnici	204	97	107
Ženik	105	55	50
Žihlava	77	41	36
SKUPAJ	2894	1426	1468

(Vir: SURS, Prebivalstvo 2011)

Prebivalstvo v občini je relativno enakomerno porazdeljeno med oba spola, saj predstavljajo ženske 51 %, moški pa 49 % vsega prebivalstva.

Glede na starostno sestavo prebivalstva živi na obravnavanem območju 588 mladih, starih do 19 let, kar predstavlja 20,32 % celotnega prebivalstva, in 636 starih 60 let in več, kar je 21,98 % vsega prebivalstva.

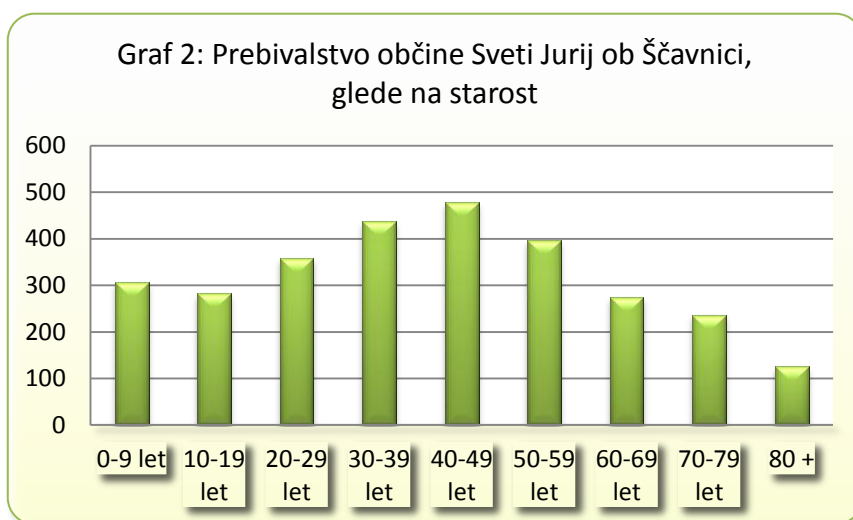
Iz navedenih podatkov izhaja tudi indeks staranja prebivalstva, ki je v letu 2009 izkazoval vrednost 118, kar je enako vrednosti indeksa za celotno Slovenijo. To pomeni, da je v občini še zmeraj več starega prebivalstva kot mladega. Povprečna starost prebivalstva v občini je tega leta znašala 41,2 leta, kar je nekoliko manj, kot je slovensko povprečje, ki je 41,4 leta.

Preglednica: Starostna struktura prebivalcev, glede na kraj bivanja v občini

	Σ	0–9 let	10–19 let	20–29 let	30–39 let	40–49 let	50–59 let	60–69 let	70–79 let	80 +
Biserjane	77	3	7	7	10	6	11	10	15	8
Blaguš	64	8	3	7	13	14	9	6	2	2
Bolehnečici	129	12	16	11	15	28	16	11	14	6
Brezje	36	3	8	2	9	2	4	3	4	1
Čakova	81	6	10	13	10	15	14	5	5	3
Dragotinci	130	14	16	9	24	18	20	17	5	7
Gabrc	19	0	0	4	0	6	1	5	2	1

Galušak	67	9	2	8	10	6	11	9	9	3
Grabonoš	207	19	35	22	35	33	24	14	15	10
Grabšinci	75	12	3	10	6	11	11	10	3	9
Jamna	130	30	15	22	12	19	15	8	7	2
Kočki Vrh	47	7	4	12	7	5	7	4	1	0
Kokolajn- ščak	84	15	5	7	17	12	16	6	2	4
Kraljevci	157	26	19	16	26	23	18	9	18	2
Kupetinci	69	5	4	10	12	12	13	7	4	2
Kutinci	41	1	5	5	10	7	10	2	0	1
Mali Moravščak	12	1	0	2	2	4	0	2	1	0
Rožički Vrh	244	23	20	34	37	44	34	17	24	11
Selišči	104	8	15	15	13	25	9	10	4	5
Slaptinci	140	14	12	16	20	25	16	12	16	9
Sovjak	299	36	33	29	50	45	39	36	24	7
Stanetinci	102	8	14	9	10	23	9	14	9	6
Stara Gora	72	8	9	11	5	13	11	8	5	2
Terbegovci	122	14	6	24	16	17	21	7	10	7
Sveti Jurij ob Ščavnici	204	24	12	31	33	41	31	15	12	5
Ženik	105	9	15	14	18	12	18	10	4	5
Žihlava	77	12	2	12	12	13	14	3	8	1
SKUPAJ	2894	306	282	358	437	478	397	274	236	126

(Vir: SURS, Prebivalstvo 2011)

Največji potencial občine je v starostni skupini med 20 in 59 let. Ta starostna skupina predstavlja kar 57,71 % vsega prebivalstva. Sledita starostna skupina 60 let in več z 21,97 % ter skupina do vključno 19 let z 20,32 %.

Skupina mladih v starosti od 10 do 29 let predstavlja potencial za prihodnost, saj mladi zastopajo 22 % prebivalstva občine. Večina te skupine je v procesu izobraževanja, zato lahko od skupnosti realno pričakujemo, da bo ustvarila take življenjske pogoje, da se bodo mladi iz večjih centrov vračali nazaj v ruralno območje in tam tudi ostali. To se lahko doseže le z ustvarjanjem pogojev za zaposlitev, odpiranjem novih delovnih mest ter razvojem raznih dejavnosti v turizmu, kmetijstvu, gospodarstvu ali drugod.

Po najnovejših podatkih sodeč, je na območju občine skupaj 1047 gospodinjstev. Povprečna velikost posameznega gospodinjstva je 2,8 člana, kar je nekoliko manj, kot je bila leta 2002 ob popisu prebivalstva, ko je znašala 3,3 člana. Povprečno gospodinjstvo v pomurski regiji ima 2,6 družinskega člana, v Sloveniji pa 2,5.

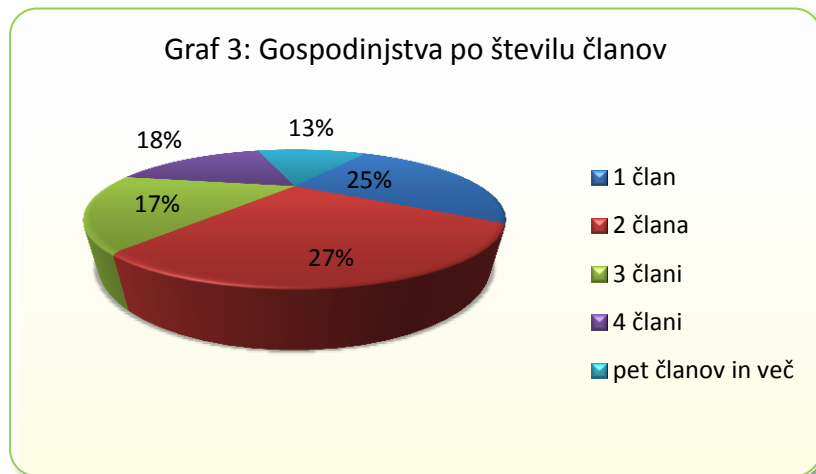
Preglednica: Tipi gospodinjstev po številu članov

	2011						Povprečna velikost gospodinjstva
	SKUPAJ	1 član	2 člana	3 člani	4 člani	5 članov +	
Biserjane	28	3	14	2	5	4	2,8
Blaguš	22	5	6	4	3	4	2,9
Bolehnečici	38	5	12	3	11	7	3,4
Brezje	10	1	3	1	4	1	3,6
Čakova	23	3	6	3	5	6	3,5
Dragotinci	49	11	16	9	8	5	2,7
Gabrc	11	6	2	3	0	0	1,7
Galušak	25	6	6	7	4	2	2,7
Grabonoš	76	21	16	19	9	11	2,7
Grabšinci	26	8	6	3	4	5	2,9
Jamna	40	8	8	9	3	12	3,3
Kočki Vrh	13	3	2	1	2	5	3,6
Kokolajnščak	30	8	8	2	9	3	2,8
Kraljevci	49	13	6	7	11	12	3,2
Kupetinci	26	5	8	6	5	2	2,7
Kutinci	17	6	4	3	2	2	2,4
Mali Moravščak	5	1	2	1	1	0	2,4
Rožički Vrh	97	24	32	19	15	7	2,5
Selišči	37	7	11	7	7	5	2,8
Slaptinci	45	8	12	7	11	7	3,1
Sovjak	122	40	36	16	18	12	2,5

Stanetinci	36	7	8	9	9	3	2,8
Stara Gora	28	7	12	1	3	5	2,6
Terbegovci	45	12	10	7	11	5	2,7
Sveti Jurij ob Ščavnici	80	24	19	17	11	9	2,6
Ženik	41	10	11	10	7	3	2,6
Žihlava	28	8	5	6	5	4	2,8
SKUPAJ	1047	260	281	182	183	141	2,8

(Vir: SURS, Prebivalstvo 2011)

Največji delež med družinskimi gospodinjstvi predstavljajo gospodinjstva s štirimi člani (27 %), kar je skladno s slovenskim povprečjem, kjer je prav tako največji delež štiričlanskih gospodinjstev. Velik delež predstavljajo tudi gospodinjstva s 5 člani in več (25 %), najmanj pa je enočlanskih družin (13 %).

3.1.2. Trg dela

Kot vsak trg tudi trg dela sestavljata ponudba in povpraševanje, v tem primeru so to ponudniki dela (delavci) in njihovi kupci (podjetja), od razmerja med njima pa sta odvisna uspešnost države in njen razvoj.

Osrednja izvajalska institucija aktivne politike zaposlovanja v Sloveniji je Zavod RS za zaposlovanje. Ta izvaja aktivnosti, ki vplivajo na nižanje števila brezposelnih oseb, zmanjševanje strukturnih neskladij na trgu dela, zmanjševanje regionalnih razlik v stopnji brezposelnosti in povečevanje zaposljivosti in socialne integriranosti težje zaposljivih skupin brezposelnih.

Za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici deluje v okviru OE Murska Sobota Urad za delo Gornja Radgona, ki v sklopu Zavoda RS za zaposlovanje deluje kot podporna institucija na trgu dela.

Preglednica: Delovno aktivno prebivalstvo in brezposelnost

	Delovno aktivno prebivalstvo po prebivališču - SKUPAJ	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti
Sveti Jurij ob Ščavnici	1136	180	13,7 %

(Vir: <http://www.ess.gov.si>, 2011)

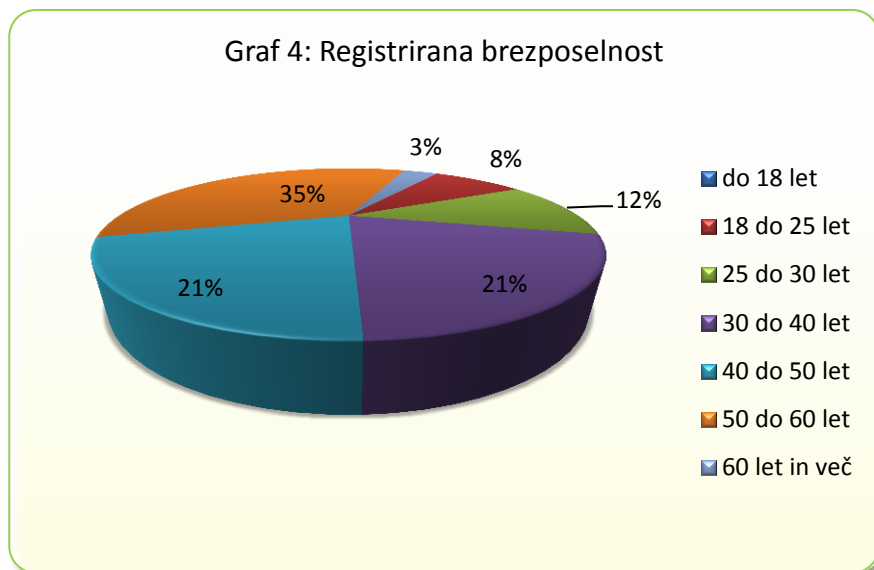
Občina ima 1136 delovno aktivnih prebivalcev, kar predstavlja 39,25 %, ostalo so upokojenci in otroci ter šolajoča se mladina. Stopnja registrirane brezposelnosti v občini je 13,7 %, kar je za 1,6 % več, kot je slovensko povprečje, a za 4,4 % manj, kot znaša povprečje v Pomurju.

Med 180 registrirano brezposelnimi v občini je največ (kar 38 %) tistih, ki so stari 50 let in več, sledijo brezposelni, stari 40 let in več, ter tisti, stari 30 let in več.

Preglednica: Registrirane brezposelne osebe po starosti

Sveti Jurij ob Ščavnici	Starost							Skupaj
	do 18 let	18 do 25 let	25 do 30 let	30 do 40 let	40 do 50 let	50 do 60 let	60 let in več	
		15	21	37	38	63	6	180

(Vir: <http://www.ess.gov.si>, 2011)

Zaposlitve pa ne predstavljajo le dela v podjetjih, ampak jih lahko najdemo tudi na kmetijah, v storitvenih dejavnostih, javni upravi in drugod.

Preglednica: Delovno aktivno prebivalstvo po skupinah dejavnosti

	Kmetijske	Nekmetijske	Storitvene	Neznano	SKUPAJ
Sveti Jurij ob Ščavnici	305	398	314	110	1127

(Vir: SURS, Popis 2002)

Iz popisa leta 2002 je razvidno, da so bile zaposlitve sorazmerno enako razporejene med storitveno, kmetijsko in nekmetijsko dejavnostjo.

Na vrsto zaposlitve vpliva tudi izobrazba iskalcev zaposlitve. Tako med delovno aktivnim prebivalstvom v občini najdemo največ tistih s srednješolsko izobrazbo, in sicer kar 63,5 %, sledijo zaposleni z osnovnošolsko izobrazbo ali manj z 21 %, njim pa z 12 % višješolsko ali visokošolsko izobraženi.

Preglednica: Delovno aktivno prebivalstvo po doseženi izobrazbi

	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska	Neznano	SKUPAJ
Sveti Jurij ob Ščavnici	216	654	125	35	1030

(Vir: <http://www.ess.gov.si>, 2010)

Med registrirano brezposelnimi prevladujejo prebivalci s I. stopnjo izobrazbe, sledijo jim tisti z dokončano IV. in V. stopnjo izobrazbe. Podobno stanje lahko opazimo tudi na ravni regije in države. V Pomurju predstavljajo brezposelni z osnovnošolsko izobrazbo 49,8 % vseh brezposelnih, s srednješolsko pa 43,7 %. Na ravni države je ta delež nekoliko obrnjen, in sicer predstavljajo brezposelni s srednješolsko izobrazbo kar 51,5 % vseh brezposelnih, s 37,3 % sledijo brezposelni z osnovnošolsko izobrazbo.

Preglednica: Registrirane brezposelne osebe po stopnji izobrazbe

	Stopnja izobrazbe								Skupaj
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.+VIII.	B.Š.	
Sveti Jurij ob Ščavnici	72	12	1	52	28	5	9	1	180

(Vir: <http://www.ess.gov.si>, 2011)

Preglednica: Registrirano brezposelne osebe po stopnji izobrazbe

	Osnovnošolska izobrazba	Srednješolska izobrazba	Višješolska, visokošolska izobrazba
Pomurje	49,8	43,7	6,5
Slovenija	37,3	51,5	11,2

(Vir: <http://www.ess.gov.si>, 2011)

V novejšem času, ko je na voljo vedno manj prostih delovnih mest oziroma jih je premalo, še posebno za določene deprivilegirane skupine ljudi, se vse več govori tudi o socialnem podjetništvu, ki je pri nas še v povojih, v razvitem svetu pa že uveljavljena praksa.

Dejstvo je, da razvoj Slovenije in skladen regionalni razvoj ne bo mogoč brez razvijanja oblik moderne socialne ekonomije, ki omogoča enakopravno vključevanje na trg dela tudi tistim skupinam prebivalstva, ki iz različnih razlogov niso dovolj konkurenčne in zanimive za delodajalce. Razvoj socialne ekonomije, kvantitativen in kvalitativen (diverzifikacija), je bistvena priložnost na področju spodbujanja zaposlovalne reintegracije in spodbujanja enakih možnosti ter socialnega vključevanja.

3.1.3. Izobraževanje in izobrazbena struktura

Izobraženost in usposobljenost prebivalstva sta najpomembnejša dejavnika uresničevanja cilja na znanju temelječe družbe, kar odvisno od dopolnjujočih dejavnikov - vlaganje v raziskave in tehnološki razvoj, prenos raziskovalnih dosežkov v prakso, uvajanje inovacij ter široka uporaba informacijsko-komunikacijsko tehnologije. Moč in bogastvo naroda sta v veliki meri odvisna od znanja in usposobljenosti njenega prebivalstva. Človeški viri so temelj vseh razvojnih sprememb, na njihov razvoj pa najbolj vplivata izobraževanje in usposabljanje. Izobraževanje in usposabljanje sta edini možni odgovor na izzive tehnoloških in strukturnih sprememb in tudi na problem staranja prebivalstva, saj nam lahko le vseživljenjsko učenje omogoči potrebno dolgo delovno aktivnost.

Izobrazbena struktura prebivalstva občine Sveti Jurij ob Ščavnici je zelo pestra. Največji delež, 43,6 % vsega prebivalstva, starejšega od 15 let, ima osnovnošolsko izobrazbo. Tem sledijo prebivalci z nižjo in srednjo poklicno izobrazbo s 30,6 % ter strokovno in splošno srednjo izobrazbo s 15,4 %. Z nepopolno osnovnošolsko izobrazbo ali celo brez izobrazbe je kar 6 % prebivalstva, 4,4 % ima višjo izobrazbo ali več.

Preglednica: Prebivalstvo, staro 15 let in več, po izobrazbi

Stopnja izobrazbe	Število prebivalcev v občini	%
Brez izobrazbe	12	0,5
Nepopolna osnovnošolska izobrazba	135	5,5
Osnovnošolska izobrazba	1061	43,6
Srednja izobrazba – nižja in srednja poklicna	746	30,6
Srednja izobrazba – strokovna in splošna	376	15,4
Višja izobrazba	53	2,2
Visoka dodiplomska izobrazba	51	2,1
Visoka podiplomska izobrazba	3	0,1
SKUPAJ	2437	100

(Vir: SURS, Popis 2002)

V dejavnosti izobraževanja predšolskih otrok in šoloobvezne mladine na tem območju deluje OŠ Sveti Jurij ob Ščavnici z enoto Vrtec Sonček.

Šolstvo ima na tem območju dolgo tradicijo, saj sega v 18. stoletje. Iz zapisov cerkvene kronike je namreč razvidno, da je že leta 1767 v Svetem Juriju ob Ščavnici bil nastanjen učitelj, za katerega so bile zapisani pravice, dolžnosti in dohodki. Sprva se je pouk izvajal v mežnariji, šolsko poslopje je bilo zgrajeno leta 1834 v bližini farne cerkve.

Začetki šolstva na Stari Gori pri Svetem duhu segajo v leto 1819, ko je bila ustanovljena enorzredna ljudska šola v mežnariji. V šolskem letu 1959/60 je bila podružnična šola na Stari Gori formalno priključena centralni osnovni šoli v Svetem Juriju ob Ščavnici. Leta 1988 so podružnično šolo na Stari Gori ukinili.

Danes je v kraju Sveti Jurij ob Ščavnici postavljena sodobna šola, ki ima v šolskem letu 2011/12 dvanajst oddelkov, v katere je vključenih 213 učencev. V enoto vrtca je vpisanih 121 otrok, ki so razdeljeni v sedem skupin.

Preglednica: Število učencev v osnovni šoli

Dečki	Deklice	SKUPAJ
110	103	213

(Vir: SURS, 2011)

Povprečno število učencev na osnovno šolo v Sloveniji je bilo v šolskem letu 2010/11 203, v Pomurju pa 174.

Preglednica: Otroci, vključeni v vrtec

Dečki	Deklice	SKUPAJ
63	58	121

(Vir: SURS, 2011)

V vrtce je bilo v šolskem letu 2010/11 na ravni države vpisanih 74 % vseh otrok, starih od enega do pet let, v pomurski regiji pa kar 75,2 %.

Osnovna šola se že šesto leto vključuje v projekt Ekošola kot način življenja, katerega glavni cilj je vzgoja otroka in mladostnika na način, da bi mu skrb za okolje in naravo postala del življenja. V šolskem letu 2008/09 so začeli priključevanje v ASPnet mrežo UNESCO šol. Prav tako kot osnovna šola se želi tudi enota Vrtec Sonček priključiti projektu UNESCO, že nekaj let pa izvajajo projekt Ekovrtec.

Osnovna šola kot svoje glavno poslanstvo izpostavlja:

- vzgojiti učence v samostojne, odgovorne, strpne in aktivne osebnosti,
- dvigniti kulturno in bralno pismenost,
- kakovostno izobraziti učence, ki bodo uspešni v nadaljnjem šolanju in življenju,
- vzpostaviti sodelovalen odnos s starši in okolico,
- spodbuditi kritično mišljenje in pozitiven odnos do narave.

Poslanstvo vrtca pravi:

- oblikovalec dela in življenja v vrtcu naj bo otrok in ne čas in odrasli,
- za otroke ustvarjati prijazen kraj, kjer bodo izražali svoja čustva, kjer bodo radovedni, spontani in ustvarjalni,
- otrokom preko igre omogočiti učenje samostojnosti, odgovornosti in strpnosti,
- ustvarjati pogoje za dobro klimo in kulturo medsebojnih odnosov ter nuditi možnosti za strokovno in osebno rast zaposlenih,
- skrbeti za medsebojno povezovanje in sodelovanje z družinami ter razvijati sodelujoče partnerstvo.

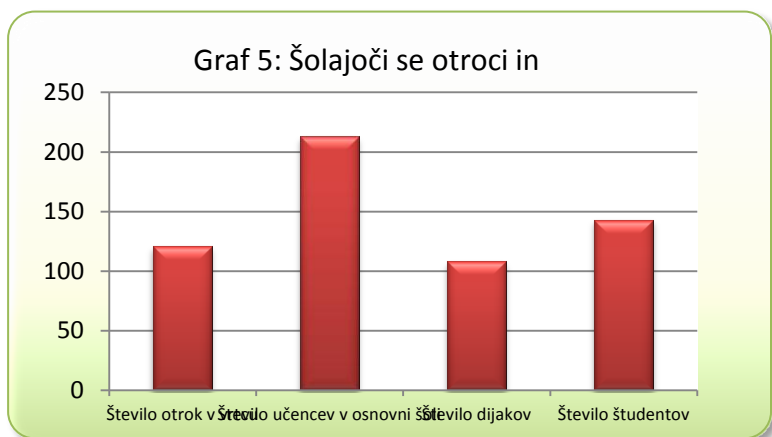

V občini je bilo leta 2010 kar 108 dijakov in 143 študentov.

Preglednica: Šolajoči se otroci in mladostniki v občini

Podatki za občino iz leta 2010	Število prebivalcev
Število otrok v vrtcu	121
Število učencev v osnovni šoli	213
Število dijakov	108
Število študentov	143

(Vir: SURS, 2010)

V šolskem letu 2011/12 je v občini program predšolske vzgoje obiskovalo 121 otrok, šolajočih se otrok, ki so obiskovali različne izobraževalne programe, pa je bilo 464.

V sklop izobraževanja sodita tudi Glasbena šola Gornja Radgona in Ljudska univerza Gornja Radgona, ki sta sicer locirani v Gornji Radgoni, vendar je občina Sveti Jurij ob Ščavnici ena od štirih ustanoviteljic navedenih zavodov.

3.1.4. Naravna dediščina, zgodovina, kulturna dediščina ter kultura danes

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici ima bogato in raznoliko dediščino. Razvojni potencial občine sloni predvsem na **naravni**, **kulturni** in **tehniški dediščini**, zato so ta tri področja podrobneje predstavljena. Tako se posamezna področja lažje obravnavajo ter identificirajo njihove prednosti in priložnosti, ki jih ponujajo.

NARAVNA DEDIŠČINA

Na severu, severovzhodu in severozahodu se razprostira gričevnat svet, konfiguracija terena je podobna tudi na jugu, jugovzhodu in jugozahodu. Od vzhoda do zahoda se razprostira dolina, po kateri se vije reka Ščavnica s pritoki.

Pokrajina v občini je v najširšem smislu sama po sebi naravna znamenitost in s tem tudi naravna dediščina kraja, saj gre za dokaj neokrnjeno naravo, kjer so med drugim še posebno zanimiva stara drevesa, ki so pomembna tudi iz krajevno-estetskih razlogov. To so lipe, vrbe, hras-ti, bori, stare jablane, stare hruške in divji kostanj.

Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Nature 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Nature 2000). Določenih je 286 območij, od tega jih je 260 določenih na podlagi direktive o habitatih in 26 na podlagi direktive o pticah. Območja zajemajo 36 odstotkov površine Slovenije. Večji del območij porašča gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), pomemben je tudi delež travnišč. V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je 25 odstotkov skupne površine območij Nature 2000. Med posebna varstvena območja (Natura 2000) spada tudi del območja občine Sveti Jurij ob Ščavnici, in sicer naselje Grabonoš ter Stanetinski in Kupetinski potok.

Preglednica: Delež območij Nature 2000

	Površina (ha)	Površina Nature 2000 (ha)	Delež v občini (%)
Občina Sveti Jurij ob Ščavnici	5.130	124,229 19,937	2,81
Pomurje	133.800	58.203	43,50
Slovenija	2.027.300	719.692	36,00

(Vir: Ministrstvo za okolje in prostor – Geodetska uprava RS, 2006)

Na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici spadajo spodaj navedena območja v Naturo 2000 pod oznako:

SI3000228 Grabonoš

Rastlinske in živalske vrste:

beloplavuti globoček (*Gobio albipinnatus*),
črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*)

Habitatni tipi:

(91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)

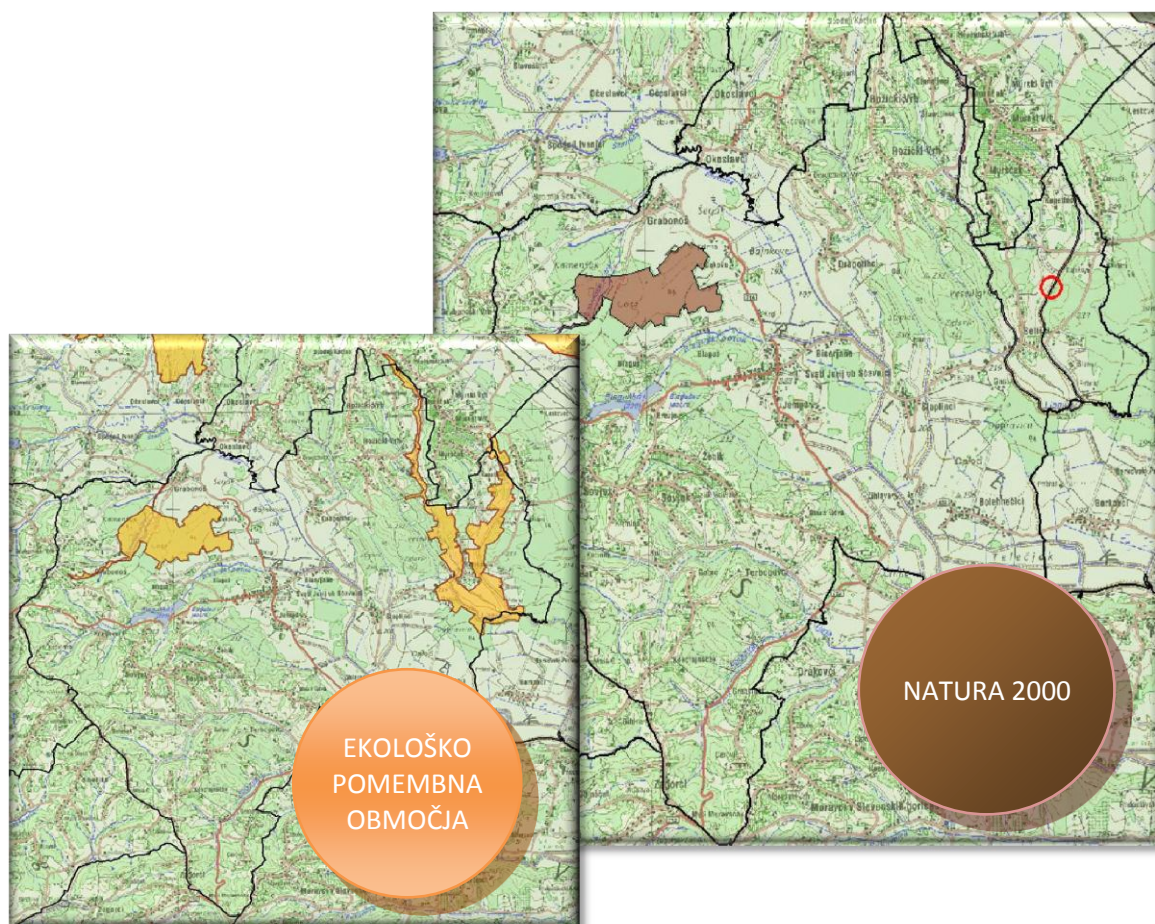
SI3000069 Stanetinski potok in Kupetinski potok

Rastlinske in živalske vrste:

beloplavuti globoček (*Gobio albipinnatus*),
potočni piškur (*Eudontomyzon* spp.)
činklja (*Misgurnus fossilis*)

Habitatni tipi:

(91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)

Vir: <http://gis.arso.gov.si>

Na območju občine je še kar nekaj zanimivih točk, ki sodijo med naravne vrednote:

IME	OPIS	ZVRST	POMEN	LOKACIJA
Slugova gledičija	gledičija izjemnih dimenzij	drevesna	lokalni	Stanetinci
Belečev hrast	dob izjemnih dimenzij	drevesna	državni	Čakova
Ščavnica – stara struga	ohranjena stara struga Ščavnice	Zool., botan., ekosistemska	lokalni	Slaptinci
Vrbnjakov bor	rdeči bor izjemnih dimenzij	drevesna	lokalni	Grabonoš
Zlume – gorski brest	brest izjemnih dimenzij	drevesna	državni	Sovjak
Sovjak – bukev	bukev izjemnih dimenzij	drevesna	lokalni	Sovjak
Zamudove smreke	smreke izjemnih dimenzij	drevesna	državni	Terbegovci
Mariničeva murva	črna murva izjemnih dimenzij	drevesna	lokalni	Bolehnečici

(Vir: <http://gis.arso.gov.si>)

Opis zaščitene vrste v Naturi 2000 in drugih naravnih vrednot

Beloplavuti globoček (*Gobio albipinnatus*), riba, ki jo lahko najdemo le še v reki Muri ter Stanetinskem in Kupetinskem potoku. Zraste do 13 cm in ima vretenasto rumeno-rjavo telo s plosko trebušno stranjo. Luske so velike. Usta so podstojna, v kotičkih ust je po en brk. (Vir: <http://www.rd-mura-paloma.si>)

Črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*), metulj, ki v Sloveniji za zdaj še ni ogrožena vrsta. Poseljuje senčne, vlažne, nekoliko hladnejše habitate v presvetljenih listnatih in mešanih gozdovih. Uvrščamo ga med nočne metulje, vendar je aktiven tudi podnevi. Je pisane barve, sprednja krila ima zeleno-črna s kovinskim sijajem, svetlo rumenim notranjim robom, tremi umazano belimi prečnimi progami ter okroglimi črnimi pikami v zunanjem belem kotu krila. Na zadnjih krilih ima dve večji črni piki in širšo črno proggo. Zadek s stranskimi črnimi pikami je cinober rdeč. Glava je svetlo rumena, oprsje je črno z dvema rumenima vzdolžnima progama.

(Vir: www.zakriz.net)

Potočni piškur (*Eudontomyzon spp.*) živi v rekah in potokih, v odsekih z naravnimi brežinjami. Zadržuje se ob dnu, zarit v mulju. Ličinke živijo 4–5 ali celo 6 let. Nato se v 4–5 tednih preobrazi, nakar traja še 9–10 mesecev, preden se začne drstiti.

(Vir: www.rd-mura-paloma.si)

Činklja (*Misgurnus fossilis*), mlade činklje spominjajo na debelejšega deževnika, starejše pa so na prvi pogled podobne jegulji, čeprav se od nje takoj ločijo po 10 brčicah okoli gobčka. Zrastejo 20–25 cm in največ 40 cm. Činklje imajo dolgo, valjasto, kačasto, gladko, bočno rahlo sploščeno telo, pokrito z drobnimi in globoko v kožo ugreznjenimi luskami.

Foto: Piet Spaans
(Vir: <http://gis.arso.gov.si>)

Reka Ščavnica

Reka Ščavnica je dolga 56 km, njeno porečje obsega 293 km². Teče med rekama Dravo in Muro, v katero se tudi izliva in je njen največji desni pritok na slovenskem ozemlju.

Reka Ščavnica je bila v preteklosti močno regulirana ter speljana v dokaj ravno strugo. S tem je bilo uničenih nemalo tipičnih habitatov, ki so značilni za nižinski vodotok in njegovo okolico. Tako je v

veliki meri uničen celotni obvodni drevesni pas, v veliki večini so uničeni meandri oziroma okljuki, višinske razlike na dnu so regulirane s pragovi, rečni bregovi so »čisti«, obloženi s kamni ter ozelenjeni s travno rušo. Zaradi poglobljanja struge se je znižala raven podtalnice, kar je vplivalo na uničenje mokrišč, logov ter spreminjanje vlažnih travnikov v njive. Tako je prekinjeno vsakoletno zalivanje okolice, razširjanje tujerodnih plevelnih vrst, ki se vzdolž celotnega rečnega ozemlja razširjajo po krajini. Samočistilna sposobnost reke se je močno oslabil.

Vendar pa je reka Ščavnica ohranila vsaj nekaj tiste divjine in neukročenosti. Med naseljema Žihlava in Slaptinci se nahaja večja drevesna zaplata Svore. To je ostanek stare ščavniške struge, kjer so bilo opaženi redki in zaščiteni prebivalci razčlenjenih obrežij in nižinskih vod – vidre. Ribe, ki se pojavljajo v nereguliranem delu Ščavnice, so po večini iz družine krapovcev, ki se hranijo z vodnimi rastlinami. Drstišča imajo v plitvi vodi. Vrste so naslednje: črnovka, rdečerepka, klen, klenič, linj idr.

Vzdolž reke so radiestezisti in bioenergetiki našli veliko energetske moči, ki ugodno vplivajo na človekovo počutje. Ob reki so zaščiteni šotišča »Muža Črnilo«. Foto: Igor Napast

Blaguško jezero

je akumulacijsko jezero, ki meri 7 ha in je nastalo leta 1960, ko so zajezili Blaguški potok in s tem omilili njegove poplave pred izlivom v Ščavnico. Namenjeno je bilo namakanju dela sosednjih obdelovalnih površin in zbiranju odvečne vode v času spomladanskih in jesenskih poplav. Danes je jezero namenjeno predvsem ljubiteljem narave in je prijetna izletniška točka, saj je narava ob jezeru še vedno ohranjena in pristna.

Lipov gaj

Skozi naselje Stara Gora vodi lipov drevored s 60 drevesi, imenovan Lipov gaj.

ZGODOVINA

Območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici je bilo naseljeno že v davni preteklosti, kar kažejo odkriti sledovi prazgodovinske naselbine. Na tem območju najdemo tudi ostanke rimskodobnih naselbin in rimska gomilna grobišča.

Iz zbranih zgodovinskih virov lahko razberemo, da je od Radgone do Ptuja preko tedaj Vidma z županijsko cerkvijo sv. Jurija vodila stara rimska cesta, po kateri so se premikale razne vojske in številne trgovske karavane, pogosto pa tudi vinski trgovci, saj so na Stari Gori našli kamnine s fosilnim odtisom lista vinske trte še iz predrimske dobe. Okrog leta 840 je bila tod država slovanskih knezov Pribina in Koclja.

O dogajanju v kraju veliko pove tudi cerkev. Da je bila ta v kraju že od nekdanj, govori dejstvo, da je bila že leta 1182 podružnična cerkev županije Radgona, ki se je ustanovila prav tega leta. Vikariat je od 13. stoletja, župnija Sveti Jurij ob Ščavnici (*Sant Georgen a/d Staintz*) pa je bila formalno ustanovljena leta 1546.

V jurjevški fari so bili tudi gradovi in graščaki. Sicer so ljudje živeli v rodovnih skupnostih po zaselkih, v vaseh pa je bilo verjetno več takšnih skupnosti. Več zaselkov in vasi so že v zgodnji fevdalni dobi združevali v županije, na čelu katerih je bil župan. Iz tako imenovanih otokarskih urbarjev izvemo za imena vasi in število hiš. Še natančnejše so navedbe v Gueltschaet-zungsbuch (hrani se v graškem deželnem arhivu) oziroma tako imenovani imenski knjigi, ki predstavlja popis vseh kmetij na Štajerskem iz leta 1445, ko so pobirali turški davek.

V jurjevški fari so do leta 1500 omenjene naslednje vasi:

- Brezje – Pirchdorf (1265, 10 kmetij);
- Žihlava – Zwetoyndorf (1265), Sichelaw (1436 in 1445, 12 kmetij), Sichlaw (1500);
- Grabonoš – Grabanischen (1265), Grabenusch (1445, 10 kmetij), Grabonusch (1500);
- Kraljevci – Chunegescroge, Chunegestroge, Chünigstrog, Künigstrag, Kunigstrog, König (1265, 10 kmetij, od 1522 hrvaška naselbina kot Spodnji Kraljevci), Kunigstrogerperg, Kralowtzen (1445, 16 kmetij kot Zgornji Kraljevci), Krolovvtzi, Kralofftzen, Kralovci;
- Grabšinci – Grabatintzen (1265, 12 kmetij, strelski dvorec, plemič Nemešnjak,);
- Grlava – Gerle (1265, 10 kmetij), Girlaw, Girlawesdorf;
- Boreci – Boretz (1265, 10 kmetij, strelski dvorec);
- Stara vas – Altendorf (1265)
- Stara Nova vas – Alteneudorf (1445, 22 kmetij, obrambni stolp);
- Grabitschinczen, Grabatsnitz, Grawischendorf;
- Radoslavci – Radozlausdorf (1265, 18 kmetij), Radislacz (1433), Radischlauczen (1445, 19 kmetij), Radislawczen (1478), Radislafzen (1500);
- Bučočovci – Wultschinsdorf (1265), Woltschitzoftzen (1500);
- Stanetinci – Stanetintzen (1265, 8 kmetij, 1445, 11 kmetij)
- Trbegovci – Terbegowtzen (1265, 12 kmetij, 1445, 15 kmetij);
- Čakova – Schagow (1280);
- Galušak – Kallussen (1280), strelski dvorec (1300);
- Jamna – Jansdorf (1307), Jam (1445), Jasendorf (1498);
- Sovjak – Sabyach (1356), Zobyach in S. Jorgen phar (1430), Sowiach (1443), Klein und Gross Sobiachperg (1500);
- Dragotinci – Traga Tintzen (1357), Dragotinzen (1445);

- Grabonoški Vrh – Grabonoschenperg (1500);
- Slaptinci – Släbatinczen (1382), Slawatinzen (1500);
- Selišči – Celitschen (1412), Zelitsch, Zelosch;
- Župetinci – Suppatincz (1428), Suppotinczen (1443), Supatintzen (1500);
- Bolehnečici – Galaseyczn (1430), Walehneczen (1445, 19 kmetij), Walehnetzen (1500);
- Blaguš – Lagusch (1443), Wlagusch (1445), Plagusch (1500);
- Biserjane – Wessarian (1445, 10 kmetij, 1500);
- Berkovci – Werkawczen (1445, 19 kmetij), Perkhautzen (1500);
- Cerkvjenjak (Sveti Anton) – rimska cesta, cerkvica 1299, Czogendorf bei Sand Anthoni (1460), Kirchperg (1491); sedanja cerkev sezidana 1546, vikariat od 1598, župnija od 1630, v župnijskem uradu je Status Animarum 1842–1850, zapisnik zbirce 1829 in ženi-tveni zapisnik 1813–1881;
- Andrejci – (1265, 12 kmetij, strelski dvorec);
- Čagona – (1445, 3 kmetije);
- Spodnja Čagona – (1445, 7 kmetij);
- Gaberc – Gabersperg (1500);
- Precetinci – Pecetinczen (1445, 10 kmetij);
- Mala Nedelja – Maestorf (1441);
- Kutinci – Khuttendorf (1445, 7 kmetij), Khuttenperg;
- Kupentinci – Gupetinczen;
- Spodnji Ivanjci, Ivanjci – Ybanczerperg, Ybenczen;
- Okoslavci – Walkoslawtzen (1443, iznad vasi je bil grad grofov Lesliejev), Warkuslecz;
- Korošec – Karassecz, Karner, Koroschitz;
- Ščavnica – Czeynitz, Staentz, Staeuz, Stäncz, Stecz, Steücz;
- Haloze – Kalhss, Kalos;
- Desternik – kapela sv. Urbana, zaščitnika viničarjev, postavljena že 1100, cerkev sv. Urbana, zidana 1505–1515, vikariat od 1618, župnija od 1670;
- Korošak – Coroschkiperg (1451), cerkev sv. Bolfenka, zidana 1649, pod katastrsko občino Sveti Bolfenk so spadale vasi: Budina, Jelovec, Korošak, Plate, Sveti Bolfenk in Završje;
- Videm – Widem, Vidma (okrog 1680) so imenovali okolico cerkvice, kot kraj se omenja v krstni knjigi od 1680 in ob uvedbi hišnih števil (1770), tudi na tajni topografski karti avstro-ogrske vojske, ki je nastala v obdobju 1749–1780, je omenjen kraj Vidma, ob znaku cerkvice pa je zapis "Phar St.Georg".

Cerkvenim reformam so sledile upravne in šolske. Po letu 1770 so izvršili natančen popis vseh krajev in določili hišne številke. Oblasti so ustanovile naborne okraje (več vasi) zaradi nemotnega rekrutiranja vojakov. V vsaki župniji so tudi ustanovili šolo. Ob župniji in šoli so nastale še trgovine in gostilne. Nekateri kraji so se zaradi ugodne lege ali pa prometnih povezav razvili v trge in mesta. Nato so uvedli še sodno in davčno oblast – okraje. Okrog leta 1823 so bile uvedene še katastrske občine. Leta 1850 so uvedli občine, ki so se ohranile vse do 1934. leta. Po franciscejskem (jožefinskem) katastru leta 1824 (in pripisu 1879) sta bili ustanovljeni dve katastrski občini, in sicer Janndorf (Jamna, Jamla) in Wlaguschen (Blaguš). Katastrska občina je hkrati predstavljala naborno števno območje za naborni okraj (kreis).

V prvi upravni razdelitvi avstrijskih dežel leta 1850 so pod občino Sant Georgen an der Stainz (Sveti Jurij ob Ščavnici) s 506 prebivalci in 103 hišami spadali naslednji kraji:

- Videm ali Vidma (Widem), 121 prebivalcev in 20 hišnih števil, sedež občine, šole in župnije;
- Biserjane (Wisserian);
- Blaguš (Wlagusch);
- Brezje (Wresie);
- Čakova (Tschakova);
- Jamna ali Jamla (Jandorf).

Občina je spadala pod okraj in okrožno glavarstvo Maribor (Kreis Marburg), ta pa v štajersko pokrajino – provinco (Provinz Steimark).

Po ustanovitvi prve Jugoslavije so leta 1934 ukinili dotedanje male občine. Tako je nova občina Sveti Jurij ob Ščavnici štela 5341 prebivalcev in 1299 hiš, z Vidmom kot središčem in je obsegala naslednje vasi oziroma zaselke: Berkovci, Biserjane, Blaguš, Bolehnečici, Brezje, Čakova, Dragotinci, Gaberc, Galušak, Grabonoš, Grabonoški Vrh, Grabšinci, Hrašenski Vrh, Jamna, Kocjan, Kočki Vrh, Kokolanjšak, Kraljevci, Kupetinci, Kutinci, Mali Moravščak, Okoslavci, Rački Vrh, Rinkovci, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Sveti Duh na Stari Gori, Trbegovci, Videm in Žihlava.

V obdobju nemške okupacije (1941–45) se je občina imenovala Stainzthal, ker Nemci pač niso dovoljevali svetniških imen (župnijski urad je sicer uporabljal še staroavstrijski pečat – St. Georgen Phar). Po osvoboditvi, ko so tudi ukinili svetniška imena, se je širši okoliš (krajevni urad, pošta in župnišče) imenoval Videm ob Ščavnici. Po odločbi ustavnega sodišča pa se od leta 1997 na novo ustanovljena občina ponovno imenuje Sveti Jurij ob Ščavnici.

KULTURNA DEDIŠČINA

- **Nepremična kulturna dediščina**
- **Nematerialna kulturna dediščina**
- **Tehniška dediščina**
- **Živa kulturna dediščina**
- **Kultura danes**

NEPREMIČNA KULTURNA DEDIŠČINA

BISERJANE

- Prazgodovinska naselbina – sledovi poznobronastodobne poselitve (bronasta tulasta sekira, odlomki lončenine);
- Rimskodobna naselbina – stavbne ostaline (lesena gradnja) rimskodobne podeželske naselbine, najdeni so tudi številni odlomki lončenine;
- Hiša Biserjane 1 – v pritlični kmečki hiši je živel Jakob Kreft (1804–1873), ki sodi med zaslužne slovenske politike in narodnjake. Hišo krasi spominska plošča;
- Rojstna hiša Antona Korošca – rojstna hiša Antona Korošca, vodilnega klerikalnega politika za časa Avstrije, med prvo svetovno vojno predsednika Jugoslovanskega kluba in člana vlade v stari Jugoslaviji. Spominska plošča je bila postavljena leta 1989;

- Spomenik železničarjem španskim borcem – na betonskem podstavku je odlit 4 m visok spomenik, delo šestih študentov likovne sekcije pod vodstvom akademskega kiparja B. Prokofjeva (1982). Upodobljenih je enajst borcev.

BLAGUŠ

- Rimsko gomilno grobišče – tri nepoškodovane rimske gomile različnih velikosti: višine od 0,5 do 0,7 m in premera od 12 do 15 m;
- Rimsko gomilno grobišče I – tri nepoškodovane gomile različnih velikosti;
- Spomenik talcem v Blaguškem gozdu – spomenik iz grobo obdelanega kamna nepravilne oblike z vgrajeno marmorno spominsko ploščo, zamejen s štirimi kvadri. Odkrit je bil leta 1953 na mestu, kjer so Nemci 3. aprila 1945 ustrelili dvanajst talcev, pripeljanih iz ptujskih zaporov;

BOLEHNEČICI

- Domačija Fortar – domačijo veleposestnika sestavljajo zidana visokopritlična hiša z zunanjim balustrskim stopniščem, gospodarska poslopja in senik. Stavbe izvirajo s konca 19. stoletja;
- Domačija Pejič – domačijo sestavljajo mogočna vrhkletna hiša in ločena, zidana gospodarska poslopja. Hišo odlikujejo poudarjen vhodni rizalit, originalno stavbno pohoštvo, fasadna profilacija ter tipičen tloris. Letnica na kamnitem hišnem portalu je 1898;
- Domačija Pežor – domačijo sestavljata vrhkletna zidana hiša ter v obliki črke L prizidano, obnovljeno gospodarsko poslopje. Hišo odlikujejo tipičen tloris, originalna fasadna profilacija in staro stavbno pohoštvo. Na kamnitem pravokotnem portalu je letnica 1851;
- Domačija Slavič – domačijo sestavljajo zidana, visokopritlična hiša s kamnitim vhodnim portalom, datiranim z letnico 1869 in okrašenim z rastlinsko ornamentiko, gospodarska poslopja in skedenj;
- Domačija Trunk – domačijo sestavljata vrhkletna zidana stanovanjska hiša z letnico 1837 na kamnitem vhodnem portalu ter v L dodano, prenovljeno gospodarsko poslopje. Domačijo odlikujejo ohranjen tloris ter originalno stavbno pohoštvo in izvorna notranjščina hiše;
- Domačija Župan – domačijo sestavljajo zidana visokopritlična podkletena stanovanjska hiša z zunanjim stopniščem in gospodarska poslopja. Stavbe izvirajo s konca 19. stoletja;
- Domanjkova hiša – pritlična zidana hiša podolžnega tlorisa, zgrajena leta 1895. Ohranjen je kamniti portal s kamnoseškimi detajli, v njem so masivna izjemno dekorativno profilirana vrata. V notranjosti so ohranjene šablonske poslikave.
- Vaška kapela – neogotska kapela ima pravokoten tloris s triosminskim zaključkom. Na njem so prizori s sv. Jurijem, sv. Antonom in sv. Florijanom. Nad vhodom je prizor s Kristusom in vitek zvonik.

BREZJE

- Domačija Perger – cimprana, s slamo krita stavba stoji vzdolž ceste. Bivalnemu delu sledijo gospodarski prostori. Domačija je iz 19. stoletja;
- Hiša Brezje 6 – v skromni kmečki hiši se je leta 1871 rodil literarni zgodovinar in publicist dr. Fran Ilešič. Kot profesor je večinoma deloval na univerzi v Zagrebu, kjer je neuspešno skušal obuditi in posodobiti ilirizem. Domačini so mu odkrili spominsko ploščo.

DRAGOTINCI

- Gomilno grobišče – dve skupini rimskih gomil, prva šteje osem gomil, druga pa tri. Večinoma so poškodovane;

- Rimskodobna naselbina Kračine – sledovi rimskodobne poselitve. Najdišče je bilo identificirano s sistematičnim terenskim pregledom leta 2000, pred gradnjo avtoceste;
- Domačija Dragotinci 21 – cimprana, s slamo krita domačija iz 19. stoletja. Stanovanjski in gospodarski del sta postavljena v obliki črke L;
- Kapelica – kapelico iz okoli 1900 je leta 1989 poslikal akademski kipar J. Vidic, ki je poleg tipičnih sakralnih motivov dodal še prašička, sonce in luno. Primer novega ovrednotenja sakralne umetnosti 20. stoletja;
- Pivarjeva hiša – v okviru prenovljene domačije se je v avtentični zunanji obliki ohranila pritlična kmečka hiša, grajena v letih 1897 do 1903. Ima kamnit talni zidec in profilirano fasado;
- Znamenje – veliko poznobaročno trikotno znamenje ima tri niše z upodobitvami Marije z Jezusom, križanja z razbojnikoma in dveh svetnikov (naslikal Hodnik, 1985).

GRABONOŠ

- Arheološko najdišče Sodolek – najdišče, delno raziskano leta 2000, pred gradnjo avtoceste. Ugotovljena je bila prazgodovinska poselitev;
- Rimskodobno gomilno grobišče – tri prekopane gomile (najdbe obdelanih kamnov in odlomkov lončenine) s premeri do 9 m in višinami do 0,8 m;
- Rimskodobna gomila – delno uničena (prekopana) rimskodobna gomila s premerom 13,5 m in višino 1,5 m;
- Domačija Grabonoš 10 – kmečko domačijo iz 19. stoletja sestavljata pritlična, zidana hiša ter zidano gospodarsko poslopje, ki stoji pravokotno na stanovanjsko hišo. V osrednji osi hiše je vhodna lopa z nišo s Kristusom in fresko;
- Domačija Ivanuša – domačijo sestavljajo zidana vrhkletna stanovanjska hiša in ločeni zidani gospodarski poslopji – hlev in svinjak. Hiša je iz prve polovice 19. stol., ima originalno ohranjeno okensko stavbno pohištvo s kovanimi mrežami in bogato profilirano fasado;
- Domačija Šipek – domačijo sestavljajo dominantna, vrhkletna zidana stanovanjska hiša z letnico 1836 na kamnitem portalu ter zidani, delno leseni gospodarski poslopji – hlev in svinjak. Hiša ima bogato fasadno profilacijo in originalno okensko stavbno pohištvo;
- Hatmunska preša – lesena cimprana podkletena stavba kvadratnega tlorisa, s spremenjeno streho (prej strma streha, krita s slamo). V pritličju je klasična preša z letnico 1857. Nekoč je bila nad vhodom v kamnito obokano klet letnica 1814 ali 1841 (ustni vir);
- Jeričkina klet – cimprana, z ilom ometana nekdanja viničarija, z bivalnim in gospodarskim delom (prostor preše, hlev) pod skupno, nekoč slamnato streho. Letnica na stropnem tramu bivalnega prostora je 1813. Objekt je delno podkleten, preša ni ohranjena;
- Jonževo znamenje – baročno znamenje pokriva dvokapnica. V niši je prizor Kristusa na križu;
- Kašča pri hiši Grabonoš 12 – zidana, nadstropna stavba, krita z opečno streho, ima v pritličju klet, v nadstropju shrambo za žito. Nadstropje obkroža lesen gank. Je iz 19. stoletja;
- Mohoričeva klet – cimprana, z ilom ometana, delno podkletena, nekdanja viničarija podolžnega tlorisa ima tri prostore: bivalnega, prešo in hlev. Nekoč je imela črno kuhinjo, kritina je bila slama. Ohranjena je klasična preša na obroče z letnicama 1875 in 1901;
- Šipkova kapelica – klasicistična kapelica s trikotnim čelom ima na pločevinasti strehi majhen pločevinast zvonik. Šilaste odprtine. V čelu je prizor angela varuha. V kapeli je Marijin kip iz okoli leta 1900;

- Zidanica Grabonoš 60 – zidana, delno podkletena pritlična stavba vsebuje bivalni del in prostor za prešo, kamor vodi kamnit baročni portal. Fasade so členjene. Stavba je iz 18. stoletja;
- Znamenje na Grabonoškem Vrhju – baročno trikotno znamenje ima v treh nišah prizore s sv. Florijanom, sv. Jurijem in prizor Salomonove rabsodbe;
- Znamenje v vasi – trikotno baročno znamenje iz leta 1795 varuje nizka lesena ograja. V nišah so upodobljeni Sveta družina, sv. Jurij, sv. Florijan in sv. Frančišek. Kritina je pločevinasta.

GRABŠINCI

- Vaška kapelica – kapelica odprtega tipa z zvonikom ima trikotno čelo z upodobitvijo Svete trojice. Odprta lopa sloni na toskanskih stebričih. V notranjosti je s steklom zaščiten Marijin kip.

JAMNA

- Jirinova kapela – kapelo iz druge polovice 19. stoletja členijo trikotno čelo s podobo svetnika, dve okenski odprtini in vhod. Na dvokapni strehi je majhen zvonik;
- Kapelica – kapelico zaprtega tipa, ki jo datiramo v 19. stoletje, pokriva baročno oblikovana pločevinasta streha. Je brez profilacije.

KRALJEVCI

- Hiša Kraljevci 29 – v pritlični kmečki hiši je bil leta 1817 rojen Davorin Trstenjak (+1890), duhovnik, jezikoslovec in pisatelj. Na predelani hiši je spominska plošča.

KUPETINCI

- Kapelica pri hiši Kupetinci 13 – kapelica odprtega tipa iz 18. stoletja ima veliko nišo ob cesti in dve manjši ob straneh;
- Vaški studenec – iz opeke zidan globok vodnjak z lesenim, tesanim vrhnjim delom, pokrit z novejšo opečno streho, slonečo na pravokotni leseni konstrukciji. Letnica na vodnjaku je 1893.

KUTINCI

- Kranjčeva kapela – kapela Lurške Matere božje ima zvonik in na fasadi medaljone z upodobljenimi svetniki. Notranjost je varovana z železno ograjo.

ROŽIČKI VRH

- Znamenje – neogotsko znamenje ima šilasto zaključeno nišo s prizorom Svete družine. V trikotnem čelu je upodobljen Sveti duh.

SELIŠČI

- Bultofova preša – butana stavba s prešo na obroče je bila na tradicionalen način zgrajena leta 1911. Kritina je bila vselej opeka. Ohranjeno je tudi prvotno stavbno pohišstvo;
- Vaška kapela – neogotska kapela z zvonikom iz leta 1927 ima med šilasto zaključenim vhodom in trikotnim zaključkom naslikan prizor z angelom varuhom. Fasado členijo pilastri in podstrešni venec.

SLAPTINCI

- Rimsko gomilno grobišče pri Gomili – pet gomil v nepravilni vrsti, ki so večinoma poškodovane z divjim kopanjem. Po obliki in legi so rimske. Premeri nihajo med 9 in 15,6 m, višine pa med 0,8 in 2,2 m;
- Rimsko gomilno grobišče pri Strmecu – osem gomil v gruči. Večina je prekopana, štiri največje temeljito počez in v sredini. Po legi in obliki so gotovo rimske. Premer gomil niha med 8 in 17,8 m, višina pa med 0,5 in 3,7 m;
- Belčeva kapelica – kapelico iz druge polovice 19. stoletja pokriva dvokapna pločevinasta streha. Vratna in okenski odprtini so rahlo zašiljene. Klasicistična profilacija nosi podstrešni venec in trikotno čelo;
- Domačija Cof – na domačiji dominira zidana vrhkletna hiša s petosno glavno fasado iz leta 1903. Ima bogato profilirano fasado, originalno stavbno pohištvo in tlorisno zasnovo. Dvorišče z vodnjakom zaokroža ločeno, starejše, v obliki črke L oblikovano gospodarsko poslopje;
- Domačija Mihalič – domačijo sestavljata pritlična vrhkletna zidana hiša iz leta 1932, s poudarjenim osrednjim rizalitom, originalnim stavbnim pohištvom in profilirano fasado ter zidano, posodobljeno gospodarsko poslopje, s tlorisom v obliki črke L. Na dvorišču je vodnjak;
- Domačija Perc – zidana vrhkletna hiša z letnico na portalu 1899 tvori z gospodarskim poslopjem zaprto dvorišče. Samostojno stojita preša z letnico 1933 ter star tesan čebelnjak z ohranjenimi panji. Hiša ima originalno stavbno pohištvo in tlorisno zasnovo;
- Kapela – kapela pravokotnega tlorisa ima štiri polkrožna čela. Polkrožne so tudi okenske in vratna odprtina. Freske v čelih niš niso ohranjene;
- Znamenje – štiri metre visoko znamenje iz leta 1807 predstavlja kip sv. Janeza Nepomuka na toskanskem stebru.

SOVJAK

- Čehova klet – lesena, delno z ilom ometana klet podolžnega tlorisa, s klasično prešo, kletjo in bivalnim delom. Stavba, nekoč viničarija, je iz 19. stoletja. Nekdanjo slamnato kritino so zamenjali s salonitom ter znižali ostrešje;
- Domačija Hubrl – lesena domačija v obliki črke T z bivalnimi in gospodarskimi prostori pod skupno streho, ometana z ilom. Nekoč slamnata kritina. V hiši je na lesenem stropnem tramu letnica 1814. Leta 1913 so odstranili črno kuhinjo. Pred hišo je značilen kmečki vrt;
- Domačija Mežnar – lesena stavba v obliki črke L iz 19. stoletja, ometana z ilom, s stanovanjskim in gospodarskim delom pod skupno streho. Streha je bila predelana v prvi polovici 20. stoletja, prej slamnata streha. Domačija ima ohranjeno tipično talno zasnovo;
- Kapelica – kapelica pravokotnega tlorisa iz okrog leta 1900 je krita z dvokapno opečno streho. Čelna stran je členjena z nišo s kipom, stranici pa s polkrožno zaključenima plitvima nišama;
- Klet nasproti hiše Sovjak 69 – tricelična, lesena, cimprana stavba z opečno streho ima v osrednjem delu ohranjeno prešo. Desno je vinska klet, levo je shramba. Vrata so dvojna, lesena, zunanja so mrežasta;
- Korošakova klet – iz opeke zidana, mogočna vrhkletna stavba podolžnega tlorisa, z obokano kletjo za hrambo vina. Zgoraj sta bivalni del in preša. Ohranjena so originalna vrata v klet. Stavba je iz 19. stoletja, večje predelave pa je doživela v začetku 20. stoletja;
- Tibautova kapelica – kapelica iz okoli leta 1990 ima poslikano fasado. Nad pločevinasto streho se dviga masiven zvonik;

- Domačija Sovjak 100 – cimprana, ometana stanovanjska hiša ima kamnito obokano klet, pokriva jo opečna streha. Pravokotno na hišo stoji ločeno gospodarsko poslopje. 19. stoletje;
- Domačija Sovjak 73 – cimprana, ometana domačija iz 19. stoletja je v obliki črke L. Stanovanjskemu delu sledi gospodarski. Krita je s slamo;
- Hiša Sovjak 99 – visokopritlična zidana hiša, prekrita z opečno čopasto streho. Fasade so členjene. S cestne strani vhod v obokano klet skozi polkrožno zaključen kamniti portal z letnico 1796;
- Klet nasproti hiše Sovjak 54 – enoceličen objekt, lesen, ometan z blatom, prekrit s slamnato streho. Odpirajo ga dvojna vrata, notranja lesena, zunanja mrežasta. Objekt je iz 19. stoletja;
- Klet Sovjak 26 – iz kamna zidana klet ima zgornji del spleten iz šibja. Pokrita je s slamo. Kletni del zapirajo dvojna vrata, lesena in zunanja mrežasta. Klet je iz 19. stoletja;
- Znamenje – kužno znamenje iz leta 1627 s štirimi imeni pokopanih kaže že močno uveljavljeno renesančno oblikovanje, kar se najbolj odraža v hišici z nišami in čebulastim nastavkom.

STANETINCI

- Rimska gomila – nepoškodovana gomila s premerom 10 m in višino 0,8 m.
- Domačija Klemenčič – mogočna, delno podkletena zidana hiša ima v obliki L dodano že delno porušeno gospodarsko poslopje. Fasade bivalnega trakta so bogato profilirane, ohranjeni so stavbno pohištvo, kovane mreže in značilen tloris. Na hiši je letnica gradnje 1821;
- Domačija Slavič – domačijo sestavljajo delno podkletena zidana hiša z letnico 1908, ločena, posodobljena gospodarska poslopja ter razpelo pri vrtu ob hiši. Dominantno hišo odlikuje ohranjeno stavbno pohištvo, fasadna profilacija in tipičen tloris.

STARA GORA

- Rimskodobno gomilno grobišče – sedem gomil s premeri od 5,5 do 9,9 m in višinami od 0,3 do 0,6 m;
- Cerkev Svetega duha – cerkev je primer velike božjepotne baročno zasnovane stavbe s poudarkom na zgodnjebaročnem vertikalizmu. Enotna cerkvena gradnja je nastala med letoma 1674 in 1697. Poslikal jo je Jakob Brolloiz Gumina. Bogata oprema je iz okrog leta 1709. V cerkvi so tudi druge najstarejše orgle v Sloveniji.
- Stara šola – nadstropna, podkletena zidana stavba z opečno trapezasto streho. Ima poudarjen osrednji vhodni rizalit. Zgradili so jo leta 1905. V njej je urejena etnografska zbirka.

SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

- Cerkev sv. Jurija – gotško cerkev, katere zasnova sega še v 13. stoletje, sestavljajo pravokotna ladja, višji in ožji prezbitერიj, severna stranska ladja z oratorijem, južna nizka kapela in prizmatični zvonik;
- Grobišče talcev na pokopališču – v Blaguškem gozdu so Nemci 3. aprila 1945 ustrelili dvanajst talcev, ki so pokopani na pokopališču. Grobišče je bilo urejeno leta 1953 in obeleženo s kamnitim spomenikom v obliki pokončnega kvadra s ploščo, dopolnjen s petimi kvadri različnih dimenzij;
- Hiša Videm 15 – zgradba je primer klasicistične arhitekture s poznobaročnim portalom z letnico 1818. Fasada je nečlenjena;

- Hiša Videm 20 – v hiši iz druge polovice 19. stol. se je rodil Edvard Vaupotič (1881–1953), najbližji soborec generala Maistra. Na hiši sta dve spominski plošči;
- Kapela – neogotska kapela ima vitek zvonik in profilacijo ob vogalih, v trikotnem čelu in pod streho;
- Trško jedro – osrednji trg je situiran na vzpetini, na spodnjem nižjem delu pa sta gotška župnijska cerkev in baročno župnišče. Predstavlja kvalitetno urbanistično zasnovo;
- Vila Mojmir – enonadstropna stanovanjska vila iz okoli leta 1900 ima glavni vhod postavljen na vogal, ki je še dodatno poudarjen s stolpom. Obcestna fasada je poudarjena z rizalitom;
- Župnišče – v osnovi baročna zgradba iz leta 1765–67, leta 1850 nadzidana in predzidana, je pomembna predvsem zaradi portala in baročnih mrež ter lege nasproti cerkve. Ob župnišču je gospodarsko poslopje.

TERBEGOVCI

- Prazgodovinska naselbina – vidne umetno oblikovane terase, s sledovi prazgodovinske naselbine;
- Domačija Terbegovci 5 – cimprana, ometana stavba oblikovana v obliki črke L z opečno streho. Stanovanjskemu delu sledi gospodarski. Ločeno stoji stavba s prešo, podkletena, grajena iz šibja, ometana z blatom ter prekrita s slamo;
- Znamenje – klasicistično trikotno znamenje pokriva kupolasta trikotna pločevinasta streha. V treh nišah so naslikani prizori s svetniki. Fasado členijo gladka oproga nad talnim zidcem in podstrešni venec.

ŽENIK

- Domačija Krištan – domačijo sestavljajo lesena ometana hiša, v obliki črke L prizidano gospodarsko poslopje z vodnjakom ter ločena vinska klet. V hiši s predelanim ostrejšem je v dveh prostorih lesen strop s tramovi z letnico 1808. Ohranjena je tlorisna zasnova domačije;
- Domačija Ženik 54 – v pritlični kmečki hiši se je leta 1882 rodil Ivan Vuk Starogorski, pisatelj, publicist in urednik;
- Muhičev studenec – 27 metrov globok, iz kamna grajen vodnjak na mogočno leseno kolo, z zunanjim lesenim štirikotnim cimpranim delom. Pokrit je s štirikapno streho opečne krite. Letnica na enem od tramov vodnjaka je 1820.

ŽIHLAVA

- Domačija Vočin – domačijo sestavljata dominantna vrhkletna stanovanjska hiša ter na ključ prizidano gospodarsko poslopje. Hišo odlikujejo poudarjeni vhodni rizalit, originalno stavbno pohištvo in bogata fasadna profilacija. Na kletnih vratih je letnica 1904.

Ker je kulturna dediščina v zgoraj navedenih krajih neprecenljive vrednosti in velikega pomena za trajnostni razvoj območja, vključno z ohranjanjem tradicije in izročil, je priporočljivo, da se ta območja z občinskim odlokom zaščitijo pred raznimi vplivi neustreznih gradenj, prenov, barv fasad in podobno.

NEMATERIALNA KULTURNA DEDIŠČINA

Nematerialno kulturno dediščino kraja predstavljajo predvsem šege, navade in ljudsko verovanje. Prlekija je znana po bogatem ljudskem izročilu, običajih, šegah in navadah, te značilnosti pa so prisotne tudi v občini Sveti Jurij ob Ščavnici.

Ljudsko verovanje ne pozna meja:

- če najdeš krastačo v hlevu ali hiši, je to gotovo coprnica, ki jo moraš takoj odnesti na sosedovo zemljo, da ti ne more škodovati,
- mravlje so duše otrok, ki so umrle pred krstom,
- ob mlaju ne smeš sejati in ne saditi sadnega drevja,
- na pustni torek moraš čistiti sadno drevje, da bo dosti sadja,
- na veliki petek moraš pred sončnim vzhodom kuriti kres, da se obvaruješ pred slano,
- če ponoči poje skovir, bo nekdo umrl,
- na miklavževo ne smeš v mlin, drugače se mlinarju polomi orodje,
- če ti prekriža pot maček ali zajec, te bo tisti dan zajela nesreča,
- če srečaš zjutraj žensko, ne boš imel tisti dan pri delu sreče ...

Šege in običaji:

- pust (fašenk) – imajo razne običaje: »biserjanski štrjok«, predpustno prireditev »vedra«,
- koline – domači praznik,
- rojstvo otroka, njegov krst, obhajilo in birma se na veliko proslavljajo,
- poroka – ženitovanjski običaji lahko trajajo dva ali tri dni ...

TEHNIŠKA DEDIŠČINA

Med tehniško dediščino občine uvrščamo mlin na veter, postavljen leta 1996, na Stari Gori. Mlin je kopija Bečevega mlina iz Kokolajnsčaka, ki je še leta 1957 mlel zrnje pri Bečevih v Kokolajnsčaku, z vsemi prvinskimi elementi. Ponovno postavljeni mlin danes melje moko le v turistične namene. Mlinsko napravo z mlinskima kamnoma poganja vetrnica, ki je pritrjena na gibljivi pogonski del mlina, saj se mora vedno usmerjati proti vetru. Mlin je visok 12,5 metra in ima dve nadstropji. V spodnjem predelu meri 6 x 6 metra, v zgornjem pa 4,5 x 4,5 metra. Dolžina vetrnic znaša 11 metrov, široke so 40 centimetrov.

Prav tako na Stari Gori si lahko ogledamo tudi etnološki muzej v prostorih nekdanje šole. Prikazuje več kot 2000 kosov kmečkega in obrtniškega orodja, ki so ga uporabljali predniki v teh krajih.

Za tovrstno dediščino v kraju med drugimi skrbi tudi Društvo za ohranjanje tehniške, kulturne in premične dediščine Oldtimer Stara Gora, ki že vrsto let pripravlja tradicionalna srečanja. V letu 2012 so pripravili že 8. Festival kmetijske tehnike in sejem rabljene opreme, 8. Srečanje starodobnih vozil na Stari Gori in 3. Srečanje mopedov do 50 ccm.

Foto: PORA, Gornja Radgona

ŽIVA KULTURNA DEDIŠČINA

Živo kulturno dediščino občine predstavlja slamokrovstvo, ki ga izvaja Anton Golnar iz Sovjaka, ki je kot predstavnik domače in umetnostne obrti zaveden tudi v katalogu žive kulturne dediščine Slovenije.

SLAMOKROVSTVO je danes v Sloveniji redka obrt in veščina. Slamnata kritina je začela izginjati po spremembah strešne kritine v 19. stoletju. Najdlje se je ohranila na gospodarskih poslopih in v revnejših krajih. Izginjanje je pospešila tudi strojna obdelava žita. V zadnjem času pa je veliko zanimanja za tako imenovane biomateriale v gradbeništvu, mednje spada tudi slama. Uporablja se kot vezivo v glinastih ometih ali kot strešna kritina. Slamokrovstvo je pomembna

dejavnost tudi za spomeniško varstvo, saj so številni tradicionalni objekti v muzejih na prostem kriti s slamo.

Sicer zasledimo med predstavniki žive kulturne dediščine še kovaštvo, pletarstvo in kolarstvo.

KULTURA DANES

Kulturna dediščina so viri in dokazi človeške zgodovine in kulture ne glede na njihov izvor, razvoj in ohranjenost (snovna, materialna dediščina) ter s tem povezane kulturne dobrine (nesnovna, nematerialna dediščina). So območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupina predmetov oziroma hranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu.

Kulturno dogajanje v občini je zelo pestro, kar dokazuje tudi vrsta prireditev, ki jih je v občini iz leta v leto več. Ker se navedenega v občini zavedajo, so se pred časom lotili projekta Kulturni center s parkom velikanov, ki je sestavljen iz dveh sklopov, ki vsak posebej predstavljata samostojno celoto, in sicer Kulturni dom (KD) in Kulturno-promocijski center (KPC). Navedena objekta so slavnostno odprli 14. aprila 2012.

Kulturno-promocijski center (KPC) bo v prihodnje zagotavljal fleksibilnost in interdisciplinarnost in bo postal osrednji multikomunikacijski prostor, kjer se bodo združevale in prepletale najrazličnejše vsebine, povezane z delovanjem ljubiteljske kulture in turizma, na območju občine ter širše, skozi vse leto. V sklopu KPC-ja se predvideva tudi vzpostavitev Turistično-informacijskega centra (TIC).

Pod okriljem **Kulturnega doma (KD)** pa se nahajata mladinski klub in večnamenska dvorana, ki je tudi osrednji prostor za najrazličnejše kulturne prireditve.

Tradicionalne prireditve na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici:

1. Proslava ob kulturnem prazniku
2. Blaguški tek
3. Občinski praznik
4. Blagoslov motorjev
5. Kresovanje
6. Prvomajska budnica
7. Rock fest Jürjovo je
8. Jürjovška gasilska noč
9. Florjanova maša za gasilce
10. Razstava kmetijske tehnike in sejem rabljene opreme
11. Gasilska tekmovanja

12. Športna tekmovanja
13. Ribiška tekmovanja
14. Likovne kolonije
15. Razstave
16. Proslava ob dnevu državnosti
17. Žetev zlatega klasa na Stari Gori
18. Razstava mopedov do 50 ccm in starodobnih vozil na Stari Gori
19. Koncerti
20. Delavnice
21. Kolesarjenje po mejah občine
22. Čebelarska maša za ambroževo
23. Gledališke igre

Podporni stebri za izvajanje pestrega kulturnega in družabnega življenja v občini so številna društva:

- Zveza kulturnih društev Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo za zaščito naravne in kulturne dediščine Sv. Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo godba na pihala Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo ljudskih pevk Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno glasbeno društvo Dežurni krivci Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Literarno kulturno ljubiteljsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Likovno kulturno društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Ljubiteljsko dramsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Pevsko društvo Mešani pevski zbor Sveti Jurij ob Ščavnici;
- Plesno društvo Kankan Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Folklorno društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo za ohranjanje tehniške, kulturne in premične dediščine Oldtimer Stara Gora,
- Društvo podeželskih žena in deklet Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo podeželske mladine Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo ljubiteljev vin in narave,
- Društvo vinogradnikov,
- Društvo upokojencev Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Strelsko društvo Janka Jurkoviča Videm,
- Strelski klub 31,
- Šolsko športno društvo Videm,
- Športno društvo Slaptinci,
- Športno društvo Videm,
- Surf klub H2O,
- Twirling klub Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Vaško-rekreacijsko športno društvo Kraljevci Kočki Vrh,
- Ženski rokometni klub Millennium Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Motoristični klub Jürjovski zmaji,
- Čebelarsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Mladinski klub Čebele,
- Propeler garda,

- Lovska družina Videm ob Ščavnici,
- Ribiška družina Gornja Radgona – TE Sveti Jurij ob Ščavnici
- RK Slovenije OZ Gornja Radgona,
- Župnijska karitas Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Krajevno združenje ZB NOV Videm ob Ščavnici,
- Gasilska zveza Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Prostovoljno gasilsko društvo Stara Gora,
- Prostovoljno gasilsko društvo Rožički Vrh-Stanetinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Bolehnečici,
- Prostovoljno gasilsko društvo Dragotinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Grabonoš,
- Prostovoljno gasilsko društvo Selišči-Kupetinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Slaptinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Sovjak,
- Prostovoljno gasilsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici.

H kulturnemu utripu občine veliko prispeva tudi Osnovna šola Sveti Jurij ob Ščavnici z enoto vrtca Sonček.

USMERITVE NA PODROČJU KULTURE

Vlaganje v človeške vire je dolgoročna naložba, ki je težko merljiva, vendar se obrestuje. Ljudje so ključni generatorji uspeha, zato je treba poskrbeti, da se bodo v okolju, kjer živijo, delajo in ustvarjajo, dobro počutili. Z določenimi aktivnostmi je treba nakazati smeri razvoja, ozaveščati in usposablјati prebivalstvo o pomembnosti varovanja okolja, ohranjanja zgodovinske in kulturne ter tehniške dediščine, oživljanja starih običajev in šeg na območju občine. S spodbujanjem družabnega in kulturnega življenja se dviguje kakovost življenja. Prebivalcem je treba ponuditi možnost, da se prepoznajo v razvojnih načrtih občine in delujejo skladno z njimi.

3.2. GOSPODARSTVO

Gospodarstvo je sistem, ki predstavlja okvire za proizvodnjo, zamenjavo in trošenje dobrin in storitev, potrebnih za zadovoljevanje človekovih potreb in želja. Razdeljeno je na več sektorjev, kot so industrija, gradbeništvo, kmetijstvo in storitve, v okvir katerih spadajo tudi zdravstvo, šolstvo in javna uprava.

Gospodarstvo je sektor, ki pomembno učinkuje na razvoj določenega območja, zato je treba spremljati dogajanja in potrebe. Problemi na področju gospodarstva v občini Sveti Jurij ob Ščavnici so podobni stanju, ki je značilno za Pomurje in vso državo.

Preglednica: Delovno aktivno prebivalstvo po skupinah dejavnosti

Ime naselja	Skupaj	Skupine dejavnosti			
		kmetijske	nekmetijske	storitvene	neznano
Biserjane	37	z	11	14	z
Blaguš	26	11	5	7	3
Bolehnečici	64	24	15	21	4
Brezje	z	z	z	z	z
Čakova	34	z	7	8	z
Dragotinci	61	24	19	12	6
Gabrc	z	z	z	z	z
Galušak	z	11	10	z	4
Grabonoš	74	24	29	14	7
Grabšinci	27	8	7	6	6
Jamna	37	z	10	16	z
Kočki Vrh	z	z	z	z	z
Kokolajnščak	33	13	8	5	7
Kraljevci	60	26	12	11	11
Kupetinci	38	11	14	10	3
Mali Moravščak	z	z	z	z	z
Kutinci	z	10	5	3	z
Rožički Vrh	85	6	41	29	9
Selišči	42	16	9	12	5
Slaptinci	59	23	23	9	4
Sovjak	103	7	46	34	16
Stanetinci	36	8	16	9	3
Stara Gora	z	z	15	8	-
Terbegovci	47	18	16	9	4
Sveti Jurij ob Ščavnici	96	4	37	51	4
Ženik	33	8	11	11	3
Žihlava	34	12	11	5	6
SKUPAJ	1127	305	398	314	110

(Vir: SURS, Popis 2002)

V občini je bilo leta 2002 1127 delovno aktivnih ljudi, od tega jih je bilo največ v naseljih Sovjak, Sveti Jurij ob Ščavnici in Rožički Vrh, najmanj pa v Blagušu in Grabšincih. Po vrsti dejavnos-

ti so zaposleni enakomerno porazdeljeni med kmetijsko, nekmetijsko in storitveno dejavnost.

Preglednica: Podjetja v občini

	Leto	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek (1.000 €)
Sveti Jurij ob Ščavnici	2008	135	306	14.189
	2009	138	321	14.179
	2010	150	304	14.349

(Vir: SURS, 2010)

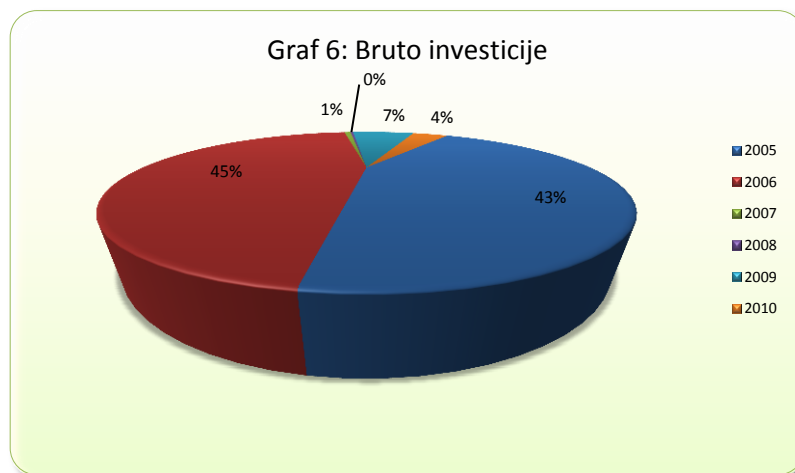
Ne glede na to, da število podjetij v občini v zadnjih letih narašča, število zaposlenih upada. Se pa sorazmerno z leti počasi dviguje prihodek podjetij.

Skrb vzbuja dejstvo, da skupna vrednost bruto investicij v nova osnovna sredstva skoraj neprekinjeno pada zadnjih nekaj let.

Preglednica: Bruto investicije v nova osnovna sredstva (v 1000 €)

	Bruto investicije – skupaj					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sveti Jurij ob Ščavnici	28.259	29.559	434	181	4.345	2.422

(Vir: SURS, 2010)

3.2.1. Obrt in podjetništvo

Obrt in podjetništvo doživljata podobno usodo kot gospodarske družbe, kar se odraža zlasti na področju finančne nediscipline, nizke kupne moči, prevelikih obremenitev plač delavcev in visokih obresti.

Za dolgoročnejši razvoj občine je treba na lokalnem območju pospeševati razvoj podjetništva in gospodarstva kot celote. Glede na hiter tehnološki razvoj je treba tudi na tem področju slediti razvoju z realizacijo projektov. Sredstva za pospeševanje je treba usmerjati v razvojno učinkovitejše naložbe, v smeri zagotavljanja prostorskih in drugih pogojev za uspešnejše delo-

vanje in vključevanje malega gospodarstva v evropske tokove.

V občini trenutno deluje deset podjetij, ki zastopajo različne dejavnosti, kot so trgovina, turizem, gostinstvo, transport, proizvodnja, montaža, veterinarstvo itd., ter 63 samostojnih podjetnikov, ki se ukvarjajo z gostinstvom, frizerstvom, vrtnarstvom, prodajo, svetovanjem, prevozništvom, servisom, gradnjo, tesarstvom, kleparstvom, pleskarstvom, ključavničarstvom, kovaštvom, svečarstvom in oljarstvom.

3.2.2. Domače in umetnostne obrti

Dejavnost domače in umetnostne obrti obravnava obrtni zakon, ki navaja, da je to dejavnost, za katero je značilen enostaven način dela s pretežnim ročnim delom in umetniško ter oblikovalsko ustvarjanje.

Mnenja o tem, ali se določen izdelek šteje za predmet domače in umetnostne obrti, daje Obrtna zbornica Slovenije na podlagi mnenja strokovne komisije, sestavljene iz etnografov, likovnih umetnikov in zgodovinarjev, ki pregleda in oceni posamični predmet.

Foto: PORA, Gornja Radgona

Občina ima enega priznanega predstavnika domače in umetnostne obrti, ki se ukvarja s slamokrovstvom in je kot tak vključen v katalog žive kulturne dediščine Republike Slovenije.

Slamokrovstvo je danes v Sloveniji redka obrt in veščina, ki jo je nujno treba ohraniti. Je pomembna dejavnost tudi za spomeniško varstvo, saj so številni tradicionalni objekti v muzejih na prostem kriti s slamo. Te objekte je treba redno vzdrževati in obnavljati.

Sicer zasledimo med predstavniki žive kulturne dediščine še kovaštvo, pletarstvo in kolarstvo.

USMERITVE NA PODROČJU GOSPODARSTVA

Gospodarstvo pomembno učinkuje na razvoj določenega področja. Naloge države in lokalnih skupnosti pri podpori gospodarstvu so:

- Zagotovitev ustrezne prometne in komunalne infrastrukture, ustrezno opremljenih zemljišč za razvoj domačega gospodarstva in podjetništva ter pospeševanje tujih vlaganj.
- Spodbujanje podjetništva, kreativnosti in tehničnega ustvarjanja mladih.
- Učinkovitejše in tesno povezano podporno okolje za pomoč podjetnikom pri pridobivanju finančnih sredstev, premagovanju birokratskih ovir, promoviranju dobrih praks idr.

Te naloge se lahko uresničijo z aktivnejšo komunikacijo in sodelovanjem med okoljem in gospodarstvom, lokalno skupnostjo in podjetji.

3.3. KMETIJSTVO IN PODEŽELJE

Območje občine leži v subpanonskem klimatskem območju, največ padavin pade v poletnih mesecih, najmanj pa v zimskih.

Glavno naravno bogastvo občine Sveti Jurij ob Ščavnici je rodovitna prst. Kmetijstvo je še vedno najpomembnejša gospodarska dejavnost na območju občine.

V tisočletnem obdobju sta se na območju občine pod vplivom eksogenih faktorjev izoblikovali dve združbi tal z značilnimi lastnostmi, ki sta imeli odločilen vpliv na razvoj flore in vegetacije, to so tla na nekarbonatnih pleistocenskih ilovicah in glinah ter tla na laporjih in peščenjakih. Prva so značilna za ravninska in rahlo nagnjena območja, na katerih so danes najbolj kvalitetne njive in travniške površine. Na zahodnem in severnem območju občine pa je razširjena druga združba tal, na njih so sadovnjaki, na najbolj strmem svetu jugozahodnih in zahodnih leg so vinogradi, na severnih legah pa se širi gozd.

Na območju občine se razprostira 1706 ha gozdov, od teh je večina v zasebni lasti, v državnih jih je 117 ha.

Na nižinskem predelu Ščavniške doline ima svojo pot speljano reka Ščavnica, sicer pa teče čez to območje tudi 14 potokov:

- Štrigovski potok, potok Sivjak, Kupetinski potok, Cogetinski potok, Seliški potok, Grabšinski potok, Pinkava, Blaguški potok, Kameni potok, Turja, Stanetinski potok, Bukovica, Belic, Grabonoški potok.

Med stoječe vode na tem območju prištevamo akumulacijsko Blaguško jezero, ki meri 7 ha in je nastalo leta 1960, ko so zajezili Blaguški potok in s tem omilili njegove poplave pred izlivom v reko Ščavnico.

V občini deluje 344 kmetijskih gospodarstev, od tega jih je 45 specializiranih za pridelavo poljščin, 50 je gojiteljev trajnih nasadov, 89 rejcev pašne živine, 28 prašičerejcev in perutninarjev, 26 se jih ukvarja z mešano rastlinsko pridelavo, 30 z mešano živinorejo, 76 pa je takšnih, ki se ukvarjajo z mešano rastlinsko pridelavo in živinorejo. Na območju občine sta evidentirani dve kmetiji, ki sta usmerjeni v ekološko pridelavo (Ženik, Okoslavci).

Kmetijska gospodarstva imajo skupaj v uporabi 2509 ha zemlje, skupni travniki in pašniki pa zajemajo še dodatnih 8221 ha.

Preglednica: Kmetijska gospodarstva v občini

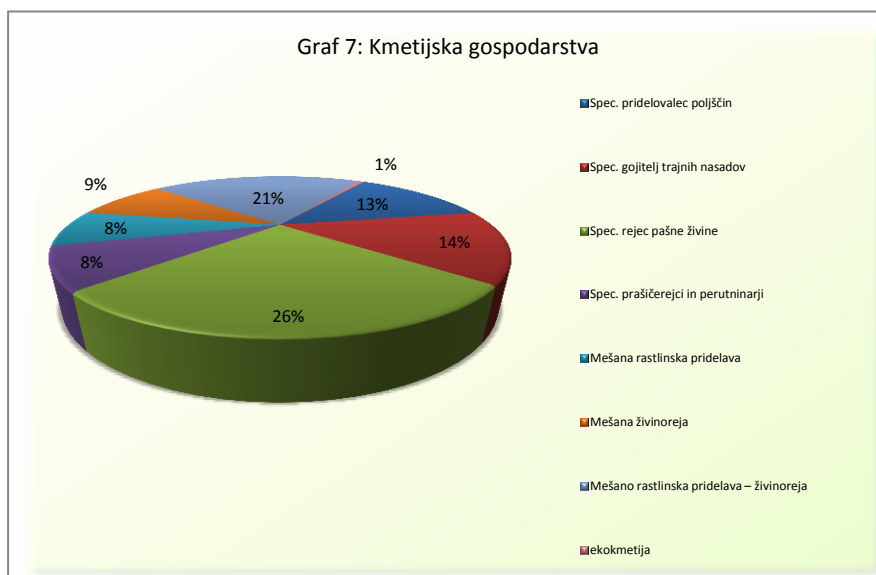
	Število kmetijskih gospodarstev	Kmetijska zemljišča v uporabi (KZU)	Število glav velike živine (GVŽ)	GVŽ/hektar KZU
Sveti Jurij ob Ščavnici	344	2509	3111	1,24

(Vir: SURS, Popis kmetij 2010; Opomba – skupni travniki in pašniki niso vključeni in so v letu 2010 obsegali 8221 ha)

Preglednica: Kmetijska gospodarstva v občini po tipu kmetovanja

	SKUPAJ	Spec. pridelovalci poljščin	Spec. gojitelji trajnih nasadov	Spec. rejci pašne živine	Spec. prašičerejci in perutninarji	Mešana rastlinska pridelava	Mešana živinoreja	Mešano rastlinska pridelava – živinoreja	Ekološka pridelava
Sveti Jurij ob Ščavnici	344	45	50	89	28	26	30	74	2

(Vir: SURS, Popis kmetij 2010)

Glede na velikost zemljišč, ki jih imajo v lasti kmetijska gospodarstva, lahko ta razdelimo v več razredov. Največ, 104 oziroma 30 % vseh, kmetijskih gospodarstev ima površine zemljišč do 2 ha (skupaj merijo 98 ha), 27 % je takšnih, ki imajo v lasti od 2 do 5 ha in merijo skupaj 312 ha, 17 % jih ima od 5 do 10 ha in pokrivajo 407 ha, kar 1692 ha pa pokriva 26 % kmetijskih gospodarstev, ki imajo v lasti 10 ha zemlje ali več.

Preglednica: Kmetijska gospodarstva v občini po velikosti

Velikostni razred		Površina (ha)	Število kmetijskih gospodarstev	% kmetijskih gospodarstev
Sveti Jurij ob Ščavnici	Velikostni razred KZU - skupaj	2509	344	100
	Velikostni razred KZU - več kot 0 in do 2 ha	98	104	30
	Velikostni razred KZU - 2 do 5 ha	312	94	27
	Velikostni razred KZU - 5 do 10 ha	407	58	17
	Velikostni razred KZU - 10 ha ali več	1692	88	26

(Vir: SURS, Popis kmetij 2010)

Na kmetijskih gospodarstvih živi skupaj 1261 ljudi, če sem prištejemo tudi tiste, ki na družinskih kmetijah ne delajo.

Preglednica: Družinski člani na družinskih kmetija po starosti

	Starostne skupine	Število oseb
Sveti Jurij ob Ščavnici	Starostne skupine – skupaj	1261
	Starost pod 25 let	295
	Starost od 25 do 35 let	176
	Starost od 35 do 45 let	196
	Starost od 45 do 55 let	189
	Starost od 55 do 65 let	166
	Starost 65 let in več	239

(Vir: SURS, Popis kmetij 2010; Opomba – vključno z osebami, ki ne delajo na družinskih kmetijah)

3.3.1. Dopolnilne dejavnosti

Veliko priložnosti za ohranitev, razvoj in povečanje konkurenčnosti podeželja predstavljajo dopolnilne dejavnosti. Dopolnilna dejavnost na kmetiji je s kmetijstvom oziroma gozdarstvom povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetiji in omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile družinskih članov (za družinske člane se štejejo vsi člani družine, ki prebivajo in delajo na kmetiji in niso najeta delovna sila). Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji je fizična oseba, ki je lastnik, zakupnik ali drugačen uporabnik kmetije in se za svoj račun ukvarja s kmetijsko dejavnostjo ter je za to ustrezno usposobljen. Ni potrebno, da je pokojninsko-invalidsko zavarovan na kmetiji.

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji so tesno povezane s trženjem turistične ponudbe na eni strani, na drugi strani pa lahko govorimo o sožitju med naravo in človekom, s čimer predstavljajo tudi višjo kakovost bivanja. Razvoj podeželja mora biti zato usmerjen v povezovanje naravne in kulturne dediščine ter uravnotežen z razvojem kmetijstva.

Poznamo več vrst dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, ki so navedene v uredbi o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji mora nosilec dejavnosti pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda krajevno pristojna upravna enota. Vlogo vloži na predpisanem obrazcu z izjavo, da izpolnjuje vse pogoje posameznih področnih predpisov, ki so potrebni za opravljanje določene dejavnosti.

Trenutno stanje glede dopolnilnih dejavnosti na kmetiji v občini ni preveč spodbudno, saj je od 344 kmetijskih gospodarstev le devet nosilcev registriralo dopolnilno dejavnost, in sicer za:

- peko kruha,
- sečnjo gozda,
- rejo perutnine in
- proizvodnjo električne energije.

Na tem območju deluje tudi ena izletniška kmetija. Glede na trenutno stanje v občini lahko ugotovimo, da bo v prihodnje treba dopolnilnim dejavnostim dati večja poudarek in pozornost.

USMERITVE NA PODROČJU KMETIJSTVA IN PODEŽELJA

Razvoj podeželja je splet kmetijske, prehranske in okoljske politike s posebnim poudarkom na zaščiti naravnih virov.

Lokalne skupnosti imajo omejen vpliv na oblikovanje kmetijske politike, vendar je pomembno, da se pri načrtovanju razvojnih projektov upošteva trajnostni socialno-ekonomski razvoj.

Kmetijstvo je ena od panog, ki so temeljne za razvoj turizma. Privlači turista, željnega domače hrane in domačega vzdušja, poleg tega obožuje neokrnjeno naravo ter mehke športne aktivnosti. Zato je smiselno razmišljati v smeri razvoja turizma na kmetiji, kmečkega turizma in kmetij z nastanitvami. Za razvoj turizma ni treba graditi hotelov in dragih namestitvenih penzionov, temveč aktivirati kmetije, ki imajo možnosti namestitvev, ter jim omogočiti, da jih realizirajo. Poleg tega je treba kmetijam pomagati pri izboljšanju stalne klasične ponudbe in predlagati nove poti, smeri in ideje za nove projekte v okviru njihovih zmožnosti.

3.4. INFRASTRUKTURA

V dokumentu so obravnavana naslednja infrastrukturna omrežja:

- prometno omrežje,
- vodno omrežje,
- kanalizacijsko omrežje,
- električno omrežje.

3.4.1. Prometno omrežje

Prometno območje v občini obsega le cestno omrežje. Sem spadajo kategorije lokalnih cest in javnih poti.

Preglednica: Lokalne ceste in javne poti na območju občine

		celotna dolžina	asfalt	makadam	stanje cest		
					dobro	slabo	zelo slabo
SKUPAJ lokalne ceste	km	38.369	38.369	0			
	%	100	100	0,00	30	40	30
SKUPAJ javne poti	km	59.518	22.738	37.044			
	%	100	38,20	62,24	30	50	20
SKUPAJ	km	97.887	61.107	37.044			
	%	100	62,43	37,84			

(Vir: Občina Sveti Jurij ob Ščavnici)

Na območju občine je skupaj kategoriziranih skoraj 98 km javnih cest, od tega je 38,4 km lokalnih cest in 59,5 km javnih poti. Lokalne ceste so v celoti asfaltirane, prav tako je asfaltiranih 38,2 % javnih poti, kar 62,24 % pa jih je še makadamskih.

Obstoječe stanje cest v občini je na splošno v dokaj slabem stanju, zato sta potrebna čimprej-šnja ureditev teh cest in posledično njihov dvig na višji standard cestnotehničnih situacij, kar bo nedvomno pripomoglo k dvigu turistične zanimivosti kraja.

Avtobusna postajališča so urejena ob lokalnih cestah in v urbanih središčih vasi.

Po območju občine potekata dve kolesarski poti, prva v dolžini 500 m pelje čez naselje, druga pot, dolga 2 km, poteka na relaciji Sveti Jurij ob Ščavnici–Čakova. V prihodnje bo treba po celotnem območju občine zgraditi še več tovrstnih poti, saj te predstavljajo potrebno dopolnitev turistične ponudbe občine.

Izgradnja pomurske avtoceste in priključek občine v Grabonošu sta omogočila, da je to območje postalo dostopnejše in zanimivejše tako za turiste kot za potencialne vlagatelje.

3.4.2. Oskrba z vodo

Področje oskrbe s pitno vodo v občini Sveti Jurij ob Ščavnici bo v prihodnjem letu urejal Program oskrbe s pitno vodo za leto 2013.

Program oskrbe s pitno vodo je dokument, ki ga pripravi izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo do 31. oktobra tekočega leta za naslednje leto na podlagi 28. člena Pravilnika o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 35/2006 in 41/2008), za območje občine oziroma občin, v katerih izvaja gospodarsko javno službo. Program potrdi občinski svet. Potrjen Program je treba do 31. decembra tekočega leta posredovati na ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Vsebino Programa o oskrbi s pitno vodo določa 28. člen Pravilnika o oskrbi s pitno vodo.

Javno podjetje Prlekija, d.o.o., od 1. aprila 2010 izvaja obvezni gospodarski javni službi varstva okolja, oskrbo s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode, na območju občin Ljutomer, Križevci, Veržej, Razkrižje in Sveti Jurij ob Ščavnici ter od 1. januarja 2011 na območju občine Apače, in sicer na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega podjetja Prlekija, d.o.o. (Ur. l. RS, št. 24/2009), ter sprejetih sklepov svetov in odlokov omenjenih občin.

3.4.3. Kanalizacijsko omrežje

Urejena kanalizacija je pogoj za uspešno trženje turizma, saj proste fekalije in neurejena kanalizacija odvrtačajo modernega turista. Po drugi, pomembnejši strani neurejeni kanalizacijski sistem povzroča onesnaženje tal, vodnih tokov ter pitne vode, kar je nedopustno za kraje, kjer želijo videti turizem kot vidno gospodarsko panogo.

Po podatkih operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici na območju občine kanalizacijsko omrežje ni urejeno. To je predvsem posledica nizke gostote poselitve in velike razpršenosti naselij. Obstoječe kanalizacijsko omrežje predstavlja meteorna kanalizacija cest, ki pa je del cestnega telesa in se uporablja le v namen odvodnjavanja meteornih voda s cestišč. Odvajanje komunalnih odpadnih

voda je tako na celotnem območju občine urejeno z greznicami. Greznice so večinoma pretočnega tipa, grajene nekvalitetno in z odtokom v ponikovalnico ali obcestne jarke. Za greznice izvajalec obvezne gospodarske službe zagotavlja praznjenje in odvoz grezničnih gošč. Slednje izvaja na poziv lastnika posamezne greznice. Ob tem je treba opozoriti, da nekateri občani za praznjenje greznic ne koristijo storitev javne gospodarske službe, ampak greznice po potrebi praznijo sami.

Odvod padavinskih voda s streh in dvorišč je urejen individualno v individualne ponikovalnice na vrtovih ter obstoječo meteorno kanalizacijo, ki je sestavni del cestnih teles.

V občini je predvidena izgradnja kanalizacijskega sistema za naselja Blaguš (del), Biserjane, Jamna in Sveti Jurij z možnostjo razširitve na naselje Slaptinci. Kanalizacijski sistem se bo zaključeval na skupni biološki čistilni napravi. Preostali del naselja Blaguš in naselja Čakova, Dragotinci, Galušak, Grabonoš, Kupetinci, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci in Stanetinci bodo komunalne odpadne vode odvajali preko individualnih čistilnih naprav ali preko nepretočnih greznic. Za naselje Bolehnečici sta dopuščena dva načina odvajanja komunalne odpadne vode. Prvi predvideva izgradnjo manjšega kanalizacijskega sistema, ki bi se zaključeval na ustrezni čistilni napravi, drugi pa odvajanje komunalne odpadne vode preko individualnih čistilnih naprav ali nepretočnih greznic. Za naselja Grabšinci, Kokolajnsčak, Kraljevci, Sovjak, Stara Gora, Terbegovci, Ženik in Žihlava, ki v celoti ali deloma ležijo na predvidenem vodovarstvenem območju, je predvideno odvajanje komunalne odpadne vode v nepretočne greznice, če objekt stoji na vodovarstvenem območju. Če objekt ne stoji na vodovarstvenem območju, lahko komunalno odpadno vodo odvaja bodisi preko individualne čistilne naprave bodisi preko nepretočne greznice. Enak način odvajanja komunalne odpadne vode je predviden tudi za naselja Brezje, Gabrc, Kutinci, Mali Moravščak in Kočki Vrh.

3.4.4. Električno omrežje

Danes si brez elektrike ne znamo predstavljati življenja. Električno omrežje je speljano po celotnem območju občine, vendar je na določenih območjih že relativno zastarelo. Tudi javna razsvetljava, ki je v vseh naseljih še ni, je ponekod stara že 30 let in ni varčna. V redkih naseljih je že urejena v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, ki od lastnikov javne razsvetljave zahteva prilagoditev svetilk zakonodaji in zmanjšanje rabe električne energije za razsvetljava. Javna razsvetljava v občini je v glavnem izvedena na drogovich nizkonapetostnega omrežja s prostovodnim napajanjem in potekom ob glavni cesti in stranskih poteh ter ob cerkvi.

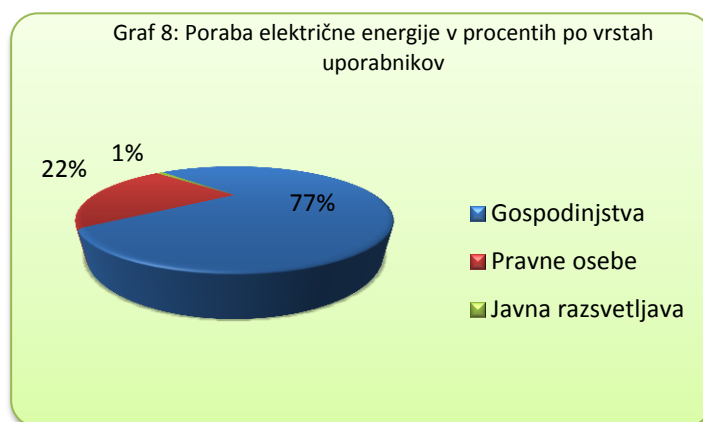
Po podatkih iz Lokalnega energetskega koncepta občine se v občini porabi 8,798.993 kWh električne energije za pogone in razsvetljava, od tega se v gospodinjstvih porabi okoli 6,773.212 kWh, okrog 1,938.009 kWh električne energije porabijo pravne osebe, 87.772 kWh pa se porabi za javno razsvetljava.

Preglednica: Poraba električne energije v letu 2007 v občini Sveti Jurij ob Ščavnici

	Število odjemalcev	Letna poraba v kWh
Gospodinjstva	1.666	6,773.212
Pravne osebe	137	1.938.009
Javna razsvetljava	5	87.772

SKUPAJ	1.808	8,798.993
--------	-------	-----------

(Vir: Elektro Maribor, 2008)

USMERITVE NA PODROČJU INFRASTRUKTURE

Intenzivno izkoriščanje naravnih virov zaradi urbanizacije in razvoja gospodarskih dejavnosti ter intenzivni posegi v okolje so privedli do degradacije določenih območij (npr. melioracije reke Ščavnice).

Posebno pereča je problematika onesnaženja pitne vode zaradi neurejenega kanalizacijskega sistema.

Da bi preprečili nadaljevanje onesnaževanja, bi bilo treba poskrbeti za naslednje stvari:

- vsi posegi v okolje morajo biti dobro premišljeni in izvedeni na naravi prijazen način,
- degradirana območja ponovno revitalizirati s sonaravnimi postopki,
- ozaveščanje prebivalstva.

3.5. TURIZEM

Na podlagi 2. člena Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Ur. l. RS, št. 2/04) je Vlada Republike Slovenije na 81. redni seji 11. maja 2010 pod točko 1 sprejela sklep: Vlada Republike Slovenije opredeljuje turizem kot enega najpomembnejših gospodarskih oziroma strateških sektorjev, ki ustvarja nova delovna mesta in izrazito pozitivno vpliva na uravnoteženi regionalni razvoj.

Iz Strategije razvoja slovenskega turizma (2012–2016), ki je temeljni dokument načrtovanja razvoja turizma na nacionalni ravni, lahko razberemo, da bo turizem v naslednjih letih glede na sedanjo stopnjo razvitosti slovenskega turizma in obstoječe razvojne možnosti postal ena od vodilnih dejavnosti slovenskega gospodarstva in tako pomembno prispeval k doseganju razvojnih ciljev Slovenije, predvsem k doseganju njenih gospodarskih ciljev, kot so konkurenčnost, rast BDP, rast zaposlenosti, trajnostni razvoj, skladen regionalni razvoj, večja kakovost življenja in blaginja prebivalstva, krepitev kulturne identitete ter povečevanje prepoznavnosti Slovenije v svetu. Navedeno ne velja le za državno raven, ampak tudi za regionalno in lokalno,

pri čemer so oblikovalci slovenskega turizma v zadnjih letih dosegli soglasje tudi o tem, da mora postati ves turistični razvoj trajosten. To pomeni okolju prijazen turizem, zaščitniški do narodne in lokalne kulture ter usmerjen v ohranjanje družbenega ravnotežja v smislu blaginje za vsakega posameznika, družino, družbo in s tem tudi državo.

Med glavne vsebinske cilje nove strategije sodi:

- **konkurenčnost** (inovativnost, kakovost, uspešnost, znanje, varnost, dodana vrednost, promet, prilivi, zadovoljstvo turistov, destinacijski menedžment, potrošnja na obiskovalca, sezonalizacija itd.),
- **kakovost življenja in blaginja** (blaginja lokalnega prebivalstva, uravnotežen regionalni razvoj, sodelovanje pri turističnem razvoju, zadovoljstvo zaposlenih, kakovost življenja itd.),
- **ugled in razvoj slovenskega turizma** (dajanje prednosti turizmu, partnerstvo za razvoj, javno-zasebno partnerstvo, podoba turizma v očeh drugih dejavnosti itd.),
- **prepoznavnost in ugled Slovenije v svetu** (prepoznavnost na tujih trgih, tržna znamka, podoba Slovenije, internacionalizacija, itd.).

Vse te cilje spremlja temeljna usmeritev v trajnostni razvoj, skrb za ekonomsko, družbeno-kulturno in naravno okolje, menedžment okoljskih vplivov in kakovosti okolja, prehod v nizko-ogljeno družbo itd.

Seveda mora tako kot vse panoge in dejavnosti tudi turizem slediti razvojnim smernicam in temeljem, ki so za določeno območje primerni. Že v preteklem obdobju je bil turizem kombinacija produktnega (zdraviliški, igralniško-zabaviški in poslovni turizem), geografskega (turistična območja) in programskega pristopa (3-A-, 3-E- in 3-D-turizem). Slednji je najprimernejši tudi za območje obravnavane občine. Ta je tipično podeželska, z mnogimi naravnimi danostmi in kulturnimi znamenitostmi, ki predstavljajo velik potencial za razvoj turizma in sodijo med tiste neizkoriščene potenciale, ki bodo v prihodnje predstavljali temelj razvojnih usmeritev.

Programski pristop sestavljajo:

Rekreativni turizem (3 A)

pomeni aktivne, akcijske in adrenalinske turistične dejavnosti. V to ponudbo spadajo programi športnih aktivnosti na območju, možnosti adrenalinskih in akcijskih udeleževanj. Območje občine (reka Ščavnica, Blaguško jezero, ravninski del, ...) ima za razvoj tega turizma dobra izhodišča, sočasno pa je ta del turistične ponudbe, v okviru organizacijskih in kadrovskega zmožnosti posameznih ponudnikov, slabo razvit. Glede na izkoriščenost potencialov ostajajo velike rezerve.

Podeželski turizem (3-E)

predstavlja programe, povezane z ekološko, etnološko in enološko ponudbo, kar je že zdaj »železna« ponudba na območju občine. Programi v okviru te

usmeritve temeljijo na treh vrednotah: sprostitvi v naravi, čistem in zdravem okolju ter avtohtoni kulturni ponudbi.

Doživljajski turizem (3-D)

združuje turistično ponudbo na temelju doživljajskih, dediščinskih in domišljijjskih aktivnosti. Ta usmeritev združuje ponudbo tako imenovanega trga motivov, doživljajskih praks, tematskih usmeritev, ki spodbujajo pri turistih posebna doživetja in občutja. Pestrost sveta omogoča različne doživljajske momente. Povpraševanje po avtentičnih izkušnjah, vključujoč kulturo in stik z naravo, še vedno narašča. V obravnavanem primeru je ta oblika turizma najprimernejša.

Foto: PORA, Gornja Radgona

Uspešna turistična ponudba mora biti prilagojena:

- posameznim ciljnim skupinam glede na demografske značilnosti (npr. mladinski turizem, seniorski turizem, družine . . .),
- ožjim tržnim segmentom glede na tipe »ljubiteljev narave« (npr. ljubitelji adrenalinskih doživetij, pohodniki, kolesarji ipd.),
- tržnim segmentom glede na to, katerim oblikam se daje prednost (npr. ljubitelji kampov, zidanic, kmetij ...) in drugim tržnim segmentom.

Obstoječe tematske poti po občini

Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici promovira štiri tematske poti, ki so speljane po območju občine, in sicer:

- Učna pot Breza, ki vodi od naselja Sveti Jurij ob Ščavnici skozi gozd do Blaguškega jezera in nato po redko poseljenih vinorodnih gričih do Stare Gore,
- Kolesarska pot Slovenske gorice I, ki poteka po trasi Ptujška cesta, Paričjak, Rožički Vrh, Sveti Jurij ob Ščavnici, Blaguš, Ženik, Stara gora, Bučkovci, Moravci v Slovenskih goricah, Radoslavci, Logarovci, Branoslavci, Cezanjevci, Ljutomer, Cven, Mota, Krapje,
- Vinsko-turistična cesta 13, ki poteka čez prijetno razgibano gričevnato pokrajino, ki je na prisojnih legah obrasla z vinogradi in
- Gozdna učna pot.

3.5.1. Turistična infrastruktura

Osnovno turistično ponudbo v občini predstavlja deset registriranih gostinskih ponudnikov:

- 1 vinogradništvo,
- 1 vinogradniško-vinarska kmetija,
- 3 gostilne,
- 5 barov oziroma okrepčevalnic.

Analiza stanja je pokazala, da na celotnem območju občine ni niti enega prenočišča. V občini tudi ni turistične agencije, so pa na voljo turistični vodiči, ki delujejo v sklopu Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici.

Perspektivnejše lokacije za razvoj rekreacijskih dejavnosti so:

- Blaguško jezero – ribolov, vožnja s čolni, badminton, balinanje, odbojka, kampiranje,
- zunanje (igrišča) in notranje (telovadnica) športne površine – različne športne aktivnosti in prireditve,
- obrežje reke Ščavnice – pohodništvo, ribolov,
- celotno območje občine – pohodništvo in kolesarstvo.

Najprimernejšo lokacijo za kampiranje in piknike trenutno predstavlja okolica Blaguškega jezera, ki je v zasebni lasti.

Pod okriljem Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici deluje **Turističnoinformacijski center (TIC) Stara Gora**.

V sklopu novozgrajenega **Kulturno-promocijskega centra (KPC) v Svetem Juriju ob Ščavnici** je predvidena tudi vzpostavitev Turističnoinformacijskega centra (TIC).

3.5.2. Analiza turističnih akterjev na turističnem območju

V tem poglavju so obravnavani obstoječi turistični ponudniki na območju občine, turistična podjetja ter društva, ki so kakorkoli vpeti v dogajanja na področju turizma in predstavljajo podporno okolje za razvoj in trženje turizma.

TURISTIČNI PONUDNIKI V OBČINI SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

VINOGRADNIŠKO-VINARSKA KMETIJA

- Vinogradniško vinarska kmetija Kolmanič, Rožički Vrh 86, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici

VINOGRADNIŠTVO

- Vinogradništvo Kocuvan, Sovjak, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici

STREŽBA PIJAČ

- Kava bar Jožica, Jožica Kolbl, s.p., Ulica dr. Antona Korošca 1, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici
- Teksas bar, Janja Njivar, s.p., Videm 12, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici
- Bar 69, Boris Trstenjak, s.p., Čakova 7 a, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici
- Kava bar Majda, Majda Pušenjak, s.p., Žihlava 22, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici
- Bar Palma, Janja Jesenik, s.p., Stara Gora 10, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici

STREŽBA HRANE

- G & H, d.o.o., Blaguš 14, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici
- Gostilna Pri Maji, Jamna 10, 9244 Sveti Jurij pri Ščavnici
- Gostilna Sobočan, Biserjane 5 a, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici

PODPORNO OKOLJE ZA RAZVOJ TURIZMA

Podporno okolje za razvoj turizma v občini predstavljajo predvsem turistična in druga društva in kažejo na dobro razvito društveno ljubiteljsko dejavnost v občini. Na območju občine deluje več 40 društev, ki so večinoma zelo aktivna. Vendar delo v društvih zahteva vse večjo profesionalizacijo, stroški delovanja se večajo, sponzorska sredstva je vedno težje pridobiti. Splošno mnenje je, da je treba ljubiteljske dejavnosti bolj podpirati, saj te motivirajo prebivalstvo k večji aktivnosti in družbeni angažiranosti. Na ta način se ohranjajo bogata duhovna in materialna dediščina ter kulturna identiteta posameznih območij. Ti akterji igrajo pomembno vlogo v razvoju turizma na tem območju. Vključujejo se v pripravo prireditev in v različne turistične projekte.

Od leta 2012 dalje so najrazličnejšim kulturnim društvom za izvedbo vaj, priprav, prireditev in podobno na voljo tudi za to primerni prostor v Kulturno-promocijskem centru v Svetem Juriju ob Ščavnici.

Pregled društev kaže veliko pripravljenost krajanov za dvig in razvoj družbenega življenja v občini na različnih področjih delovanja, tudi na področju turizma.

Društva, ki delujejo na območju občine:

- Zveza kulturnih društev Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo za zaščito naravne in kulturne dediščine Sv. Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo Godba na pihala Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno društvo ljudskih pevk Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Kulturno glasbeno društvo Dežurni krivci Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Literarno kulturno ljubiteljsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Likovno kulturno društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Ljubiteljsko dramsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Pevsko društvo Mešani pevski zbor Sveti Jurij ob Ščavnici;
- Plesno društvo Kankan Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Folklorno društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo za ohranjanje tehniške, kulturne in premične dediščine Oldtimer Stara Gora,
- Društvo podeželskih žena in deklet Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo podeželske mladine Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Društvo ljubiteljev vin in narave,
- Društvo vinogradnikov,
- Društvo upokojencev Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Strelsko društvo Janka Jurkoviča Videm,
- Strelski klub 31,
- Šolsko športno društvo Videm,
- Športno društvo Slaptinci,
- Športno društvo Videm,
- Surf klub H2O,
- Twirling klub Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Vaško-rekreacijsko športno društvo Kraljevci Kočki Vrh,
- Ženski roketni klub Millennium Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Motoristični klub Jürjovški zmaji,
- Čebelarsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Mladinski klub Čebele,
- Propeler garda,
- Lovska družina Videm ob Ščavnici,
- Ribiška družina Gornja Radgona – TE Sveti Jurij ob Ščavnici
- RK Slovenije OZ Gornja Radgona,
- Župnijska karitas Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Krajevno združenje ZB NOV Videm ob Ščavnici,
- Gasilska zveza Sveti Jurij ob Ščavnici,
- Prostovoljno gasilsko društvo Stara Gora,
- Prostovoljno gasilsko društvo Rožički Vrh-Stanetinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Bolehnečici,
- Prostovoljno gasilsko društvo Dragotinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Grabonoš,
- Prostovoljno gasilsko društvo Selišči-Kupetinci,
- Prostovoljno gasilsko društvo Slaptinci,

- Prostovoljno gasilsko društvo Sovjak,
- Prostovoljno gasilsko društvo Sveti Jurij ob Ščavnici.

3.5.3. SWOT-analiza turističnega območja

<p>PREDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - neokrnjena narava - bogata naravna in kulturna dediščina - geografska razgibanost terena - mir na podeželju - dostopnost - bližina meje ter turističnih centrov, zdravilišč - dobra hrana in pijača - že obstoječa turistična ponudba - etnološka dediščina - znane osebnosti - ohranjeni stari običaji - razgibano društveno življenje 	<p>SLABOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - staranje prebivalstva - relativno nizka izobrazbena struktura brezposelnih - nemotiviranost prebivalstva za turizem - preveliko število društev - slabo trženje in promocija - pomanjkanje medsebojnega povezovanja - neorganizirano turistično vodenje - ni nastanitvenih kapacitet - ni turističnih kmetij - ni primerne institucije, ki bi celovito vodila turistično dejavnost - ni skupnega prodajno-promocijskega centra domačih izdelkov - ni skupnega promocijskega gradiva - pomanjkanje informacijskih tabel - ni primernih programov - ni dopolnilnih dejavnosti na kmetijah - zapleten birokratski sistem na področju pridobivanja dovoljenj
<p>PRILOŽNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopolnilne dejavnosti na kmetijah - kmetijski pridelki in povečanje kulinarčne ponudbe - sonaravni turizem - reka Ščavnica in Blaguško jezero - že obstoječi kulturni objekti in njihovo povezovanje - preureditev zidanic za dajanje v najem in druge alternativne nastanitve - kolesarki in pohodniški turizem - obstoječe in nove tematske ter učne poti - organiziranje in prirejanje vaških prireditev ter predstavitev domačih obrti - vzgojno-izobraževalni programi - povezovanje zapuščine znanih osebnosti v nov turistični produkt - nizka cena zemljišč in objektov - povezovanje z drugimi občinami, čezmejno sodelovanje, novi trgi - Kulturni dom in Kulturno-promocijski center 	<p>NEVARNOSTI/TVEGANJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - neupoštevanje mnenj lokalnega prebivalstva - nevoščljivost med ljudmi - strah pred neuspehom, pred izgubo že pridobljenega - pomanjkanje začetnega kapitala - slabo črpanje projektnih sredstev - konflikt interesov - premalo delovnih mest - nezainteresiranost lokalnega prebivalstva in gospodarskih subjektov

PREDNOSTI

Neokrnjena narava

Med prednosti občine vsekakor sodi neokrnjena narava. Ljudje spreminjajo okolje in ga oblikujejo po svojih potrebah in željah. Negativne posledice na okolje ima hiter razvoj gospodarstva, zato je treba najti skupno pot, ki bo zadovoljiva tako za prebivalstvo kot za naravovarstvenike in gospodarstvo.

Bogata naravna in kulturna dediščina

Naravna dediščina je tista, ki ljudi v kraj privabi, kulturna pa tista, ki jih v kraju nekaj časa zadrži. Med naravno dediščino lahko uvrščamo neokrnjeno naravo, obrežje reke Ščavnice, gozdo-ve in drugo, med kulturno pa obe cerkvi, kapelice, stare domačije ipd.

Geografska razgibanost terena

Geografska razgibanost terena je za razvoj turistične ponudbe velikega pomena, saj omogoča oblikovanje raznovrstnih dejavnosti za bolj in manj zahtevne goste. Ravninski del omogoča lepe pohodniške poti za tiste, ki se želijo naužiti svežega zraka, si odpočiti v idilični naravi in ob tem še malo razgibati. Hriboviti del omogoča odlične kolesarske poti za bolj aktivne.

Mir na podeželju

Mir, ki se ga lahko turist naužije na podeželju, je eden od dejavnikov, ki ljudi iz mest privabi na podeželje. To idilo podeželja dopolnjujeta še prijaznost in gostoljubnost domačinov.

Dostopnost

Dobra dostopnost je za turiste izjemnega pomena, saj se niso pripravljene voziti po kolovoznih cestah ali stati v zastojih na regionalnih cestah. Avtocestni priključek v neposredni bližini je te kraje turistom izredno približal.

Bližina meje ter turističnih centrov, zdravilišč

Bližina meje ter turističnih centrov predstavlja dober vir potencialnih gostov, ki se že gibljejo v neposredni bližini in jih je v kraj treba le privabiti z dobro promocijo ter jim svoje turistične produkte ponuditi kot dodatno popestritev njihovega dopusta. Navezava tesnejšega sodelovanja z okoliškimi zdravilišči bi lahko dodatno pripomogla k dvigu števila obiskovalcev. Bližnja zdravilišča bi svojim gostom lahko ponudila krajše izlete v naravo in ogled najrazličnejših naravnih in kulturnih znamenitosti. Možno je tudi povezovanje vinskih cest ter kolesarskih, pohodniških in učnih poti s sosednjimi občinami in Avstrijo.

Dobra hrana in pijača

V sodobnem času ljudem velikokrat primanjkuje časa za kuho zdravih jedi, zato so prisiljeni jesti že vnaprej pripravljeno hrano iz trgovin. Tako si vsaj na dopustu, še posebno, če tega preživljajo na podeželju, radi privoščijo pravo domačo, zdravo in okusno hrano, zraven katere sodi tudi kozarček domačega soka ali vina.

Že obstoječa turistična ponudba

Novo ustvarjanje turističnih produktov je relativno rizična zadeva, saj nikjer ni garancije, da se bo vložek povrnil ali celo obrestoval. Zato je velika prednost občine že obstoječa turistična ponudba, ki jo je glede na izkazane potrebe in povpraševanje treba le še razširiti in nadgraditi.

Etnološka dediščina

Večina otrok si ne predstavlja, kako so živeli njihovi dedki in babice, ne nazadnje tudi starši, ko računalnikov še ni bilo ali so bili ti dostopni le redkim. Življenje brez interneta si ne znajo predstavljati, zato je spoznavanje preteklosti preko ohranjene etnološke dediščine zanje prava zanimivost in dober vir informacij o življenju nekoč.

Znane osebnosti

Na območju občine je živelo in delovalo veliko znanih osebnosti in mnogo je ljudi, ki jih njihova zgodovina zanima. Treba jo je le ustrezno predstaviti v zgodbi in ponuditi.

Ohranjeni stari običaji

Le redki stari običaji so ohranjeni in živijo, zaradi česar so še posebno zanimivi in privlačni za turiste. Če se le da, jih je treba turistom predstaviti v sklopu prireditev, organiziranih delavnic ali tržnic, še posebno mladim, ki preteklosti, ko je čas tekkel počasneje, praktično ne poznajo.

Razgibano društveno življenje

Za razgibano društveno življenje v občini skrbijo najrazličnejša društva, v občini jih je blizu 50, ki s svojimi aktivnostmi v veliki meri vplivajo na pestrost ponudbe kraja.

SLABOSTI

Staranje prebivalstva

Starostna struktura prebivalstva kaže na staranje prebivalstva na splošno, na podeželju pa je ta pojav še toliko bolj izrazit. Na kmetijah ostajajo starejši ljudje, mladi se ne vračajo. Če želi občina to stanje spremeniti, mora mladim ponuditi možnost za zaposlitev in jim z različnimi subvencijami in spodbudami pomagati, da bodo imeli priložnost na tem območju ustvarjati. Vzpostaviti mora primerno infrastrukturo in pogoje za njihovo delovanje. Mladi morajo spoznati, da je možno v okolju delovati in ustvarjati karkoli, ne le kmetovati.

Relativno nizka izobrazbena struktura brezposelnih

Brezposelne je treba vključiti v najrazličnejše izobraževalne programe, jim pokazati smisel izobraževanja ter nakazati pot do njihovega lastnega zaslužka, tudi preko turizma in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Nemotiviranost prebivalstva za turizem

Turizem brez motiviranega prebivalstva nikoli ne bo živel. Domačini morajo v tej dejavnosti videti priložnosti in prepoznati turizem kot dejavnost, ki vpliva na razvoj celotne občine ter s tem posledično tudi na dvig kakovosti njihovega lastnega življenja.

Preveliko število društev

Večje ko je število društev, bolj so ljudje razdrobljeni mednje in medsebojno manj sodelujejo. Interesi in pričakovanja društev so velikokrat različni in usmerjeni le v določeno lastno začrtno smer. Problem je tudi v tem, da so razpoložljiva javna sredstva, ki so namenjena za delovanje društev, majhna in se nato drobijo med veliko število društev, tako da ta nimajo veliko od njih oziroma premalo za svoje delovanje in interese.

Slabo trženje in promocija

Ni izdelane strategije promocije območja občine in ni izdelanega skupnega promocijskega materiala, ki bi predstavljal celotno območje občine kot zaokroženo celoto. Občina ima lahko izjemne turistične zanimivosti, a če za njih nihče ne ve, se stvari temu primerno tudi tržijo.

Pomanjkanje povezovanja

Neorganiziranost in nesposobnost povezovanja različnih akterjev se kaže tudi v turistični ponudbi. Vsak dela zase, vsak želi turiste zadržati le na domačem pragu in ne vidi smisla v povezovanju z drugimi ponudniki turističnih storitev. Posledica tega je tudi pomanjkanje turističnih programov in paketov, ki bi vsebovali širšo ponudbo.

Neorganizirano turistično vodenje

Na območju, kjer je različna turistična ponudba razkropljena po več krajih in po možnosti še neprimerno označena, je organizirano turistično vodenje nujno, saj se turisti, predvsem tisti, ki imajo prevoz organiziran z avtobusi, niso pripravljene voziti iz kraja v kraj in sami iskati zanimivosti, ampak pričakujejo vodiča, ki jim bo želeno razkazal ter jih po krajih usmerjal.

Ni nastanitvenih kapacitet

Če ni nastanitvenih kapacitet, tudi ni mogoče pričakovati, da se bodo turisti v občini zadržali dalj časa, kakor tudi ne, da bodo šli prenočit kam drugam in se naslednji dan spet vrnili.

Ni turističnih kmetij

Vsak turist pričakuje, da bo na podeželju našel kakšno turistično kmetijo, kjer si bo lahko odpočil, se najedel in si morda ogledal, kako poteka življenje na njej. Skoraj nedopustno je, da se turist na podeželju napoti v klasično gostilno, kakršnih je polno tudi v mestu.

Ni primerne institucije, ki bi celovito vodila turistično dejavnost

Turistična dejavnost, vodena iz ene skupne institucije, na katero se obračajo vsi, tako ponudniki kot povpraševalci, domačini in turisti, je vsekakor učinkovitejša od razdrobljene med ponudniki.

Ni skupnega prodajno-promocijskega centra domačih izdelkov

Kup zakonov in birokratskih ovir posameznike velikokrat prestraši, da bi se odločili s svojimi izdelki prodreti na trg ali pa preprosto ne vedo, kako se tega lotiti, pri čemer jim velikokrat tudi zmanjka časa za promocijo svojih izdelkov. Zaradi navedenega bi bilo za ponudnike najlažje, če bi lahko svoje izdelke ponudili v nekem skupnem organiziranem promocijskem centru, kar bi pripomoglo tudi k dvigu ponudbe kraja.

Ni skupnega promocijskega gradiva

Za razvoj, obstoj in širitev turistične dejavnosti je promocija bistvenega pomena, osnova zanjo je vsekakor promocijsko gradivo, ki ga je potencialnim gostom možno tudi poslati ali predstaviti preko spleta, da se za obisk kraja in zelenih znamenitosti lažje odločijo. Promocijsko gradivo mora v potencialnih obiskovalcih spodbuditi željo po obisku krajev.

Pomanjkanje informacijskih tabel

Informacijske table turista usmerjajo po krajih in od znamenitosti do znamenitosti ter ga s tem v kraju zadržijo dlje časa. Če tovrstnih tabel ni in obiskovalci ne vedo, kaj vse zanimivega si lahko ogledajo, bodo najverjetneje odšli naprej. V sodobnem času želijo turisti svoje počit-

nice kar najbolje izkoristiti in preveč cenijo čas oddiha, da bi ga namenili iskanju te ali one neoznačene znamenitosti.

Ni primernih programov

Slabo za okolje je, če turist pride v kraj, kjer ni izdelanega nobenega programa, ki bi ga vodil oziroma usmerjal po kraju, še posebno, kadar gre za večje skupine ali prav določene ciljne skupine (šolarji, dijaki, upokojenci ...), ki jim zgolj ogledi znamenitosti niso dovolj. Zanje je treba izdelati določene programe, ki vključujejo tudi vodenje po krajih in animacijo.

Ni dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah lahko predstavljajo dober vir dodatnega zaslužka ali morda dodatno zaposlitev. Prav tako so pomembne za popestritev turistične ponudbe kraja, še posebno, kadar govorimo o podeželju.

Zapleten birokratski sistem na področju pridobivanja dovoljenj

Administrativne ovire, birokracija, neusklajena zakonodaja in podobno so stvari, ki ljudi odvrtaajo od misli, da bi registrirali dopolnilno dejavnost, popoldansko obrt, gostišče, vinotoč ali kaj podobnega. A določenih stvari se je treba držati, zato si je pot pred samo izvedbo treba dobro načrtati in predhodno prepoznati vse morebitne ovire, ki se lahko pojavijo na poti.

PRILOŽNOSTI

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah

Na razvoj turizma vplivajo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetijah, kot so kmečki turizmi, turistične kmetije, vinotoči in podobno, ki gostom ponujajo najrazličnejše domače specialitete in s tem posledično vplivajo na popestritev turistične ponudbe. Za turiste so zanimivi različni izdelki, predvsem izdelki domače obrti. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah so odlična priložnost za samozaposlitev ali vsaj dodaten vir zaslužka.

Kmetijski pridelki in izboljšanje kulinarične ponudbe

Manjšim kmetovalcem je težko prodati svoje pridelke, za trgovine je njihova proizvodnja premajhna, za posamezne potrošnike pa prevelika, zato je treba premisliti o drugih načinih. Poljščine bi bilo npr. smiselno predelati in ponuditi v obliki kulinarične ponudbe na kmetijah.

Sonaravni turizem

Vsa strokovna javnost, ki se ukvarja s turizmom, poudarja pomembnost trajnostnega razvoja turizma, ki temelji na zelenem turizmu, sonaravnem turizmu, ki nima negativnih posledic za okolje oziroma je okolju prijazen.

Reka Ščavnica in Blaguško jezero

Ljudi že od nekdaj privlači voda, ki jih po eni strani pomirja, po drugi strani pa napolni z energijo, predstavlja pa tudi odlično priložnost za razvoj rekreacijskega turizma – ribolov, vožnja s čolni, sprehod ipd.

Obstoječi kulturni objekti in njihovo povezovanje

Velika priložnost za obravnavano okolje predstavljajo že obstoječi kulturni objekti, ki jih je v določenih primerih treba obnoviti, jim dodati zgodbo in medsebojno povezati ter ponuditi

turistom.

Preureditev zidanic za dajanje v najem, alternativne nastanitve

Na območju je veliko zidanic, ki lastnikom služijo le kot vikendi za občasni počitek, lahko pa bi bile idealne za dajanje v najem turistom, ki želijo preživeti v kraju več časa ali si zgoj v miru odpočiti od mestnega vrveža in vsakodneвне rutine. Nastanitvene kapacitete, ki jih trenutno na obravnavanem območju ni, je možno zagotoviti, vsaj v poletnem času, tudi z alternativnimi nastanitvami, kot so prenočišča na seniku, kampiranje ipd.

Kolesarski in pohodniški turizem

Neokrnjena narava omogoča pester razvoj kolesarskega in pohodniškega turizma, treba je le zarisati in urediti poti, jih smiselno povezati po občini ter širše, opremiti s potrebno infrastrukturo, kot so klopce, držala za kolesa, pitniki in podobno, ter označiti z informacijskimi tablami.

Obstoječe in nove tematske ter učne poti

V kraju že obstaja nekaj poti, ki jih je treba le malo obnoviti ter jim dodati kakšno novo, jih dobro označiti in ponuditi turistom. Seveda pri tem ne gre pozabiti, da jih je nato treba tudi redno vzdrževati.

Organiziranje in prirejanje vaških prireditvev ter predstavitev domačih obrti

Velik magnet za turiste predstavljajo tudi razne vaške prireditve, ki jih je v danem primeru treba samo še bolje oglaševati, saj se na obravnavanem območju že marsikaj dogaja. Nekatere prireditve so tradicionalne in dobro obiskane že več let, za kar gre zasluga najaktivnejšim društvom v občini. Smiselno pa bi bilo turistom pripraviti tudi kakšne predstavitve domačih obrti.

Vzgojno-izobraževalni programi

Kot dodatna ponudba turizmu se priložnosti kažejo tudi v različnih izobraževalnih programih za mladino in odrasle, predvsem vezanih na podeželsko okolje – spoznavanje različnih ekosistemov, naravnih virov, živali ipd. Ti so še posebno zaželeni v sklopu naravoslovnih dni in ekskurzij, ki jih pripravljajo šole.

Povezovanje zapuščine znanih osebnosti v nov turistični produkt

Iz obravnavanega okolja izvira veliko znanih osebnosti, ki so se tu rodile, živele ali delovale in katerih življenje bi bilo zanimivo podrobneje predstaviti. Za ta namen bi se lahko oblikovale posebne spominske sobe, ki bi bile na ogled turistom. O znanih domačinih bi se lahko posnel tudi skupni promocijsko-predstavitveni film.

Nizka cena zemljišč in objektov

Nizka cena zemljišč in objektov je dobro izhodišče za privabljanje novih investorjev, ki bi bili pripravljeni vlagati v turizem, vendar je pri tem treba paziti, kakšne vrste turizma so za območje primerne, da ne bi bilo kakšnih ekstremov in degradacij okolja.

Povezovanje z drugimi občinami, čezmejno sodelovanje, novi trgi

Ker območje občine ni tako veliko, da bi lahko tukaj zadrževali turiste dalj čas, je dobrodošlo in primerno povezovanje s sosednjimi občinami, v nadaljevanju je lahko to tudi osnova za oblikovanje skupne ponudbe, s katero bi se dalo prodreti čez meje in se podati na nove trge.

Kulturni dom in Kulturno-promocijski center

Na mestu, kjer je dve stoletji stala stara, zdaj že dotrajana, avstro-ogrsko šola, je občina leta 2012 postavila Kulturni center s parkom velikanov, ki je sestavljen iz dveh samostojnih celovito zaključenih sklopov: Kulturnega doma (KD) in Kulturno-promocijskega centra (KPC), pri čemer so snovalci projekta upoštevali tradicijo, zgodovino, identiteto in korenine tega prostora. Temelji stare šole so bili kamniti, narejeni iz peščenjaka lokalnega izvora. Ta kamen - peščenjak so preoblikovali in ga umestili v del interjerja v Dvorani vina in besed, pojavlja pa se tudi pri zunanem napisu ob vhodu v objekt. Gre za sožitje preteklosti in sedanosti, ki ga je treba vzdrževati in nadgrajevati s primernimi vsebinami. Notranje površine, v obsegu 2095 m², so namenjene mladinskim vsebinam, izvajanju in spremljanju vseh žanrov kulture in subkulture, vadbenim prostorom in prostorom za druženje, del prostorov bo namenjen upravnemu središču kraja. Novo središče ima velik potencial, ki ga je treba preiščeno izkoristiti za kulturne dejavnosti, ki bodo popestrile tudi turistično ponudbo kraja.

NEVARNOSTI

Neupoštevanje mnenj lokalnega prebivalstva

Razvoj turizma v kraju ni mogoč, če vanj ni vključeno tudi lokalno prebivalstvo in če to v turizmu ne vidi neke dodane vrednosti ter ga ne prepozna kot potencial za razvoj celotnega območja. Da bi ljudje sodelovali, jih je treba vključiti že v pripravo strategije razvoja turizma ter jim prisluhni, in če se le da, tudi upoštevati njihove mnenja, predloge in ideje ter pretehtati morebitne pomisleke, sicer bosta vse delo in trud, vložen v razvoj turistične dejavnosti, zaman. Dejstvo je, da ima lokalno prebivalstvo, ki prebiva na določenem območju, veliko večji občutek in najboljšo vizijo o tem, kakšne so njihove potrebe za razvoj.

Nevoščljivost med ljudmi

Nevoščljivost je ena od lastnosti ljudi, ki je lahko zelo nevarna za razvoj turizma, saj se hitro pojavi, ko nekomu stvari uspevajo bolje kot drugemu, ko ima nekdo večji obisk turistov kot drugi, ko proda več izdelkov in podobno. To lahko hitro privede do medsebojnih zavidanj, nagajanj, do »soliranja« posameznikov in prekinitve medsebojnega sodelovanja, kar pa za razvoj turizma ni spodbudno.

Strah pred neuspehom, pred izgubo že pridobljenega

Strah je velika ovira na poti razvoja, vendar bi moralo biti vsem jasno, da brez tveganja ni dobička. Nikjer ni garancije za uspeh, a kdor želi nekaj več, mora biti pripravljen tudi tvegati. Ljudje se npr. bojijo dati v najem tujim gostom svoje neuporabljene zidanice, da jih ti ne bi uničili, a tako po drugi strani ostajajo brez dodatnega zaslužka. Veliko je priložnosti, ki bi jih lahko izkoristili, če bi si le upali poizkusiti.

Pomanjkanje začetnega kapitala

Pomanjkanje začetnega kapitala je in bo problem, še posebno pri mladih, ki si svojo pot šele utirajo. Vendar če je ideja dobra in volja močna, se z malo potrpežljivosti da marsikaj storiti. Začeti je treba skromno, z majhnimi koraki, in to sčasoma nadgrajevati in širiti.

Slabo črpanje projektnih sredstev

Za pomoč pri pridobivanju finančnih sredstev so na voljo različne institucije. Kljub temu pa se velikokrat dogaja, da denar ostaja neporabljen, saj ljudje zanj velikokrat ne vedo, ne vedo, na koga se obrniti za pomoč, svoje ideje ne znajo dobro predstaviti ali zaradi zapletene dokumentacije obupajo že pred začetkom.

Konflikt interesov

Do konflikta interesov lahko pride povsod, zato je v izogib temu treba predhodno doreči stvari, ki bi lahko na to vplivale. Do konflikta največkrat privede nepoznavanje situacije ali napačna interpretacija. Vendar je vse mogoče rešiti, veliko že s pogovorom pred začetkom uvajanja nečesa novega.

Premalo delovnih mest

Nevarnost za razvoj turizma predstavlja dejstvo, da se samo od njega marsikdaj ne da živeti oziroma preživeti, lahko pa predstavlja dodaten zaslužek, kar za marsikaterega brezposelnega ni dovolj velika motivacija, saj lahko zaradi tega zaslužka ostane brez drugih socialnih transferjev.

Nezainteresiranost lokalnega prebivalstva in gospodarskih subjektov

Veliko nevarnost za razvoj turizma v kraju lahko predstavlja tudi nezainteresiranost lokalnega prebivalstva in gospodarskih subjektov za razvoj in trženje turistične ponudbe. Ljudje morajo v turizmu zaznati svoje koristi, uvideti morajo, da bo razvoj turizma vplival na razvoj celotnega kraja in s tem tudi na kvaliteto življenja v kraju na splošno.

3.5.4. Analiza anketnih vprašalnikov

Med udeleženci druge delavnice, ki je julija 2012 potekala v Svetem Juriju ob Ščavnici, je bila izvedena tudi anketa na temo turizma. Izsledki so navedeni in opisani v nadaljevanju.

Območje občine je najprimernejše za razvoj športno-rekreacijskega turizma, predvsem kolesarstvo in pohodništvo predstavljata velik potencial. Možnosti se kažejo tudi v kongresnem turizmu, ki ga omogoča Kulturno-promocijski center v Svetem Juriju ob Ščavnici.

Kot najprimernejše lokacije za razvoj športno-rekreacijskih dejavnosti so predlagane:

- območje celotne občine – pohodništvo, kolesarjenje,
- Blaguško jezero – vožnja s čolni, badminton, balinanje, tek, ribolov,
- obrežje reke Ščavnice – ribolov, pohodništvo,
- telovadnica osnovne šole – rekreacijske dejavnosti,
- Rožički Vrh (pri Gasilskem domu) – nogomet,
- Kokolajnščak – strelstvo, adrenalinski park,
- Dragotinci – golf.

Med predlaganimi trasami za rekreacijske in učne poti so :

- **kolesarske trase:**
 - Sveti Jurij ob Ščavnici–Slaptinci–Žihlava–Stara Gora–Terbegovci–Sovjak–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici,

- Sveti Jurij ob Ščavnici–Blaguš–Kraljevci–Grabonoš–Čakova–Sveti Jurij ob Ščavnici,
 - Stara Gora–Sovjak–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici–Dragotinci (Vrh),
 - Blaguško jezero–Sovjak–gomila–Bioterme Mala Nedelja–Stara Gora–Ženik–Sveti Jurij ob Ščavnici;
- **pohodniške trase:**
 - Stara Gora–Ženik–Blaguš–Sovjak,
 - Svet Jurij ob Ščavnici–Jamna–Stara Gora–Ženik–Brezje–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici,
 - Blaguš–Stara Gora–Sveti Jurij ob Ščavnici,
 - Stara Gora–Ženik–Sovjak–Stara Gora;
 - Sveti Jurij ob Ščavnici–Dragotinci–Dragotinski Vrh–Kapela–Rožički Vrh–Sveti Jurij ob Ščavnici,
 - Jamna–Stara Gora–Sovjak–Brezje–Blaguš–Videm;
- **naravne, učne poti:**
 - Učna pot Breza (že obstoječa),
 - Gozdna učna pot Blaguš (že obstoječa),
 - Sadna pot,
 - Bučna pot,
 - po Stari Gori (od mlina na veter, do cerkve, etnološke zbirke in dalje v gozd),
 - Čebelarska učna pot po Stari Gori,
 - ob stari strugi reke Ščavnice,
 - ob Blaguškem jezeru,
 - po gozdovih,
 - med polji;
- **druge poti:**
 - po poteh znanih rojakov,
 - od domačije do domačije,
 - po Sovjaku (od kleti do kleti),
 - po vinskih poteh,
 - od gomile do gomile,
 - pot po alternativnih virih energije.

Za turiste so zanimiva tudi razgledišča, ki bi se lahko uredila na lokacijah Rožički Vrh, Stara Gora, Sovjak, Grabonoš, Dragotinci (Vrh) in Ženik.

Pečat krajem dajeta naravna in kulturna dediščina, ki po mnenju večine anketiranih za zdaj še ni primerno označena. Med naravno dediščino, ki jo je treba še posebno varovati, a predstaviti tudi turistom, prištevajo Blaguški gozd in jezero, staro strugo reke Ščavnice, Stanetinski in

Kupetinski potok ter druge izvire pitne vode, Otok ljubezni v Žihlavi, Lipov drevored na Stari Gori in posebna zaščitena drevesa izjemnih dimenzij.

Med kulturno dediščino kraja, ki predstavlja razvojni potencial, ima posebno vlogo Stara Gora. Tam zasledimo etnološko zbirko, mlin na veter, staro in novo šolo ter baročno cerkev. Nadalje je zanimiva kulturna dediščina gotska cerkev sv. Jurija, kapelice, rimske gomile, ohranjene domačije, rojstne hiše in sobane pomembnih rojakov, razne skulpture ter kleti v Sovjaku. Večina anketiranih, 93 odstotkov, meni, da bi pozitivno na razvoj turizma vplivalo tudi obujanje starih običajev, kot so koledovanje, vedra – pustno rajanje, kresovanje, česanje perja, ličkanje, prleško gostovanje, trgatev in prešanje grozdja na leseni preši ter martinovanje.

Turistom je smiselno ponuditi domače proizvode, recimo izdelke iz lesa, izdelke domače in umetnostne obrti ter domačo hrano in pijačo (kruh, tunka, kvasenica, ajdovi krapci, prleška gibanica, pogače, suho sadje, bučno olje ter vino in sokove). Slednje se jim zdi še toliko bolj pomembno, saj je trenutno večina, 79 odstotkov, anketiranih nezadovoljna z razvitostjo gospodinske dejavnosti. Menijo, da je tovrstno ponudbo treba primerno organizirati, jo razširiti, uvesti tradicionalne jedi in izboljšati kakovost.

Velik problem za razvoj turizma v občini predstavljajo prenočitvene kapacitete, ki jih trenutno ni na voljo. Na območju občine bi bilo treba spodbuditi vzpostavitev turističnih kmetije z nastanitvami. Alternativo za prenočišča, vsaj v poletnem času, predstavljajo skednji, preurejeni za prenočevanje ter kampiranje. Seveda pa bi bilo treba, predvsem prostore za kampiranje, predhodno urediti z vso potrebno infrastrukturo, kamor sodijo zraven primernih površin še pitna voda, toalete, tuši, možnost odprtega ognja, koši za smeti, parkirišče, označevalne in usmerjevalne table.

Predlogi najprimernejših lokacij za kampiranje in piknike v naravi:

- Blaguško jezero,
- Stara Gora,
- Rožički Vrh,
- Žihlava – Otok ljubezni,
- Kutinci – ribnik,
- stara struga reke Ščavnice,
- lovski dom,
- igrišče pri osnovni šoli.

Zraven prenočišč je po mnenju velike večine anketiranih treba pripraviti tudi promocijski material oziroma prospekte, brošure o območju občine, ki naj zajemajo tako predstavitev krajev kot njeno zgodovino, naravno in kulturno dediščino. Lahko bi izdali tudi brošuro o pomembnih osebnostih iz teh krajev ter še posebej o turistični ponudbi in prireditvah.

Kar 92 odstotkov anketiranih pogreša strokovno usposobljene vodiče, ki bi turiste vodili po krajih.

Dobra polovica anketiranih, 58 odstotkov, meni, da bi morala občina vzpostaviti skupni turistično-informacijski center (TIC) s stalno zaposlenim, kjer bi bil del prostora namenjen tudi prodaji domačih izdelkov, za kar se zavzema kar 85 odstotkov anketiranih.

Veliko anketiranih, 71 odstotkov, bi se bilo pripravljenih vključiti v izobraževanja na temo turizem na kmetiji.

Sicer so anketirani zadovoljni z delovanjem najrazličnejših društev v občini, ki jih je okoli 50 in so po večini zelo aktivna in s svojimi prireditvami dodatno bogatijo turistično ponudbo.

Velik plus za turizem predstavlja na novo zgrajena avtocesta, ki območje občine turistom zdaj še dodatno približuje. Ponosni so na nova Kulturni dom in Kulturno-promocijski center v Svetem Juriju ob Ščavnici.

Ker je obravnavana občina podeželska, je del razvoja turizma vezan tudi na kmetijstvo, za katerega večina anketiranih, 91 odstotkov, meni, da njegovi predstavniki predelajo premalo kmetijskih pridelkov, ki bi jih ponudili na trgu. Ne poznajo tudi nobene ekološke kmetije, čeprav kar 73 odstotkov anketiranih vidi prihodnost v ekološko pridelani hrani.

Po mnenju anketiranih sodijo med najpogostejše ovire, zaradi katerih se kmetovalci ne odločajo za lastno predelavo, predvsem težave s prodajo in nezadostna zagonska sredstva, sledijo pomanjkanje znanja, prezahtevne formalnosti, prevelike dajatve, prostorska stiska ter neinformiranost. Kot oviro navajajo tudi nemotiviranost kmetovalcev, ki so v veliki večini predani konvencionalnemu kmetijstvu.

Med obetavne, a premalo zastopane dejavnosti anketirani prištevajo:

- turizem na kmetiji,
- peko kruha, pogač in peciva,
- predelavo mleka,
- suhomesnate izdelke,
- sušenje in predelavo sadja,
- bučno olje,
- pridelavo vina,
- žganjekuho,
- čebelarstvo,
- pletenje košar,
- izdelovanje najrazličnejših spominkov.

Iz analize stanja ter izpeljane ankete lahko sklenemo, da je volja prebivalcev po razvoju turizma velika, vendar si ne upajo tvegati. Zato naj bo reklo in motiv tega razvojnega programa –

BREZ TVEGANJA NI NAPREDKA IN RAZVOJA.

4 RAZVOJNI MODEL, VIZIJA RAZVOJA IN CILJI

Vedno več turistov prisega na naravo in zdrav način življenja. Razvoj gre v smeri aktivnega turizma, saj želi vedno več turistov svoj prosti čas preživeti kvalitetno, aktivno in predvsem drugače. Vedno večji interes za spoznavanje naravne in kulturne dediščine, izobraževanje ter čisto okolje vodi k razvoju turističnih produktov, ki vse naštetu zajemajo. Zato je treba pozornost usmeriti v kreiranje atraktivnih turističnih območij, ki so zunaj mest in civilizacije.

Razvojni model turizma temelji na treh stebrih:

NARAVNA DEDIŠČINA: najpomembnejši naravni viri so pitna voda, rodovitna prst in pes-tr naravna dediščina podeželskega prostora.

ČLOVEŠKI POTENCIAL: razvojni model mora poleg naravnih potencialov upoštevati tudi človeške potenciale.

KULTURNA DEDIŠČINA: bogata zgodovina in pestro kulturno zgodovinsko okolje predstav-ljata tretji steber.

V strategijo razvoja turizma za območju občine smo vključili vse tri stebre.

Razvojni program turizma se nanaša na celotno območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici.

4.1 VIZIJA

Vizija je naravnana k trajnostnem socialno-ekonomskem razvoju, ki upošteva celostni razvoj podeželja v harmoniji med človekom in njegovim naravnim okoljem. Temelji na treh stebrih, ki tvorijo pogoje za sonaravni, trajnostni razvoj regije:

**lokalnem prebivalcu,
naravi in
kulturni dediščini.**

Zagotavljanje pogojev za dolgoročno blaginjo prebivalstva upošteva potrebo po skrbnem ravnanju z naravnimi viri in kulturno dediščino.

4.2 CILJI

Razvoj turizma je neizogibno povezan z razvojem lokalnega prebivalstva in njegove kulture. Zato je razvojna vizija turizma občine Sveti Jurij ob Ščavnici usmerjena k doseganju naslednjih ciljev:

- povečanje atraktivnosti turističnega območja občine kot celote,
- izboljšanje atraktivnosti podeželja z razvojem mehkega, naravi prijaznega turizma,
- vzpostavitev učinkovitih tržnih poti za prodajo pridelkov, izdelkov in storitev podeželja,
- izboljšanje prepoznavnosti občine v slovenskem in mednarodnem prostoru,
- povečanje števila delovnih mest za lokalno prebivalstvo,
- zagotovitev kvalitetnega življenjskega in bivalnega okolja, ki bo privlačno lokalnemu prebivalstvu in njegovim obiskovalcem;
- smotrno izkoriščanje naravnih virov za trajno zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb,
- trajna ohranitev naravne in kulturne dediščine,
- ohranjanje enakomerne poseljenosti.

Foto: PORA, Gornja Radgona

4.3. DOLOČITEV RAZVOJNIH PODROČIJ, PROGRAMOV IN UKREPOV

Na podlagi Strategije razvoja slovenskega turizma 2012–2016, analiz petih ključnih področij (človeški viri, infrastruktura, gospodarstvo, kmetijstvo in podeželje, turizem) in na podlagi izsledkov ankete smo določili razvojna področja, katerim podrejamo ustrezne ukrepe, ti pa se bodo uresničevali z izvedbenimi projekti.

Splošni cilj razvojnega programa je povečati obseg turistične dejavnosti.

Razvojna področja v Razvojnem programu turizma za občino Sveti Jurij ob Ščavnici so v skladu s/z:

1. **Strategijo razvoja slovenskega turizma 2012–2016 in**
2. **Zakonom o spodbujanju razvoja turizma.**

Razvojno področje 1 SPODBUJANJE POVEČANJA KONKURENČNOSTI TURIZMA

- razvoj turistične infrastrukture

Ukrepi:

- Ukrep 1.1. **Izgradnja in posodobitev turistične infrastrukture** (ureditev tematskih in učnih poti, parkirišč, počivališč, pločnikov, pohodniških poti, poligonov, enotna turistična signalizacija ...).
- Ukrep 1.2. **Izgradnja/povečanje prenočitvenih kapacitet** (kampiranje, obnova nove šole na Stari Gori ...).
- Ukrep 1.3. **Vzpostavitev informacijske podpore in informacijskih točk** (TIC, KPC).
- Ukrep 1.4. **Ohranjanje območij naravnih vrednot** (reka Ščavnica ...).
- Ukrep 1.5. **Ohranjanje kulturne dediščine in tradicije.**
- Ukrep 1.6. **Obnova vaških jeder in objektov kulturne dediščine** (Stara Gora, obnova nove šole, etnološki muzej ...).
- Ukrep 1.7. **Vzpostavitev mreže nosilcev turistične dejavnosti na podeželju** (turistični ponudniki, društva ...).
- Ukrep 1.8. **Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture.**

Cilji:

- povečati dostopnost območja z izgradnjo in posodobitvijo cest in kolesarskih poti,
- vzpostaviti ustrezna infrastrukturna omrežja (vodovod in kanalizacija),
- povečati število nastanitvenih kapacitet,
- vzpodbuditi razvoj turističnih destinacij,
- vzpostaviti informacijsko podporo in informativne točke,
- trajno povezati kulturno in naravno dediščino kot turistični produkt,
- spodbuditi interes mladih za delovanje na turističnem področju.

Razvojno področje 2 ZAGOTOVITEV UGODNEGA POSLOVNEGA OKOLJA IN RAZVOJ TURISTIČNIH PRODUKTOV

- spodbujanje podjetništva v turizmu
- spodbujanje trženja turističnih produktov ter
- razvoj novih turističnih produktov

- Ukrep 2.1. **Uvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.**
- Ukrep 2.2. **Ohranitev tradicionalnih znanj in izdelovanje izdelkov tradicionalne obrti.**
- Ukrep 2.3. **Razvoj ekoturizma** (pomen trajnostnega turizma).
- Ukrep 2.4. **Svetovanje podjetnikom v turistični dejavnosti**, pri pripravi poslovnih načrtov, pomoč pri pridobivanju razpisnih nepovratnih sredstev.
- Ukrep 2.5. **Razvoj turističnih proizvodov.**

Cilji:

- povečati število turističnih kmetij,
- povečati število nosilcev turistične dejavnosti na podeželju,

- povečati število turističnih ponudnikov in ohranitev že obstoječih,
- povečati število ekoloških kmetij,
- povečati zanimanje za zeleni (trajnostni) turizem,
- razviti podporno okolje za razvoj dopolnilnih dejavnosti v kmetijstvu,
- povečati atraktivnost podeželja z namenom preprečevanja depopulacije,
- povečati število novih delovnih mest in ohranitev že obstoječih,
- spodbujati povezovanje kmetijstva s turistično ponudbo.

Razvojno področje 3 VZPODBUJANJE PROMOCIJE OBČINE KOT TURISTIČNE DESTINACIJE

- zagotavljanje ustrezne promocije občine in območja
- skupni nastop na trgu

Ukrepi:

- Ukrep 3.1. **Promocija in trženje občine.**
- Ukrep 3.2. **Promocija in trženje turističnega kraja Stara Gora.**
- Ukrep 3.3. **Sodelovanje v nacionalnih in mednarodnih turističnih projektih.**

Cilji:

- povezati turistično ponudbo za skupni nastop na trgu,
- omogočiti odprtost in dosegljivost območja preko svetovnega spleta,
- povečati število delovnih mest.

4.4. OPIS POSAMEZNIH PROJEKTOV

Projekt PONOSNI SMO NANJE

KRATEK OPIS:

Po sledih znamenitih rojakov, ogled njihovih spomenikov (Vekoslav Grmič, Edvard Kocbek, Anton Korošec), spominskih plošč ter skupne spominske sobe in filma.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Spominska soba:

- Ureditev skupne spominske sobe pomembnih rojakov v Kulturno-promocijskem centru
- Oprema sobe s predmeti iz življenja rojakov in njihovimi deli
- Nabava in postavitve potrebnih multimedijskih pripomočkov za predvajanje filma o rojakih

Film:

- Izdelava scenarija, snemanje in montaža filma o pomembnih rojakih ter njihovem življenju in delu v povezavi s predstavitvijo krajev, kjer so živeli in delovali

Ostalo:

- usposobitev vodičev za strokovno predstavitev
- izdelava scenarija dogajanja
- izdelava celotne grafične podobe
- izdelava promocijskega materiala
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki
- zunanji izvajalci

Projekt STARA GORA NAS UČI

KRATEK OPIS:

Poučni sprehod skozi zgodovino, ki jo pripovedujejo zanimivosti s Stare Gore na poti: TIC Stara Gora–baročna cerkev Sv. duha–lipov drevored–mlin na veter–etnološka zbirka–zbirka starih strojev in motornih vozil–kovačnica–preša–gomila v gozdu.

Projekt se izvaja v več fazah glede na možnosti in potrebe.

Možnosti izvajanja taborov za različne ciljne skupine (osnovnošolska mladina, dijaki, študenti). Izvajanje raznih kreativnih večdnevnik delavnic.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Obnova nove šole:

- Obnova in sanacija zgradbe (GOI-dela – streha, obnova podov in stavbnega pohištva, obnova podstrešja, prostorov, kleti, obnova fasade, nove inštalacije, ureditev dostopa za invalide in starejše v skladu s predpisi)

PREDLOGI VSEBINE POSAMEZNIH PROSTOROV:

- ureditev kletnega prostora za namembnosti, ki jih bo določila občina
 - vinoteka, vinogradniški muzej, degustacijska soba
- pritlični prostor:
 - ureditev prostorov za izvajanje aktivnosti društev
 - ureditev in oprema prostora za TIC
 - prvo nadstropje – etnološka zbirka
 - ureditev razstavnega prostora
 - ureditev ter postavitev zbirke (Pokrajinski muzej Murska Sobota)
- podstrešje – etnološka zbirka:
 - ureditev prostora za razstavo opreme (manjši eksponati, npr. znamke, kovanci ...)
 - ureditev depoja za nerazstavljen predmete
 - ureditev sob za povečanje prenočitvenih zmogljivosti (tip in število določi občina po načrtih strokovnjakov)
- ureditev zunanosti zgradbe in okolice – po načrtih arhitekta/krajinskega arhitekta

Ureditev zbirke tehniške dediščine (stroji in motorna vozila):

- razširitev in ureditev že obstoječega ograjenega razstavnega prostora pri preši za razstavo kmečkih strojev (ograditev, streha)
- ureditev novega razstavnega prostora na prostem za motorna vozila (ograditev, streha)
- gradnja zaprtega razstavnega prostora:
 - izdelava načrta izgradnje prostora
 - pridobitev potrebne dokumentacije v skladu z zakonom o gradnji objektov
 - gradnja zaprtega razstavnega prostora
 - postavitev zbirke ter vzpostavitev potrebne infrastrukture

Izgradnja kovačnice (3 x 3 m):

- izdelava načrta gradnje ter pridobitev potrebne dokumentacije in dovoljenj v skladu z zakonom o gradnji objektov
- postavitev opreme za prikaz kovaštva, kot je bilo nekoč

Ureditev preše:

- obnova že obstoječe preše

Gomila:

- ureditev okolice gomile in njena označitev

Prostor za piknike:

- ureditev večjega prostora za piknike in počitek turistov pod streho
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti
- oprema prostora z igrali za otroke

Večje parkirišče:

- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije za ureditev večjega parkirišča
- izgradnja parkirišča in ureditev potrebne infrastrukture (asfaltiranje parkirišča, zaris parkirnih prostorov, razsvetljava ...) predvidoma za novo šolo

Ostalo:

- označitev poti z usmerjevalnimi tablami
- označitev poti z informacijskimi tablami pri vsakem postanku
- izdelava konkretnega scenarija dogajanja
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih
- usposobitev vodičev za strokovno vodenje po Stari Gori

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva, ki delujejo na Stari Gori
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki
- ponudniki domačih izdelkov

Projekt PO MAMUTOVIH SLEDEH

KRATEK OPIS:

V sklopu zgodovinske učne poti so predstavljene različne naravne in kulturne znamenitosti iz preteklega časa. Dolžina poti je 6 do 7 km, njen ogled s strokovnim vodenjem traja približno 4 ure. Možnosti izvajanja kreativnih delavnic s področja zgodovine, geografije, pedologije, etnologije, slovstva ...

Potek poti:

- Stara Gora–Terbegovci–Sovjak–Ženik–Stara Gora, kjer je mogoče videti:
 - mlin na veter
 - Zamudove smrek izjemnih dimenzij
 - pedološka jama - vidne različne zemeljske plasti
 - stara kovačija
 - več starih domačij
 - Čehova ključaja
 - 100 letna bukev

- Kocuvanova klet in preša (možnost tudi degustacije vin)
- črna kuhinja
- vaška lipa pri Čušu (prostor, kjer sestankujejo vaščani)
- trasa rimske ceste
- Ograjki
- Mlini (Kocbekov ...)
- Ščavniški biotop (ohranjen del stare struge reke Ščavnice)
- spominska plošča o boju dveh fantov za dekle
- peskokop, kjer je bil najden mamutov okel (replika mamutovega okla?)

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Učna pot:

- označitev poti z usmerjevalnimi tablami

Pedološka jama:

- ureditev zemeljskega prereza zaradi boljšega prikaza različni plasti zemlje

Črna kuhinja:

- sanacija kuhinje in pripadajoče opreme

Rimska cesta:

- označitev rimske ceste
- očiščenje okoliškega prostora

Ograjki:

- postavitve informacijskih tabel o kljunaču in rumenem jegliču
- postavitve razlagalne table o dveh legendah (pogreznjeni grad, kača velikanka s krono)

Peskopop:

- ureditev zavarovanega prostora za razstavitev mamutovega okla

Ostalo:

- izdelava konkretnega scenarija dogajanja
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih
- usposobitev vodičev za strokovno vodenje

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki

Projekt JÜRSKE ČELE IN APITERAPIJA

KRATEK OPIS:

Čebelarstva učna pot poteka okoli novega čebelnjaka na Stari Gori, mimo gredic z medovitimi rastlinami ter dalje v gozd. V sklopu poti sta predstavljena tudi čebelarstvo nekoč in danes ter apiterapija. Možnosti izvajanja delavnic za različne ciljne skupine (otroci, mladina, ljubitelji, strokovna javnost), raziskovalni tabori ipd.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Čebelnjak s čebelami:

- izdelava načrta za izgradnjo čebelnjaka ter ureditev dokumentacije in pridobitev dovoljenj za gradnjo
- izgradnja čebelnjaka
- oprema čebelnjaka in prostora za apiterapijo

Gredice:

- ureditev in zasaditev gredic z medonosnimi rastlinami v velikosti 10 x 20 m
- označitev medovitih rastlin z glinenimi tablicami
- tlakovanje poti med gredicami

Okolica čebelnjaka:

- postavitev infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti
- označitev okoliških medovitih dreves z glinenimi tablicami
- postavitev večje informacijske table ob čebelnjaku

Starinski čebelnjak:

- izdelava načrta za postavitev manjšega starinskega čebelnjaka brez čebeljih panjev
- ureditev dokumentacije za čebelnjak in postavitev čebelnjaka v lipovem drevoredu
- oprema čebelnjaka s starinskimi eksponati iz čebelarstva

Ostalo:

- izvedba izobraževalnih delavnic na temo apiterapije za čebelarje
- izvedba izobraževalnih delavnic o čebelarstvu za zainteresirane skupine
- oblikovanje, izdelava in natis propagandno-informacijskega materiala

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- čebelarska društva
- zainteresirani posamezniki

Projekt BLAGUŠKI RAJ

KRATEK OPIS:

Vodena izobraževalna delavnica okoli Blaguškega jezera in po Blaguškem gozdu, kjer je viden tudi zemeljski udor (pedološka jama), ki prikazuje različne plasti zemlje. Seznanitev s floro in favno, ki jo ponuja okolica, ter ogled Pergerjeve, s slamo krite domačije.

Možnosti za izvajanje večdnevni delavnic in raziskovalnih taborov za različne ciljne in interesne skupine.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev soglasja lastnikov zemljišč
- organiziranje vožnje s čolni po jezeru
- izdelava konkretnega programa vodenja po poti
- najem strokovnjaka za vodenje organiziranih skupin po učni poti
- oblikovanje in izdelava informativnega gradiva o učni delavnici za OŠ in SŠ
- postavitev infrastrukturne opreme: klopi, koši

VKLJUČENI AKTERJI:

- lastniki zemljišč
- lastnik jezera
- občina
- vodič za vodenje po poti
- skupni TIC

Projekt OD KLETI DO KLETI

KRATEK OPIS:

Pohodniška vinarska pot od kleti do kleti po Sovjaku.

Potek poti:

- Čehova klet
- Klet nasproti hiše št. 69
- Korošakova klet
- Klet nasproti hiše št. 54
- Klet hiše št. 26
- Kocuvanova klet

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- organiziranje degustacij in nakupa domačih vin in sokov
- izdelava konkretnega scenarija vodenja po poti
- usposobitev vodičev za vodenje po poti
- izdelava propagandnega materiala o ponudnikih domačih vin in sokov
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- skupni TIC
- vinarji in vinogradniki
- zainteresirani posamezniki

Projekt KOLESARSKA POT MED GOMILAMI

KRATEK OPIS:

S kolesom od gomile do gomile. Pot je dolga 29,2 km.

Potek poti:

- Blaguš – tri nepoškodovane gomile
- Grabonoš – tri prekopane gomile
- Stanetinci – nepoškodovana rimska gomila
- Dragotinci – dve skupini rimskih gomil, prva šteje osem gomil, druga tri. Večinoma so nepoškodovane

- Slaptinci – dve skupini gomil (pri Gomili in pri Strmcu). V prvi je pet gomil v nepravilni vrsti, ki so večinoma poškodovane z divjim kopanjem. V drugi je osem gomil v gruči, večina je prekopana
- Stara Gora – sedem gomil

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev soglasja lastnikov zemljišč
- ureditev okolice gomil
- postavitve stojal za kolesa
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki

Projekt POT MED KAPELICAMI, ZNAMENJI IN CERKVAMI

KRATEK OPIS:

Zgodovinska učna pot, ki poteka po 14 naseljih v občini in v sklopu katere si je mogoče ogledati 14 kapelic, šest znamenj, dve cerkvi in župnišče.

Potek poti:

- Rožički Vrh:
 - neogotsko znamenje
- Kupetinci:
 - kapelica odprtega tipa iz 18. stoletja
- Selišči:
 - neogotska vaška kapela iz leta 1927
- Dragotinci:
 - kapelica iz okoli leta 1900
 - veliko pozno-baročno trikotno znamenje
- Slaptinci:
 - Belčeva kapelica iz druge polovice 19. stoletja
 - kapelica
 - štiri metre visoko znamenje iz leta 1807
- Bolehnečici:
 - neogotska vaška kapela
- Sveti Jurij ob Ščavnici:
 - neogotska kapela
 - gotška cerkev sv. Jurija, katere zasnova sega v 13. stoletje
 - župnišče, ki je v osnovi baročna zgradba, zgrajena v obdobju 1765–67, in je bila leta 1850 nadzidana in predzidana, pomembna je predvsem zaradi portala in baročnih mrež ter lege nasproti cerkve, ob župnišču je tudi gospodarsko poslopje

- Jamna:
 - Jurinova kapelica iz druge polovice 19. stoletja
 - kapelica zaprtega tipa iz 19. stoletja
- Stara Gora:
 - cerkev Sv. duha, ki je primer velike božjepotne baročno zasnovane stavbe s poudarkom na zgodnjebaročnem vertikalizmu. Enotna cerkvena gradnja je nastala med letoma 1674 in 1697. Poslikal jo je Jakob Brolloiz Gumina. Bogata oprema je iz okoli leta 1709. Cerkev ima druge najstarejše orgle v Sloveniji
- Terbegovci:
 - klasicistično trikotno znamenje
- Grabšinci:
 - vaška kapelica odprtega tipa
- Kutinci:
 - Kranjčeva kapela Lurške Matere Božje
- Sovjak:
 - kapelica iz 19. stoletja
 - Tibautova kapelica iz okoli leta 1990
 - kužno znamenje iz leta 1627
- Grabonoš:
 - Šipkova klasicistična kapelica
 - baročno trikotno znamenje na Grabonoškem Vrhju
 - trikotno baročno znamenje iz leta 1795

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- ureditev okolice kapelic in znamenj
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki

Projekt DAROVI NARAVE

KRATEK OPIS:

Voden ogled oljarne in njenega delovanja ter degustacija dobrot iz bučnih semen. Možnosti ogleda Oljarne Kocbek v Stari Gori in Oljarne Belšak v Terbegovcih.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- ureditev možnosti ogleda oljarn za organizirane skupine s pokušino izdelkov iz buč

VKLJUČENI AKTERJI:

- lastniki oljarn
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki

Projekt OB REKI ŠČAVNICI

KRATEK OPIS:

Enourna pohodniška pot poteka ob strugi reke Ščavnice, od Bolehnečicev (Pejičevi/Slanovi hrasti, lipa in zadrževalnik vode) do Žihlave (kamniti rimski most). Pot se zaključi na Otoku ljubezni v Žihlavi.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- oblikovanje, izdelava in postavitve večjih informacijske tabel o flori in favni ob reki
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- ribiška družina
- skupni TIC

Projekt RAZGIBAJMO SE

KRATEK OPIS:

Pohodniške in kolesarske poti po predlaganih trasah za rekreativce.

Pohodniške poti po trasah:

- Stara Gora–Terbegovci–Ženik–Blaguš–Sovjak–Stara Gora
 - dolžina 10,8 km
- Sveti Jurij ob Ščavnici–Jamna–Stara Gora–Ženik–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici
 - dolžina 8,3 km
- Sveti Jurij ob Ščavnici–Slaptinci–Dragotinci–Biserjane–Sveti Jurij ob Ščavnici
 - dolžina 9,3 km
- Čakova–Grabonoš–Kraljevci–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici–Čakova
 - dolžina 13 km
- Stara Gora–Terbegovci–Mali Moravščak–Gomila (v sosednji občini, kjer je razgledni stolp)–Kokolajnščak–Gabrc–Terbegovci–Stara Gora
 - dolžina 12 km

Kolesarske poti po trasah:

- Sveti Jurij ob Ščavnici–Slaptinci–Žihlava–Stara Gora–Terbegovci–Sovjak–Blaguš–Sveti Jurij ob Ščavnici
 - dolžina 18,1 km
- Sveti Jurij ob Ščavnici–Blaguš–Kraljevci–Grabonoš–Čakova–Sveti Jurij ob Ščavnici
 - dolžina 13,7 km
- Kokolajnščak–Kraljevci–Dragotinci–Bolehnečici–Grabšinci–Kokolajnščak
 - dolžina 24,9 km
- Stara Gora–Terbegovci–Grabšinci–Mali Moravščak–Kokolajnščak–Galušak–Kočki Vrh–Grabonoš (vrh)–Dragotinci–Rožički Vrh–Stanetinci–Selišči–Slaptinci–Žihlava–Stara Gora

- dolžina 42 km

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- oblikovanje, izdelava in postavitve usmerjevalnih tabel za označitev poti
- oblikovanje, izdelava in postavitve informacijskih tabel o poti (težavnost, dolžina, turistične točke na poti ...)
- postavitve infrastrukturne opreme: klopi, koši za smeti
- postavitve stojal za kolesa
- izdelava celotne skupne grafične podobe
- oblikovanje in izdelava zemljevidov poti s pomembnejšimi informacijami
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina,
- skupni TIC
- društva
- zainteresirani posamezniki
- ponudniki domačih izdelkov

Projekt NEKOČ SE JE DELALO DRUGAČE

KRATEK OPIS:

Enkrat letno se v izbrani vasi izvede vikend predstavitev starih obrti.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za sodelovanje pri potencialnih predstavnikih starih obrti
- pridobitev dovoljenj ali soglasij za postavitve predstavitev stajnic
- oblikovanje in izdelava celotne grafične podobe
- izdelava skupnega scenarija dogajanja
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje letakov s programom po širši okolici
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih
- ureditev prostora in potrebne infrastrukture za izvedbo predstavitev
- nabava in postavitve začasnih lesenih stojnic, klopi in miz

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- skupni TIC
- predstavniki domače in umetnostne obrti
- ponudniki domačih izdelkov
- zainteresirani posamezniki

Projekt POLETNE USTVARJALNE DELAVNICE

KRATEK OPIS:

Ustvarjalne delavnice za najmlajše (risanje, izdelovanje herbarijev, fotografiranje, branje), v času poletnih počitnic, v Kulturno-promocijskem centru (KPC) in na prostem, z razstavo izdelkov v prostorih KPC.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za delavnice pri starših manjših otrok
- izdelava načrta delavnic
- pridobitev študentov ali pedagoških delavcev za vodenje delavnic
- nabava materiala za ustvarjanje
- priprava prostora
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje letakov s programom po občini

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- predšolska in osnovnošolska mladina
- študentje
- pedagoški delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt POLETNI GLASBENI FESTIVAL

KRATEK OPIS:

V letnem avditoriju Kulturnega doma v Svetem Juriju ob Ščavnici bi v poletnih mesecih koncertirali predstavniki različnih glasbenih zvrsti (klasična, rock, narodno-zabavna, filmska, filharmoniki ...).

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev ustreznih dovoljenj in soglasij
- izdelava grafične podobe glasbenega festivala
- izdelava scenarija dogajanja
- izbor voditelja, povezovalca prireditve
- izbor nastopajočih s poudarkom na predstavitev domačih glasbenikov
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje programskega lista o koncertih z opisom nastopajočih in njihovega dela
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih
- ureditev prostora z vso potrebno infrastrukturo za glasbeni nastop

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina

- skupni TIC
- društva
- glasbeniki in glasbene skupine
- zainteresirani posamezniki
- zunanji izvajalci

Projekt IZOBRAŽEVALNI TABORI

KRATEK OPIS:

Organizacija izobraževalnih (zgodovinskih, geografskih ...) taborov za osnovnošolsko in srednješolsko mladino (šola v naravi, občolske dejavnosti, naravoslovni dnevi ...).

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za tabore na osnovnih in srednjih šolah
- ureditev primernih prostorov za tabore z vso potrebno infrastrukturo in opremo ali
- ureditev začasnih prenočišč v telovadnici OŠ ali
- preureditev del podstrešja zgradbe nove šole na Stari Gori v prenočišča
- izdelava programov (zgodovina, geografija, etnologija, biologija, ekologija ...)
- pridobitev strokovnih delavcev za vodenje taborov

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- osnovnošolska in srednješolska mladina
- strokovni delavci
- pedagoški delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt MOTIVACIJSKE DELAVNICE

KRATEK OPIS:

Izvedba brezplačnih motivacijskih delavnic za brezposelne in ostale zainteresirane na temo turizma.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za delavnice med domačini
- priprava načrta delavnic in njihovega poteka
- obveščanje zainteresiranih in zbiranje prijav
- pridobitev strokovnega osebja za vodenje delavnic,
- zagotovitev in oprema prostorov za izvajanje delavnic v Kulturno-promocijskem centru,
- izvedba motivacijskih delavnic za brezposelne in ostale zainteresirane na temo dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter možnosti samozaposlitve v turizmu

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- strokovni delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt **PODJETNIŠTVO NA PODEŽELJU**

KRATEK OPIS:

Izvedba delavnic za podjetnike in ostale zainteresirane na temo turizma in podeželja v smislu podjetniškega pristopa. Katera področja so zanimiva za razvoj turizma na podeželju, dobre prakse, zakoni in predpisi ipd.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za delavnice med domačini
- priprava načrta delavnic in njihovega poteka
- obveščanje zainteresiranih in zbiranje prijav
- pridobitev strokovnega osebja za vodenje delavnic
- zagotovitev in oprema prostorov za izvajanje delavnic v Kulturno-promocijskem centru
- izvedba delavnic

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- strokovni delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt **EKOTURIZEM IN PODEŽELJE**

KRATEK OPIS:

Izvedba brezplačnih motivacijskih delavnic na temo trajnostnega turizma. Razvoj ponudbe, ki temelji na zdravem načinu življenja (ekohrana, mehki turizem, športna infrastruktura ipd.).

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za delavnice med domačini
- priprava načrta delavnic in njihovega poteka
- obveščanje zainteresiranih in zbiranje prijav
- pridobitev strokovnega osebja za vodenje delavnic
- zagotovitev in oprema prostorov za izvajanje delavnic v Kulturno-promocijskem centru
- izvedba motivacijskih delavnic za brezposelne in ostale zainteresirane na temo dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter možnosti samozaposlitve v turizmu

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina

- društva
- strokovni delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt FESTIVAL DOMAČEGA FILMA

KRATEK OPIS:

V Kulturnem domu bi enkrat mesečno, v zimskem času, predvajali filme slovenskih ustvarjalcev iz ožje in širše okolice ter izvedli pogovor z ustvarjalci gledanega filma.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev ponudbe in izbor domačih filmov
- ureditev potrebne infrastrukture za predvajanje filmov
- najem kinooperaterja
- izbor osebe, ki bi vodila pogovor z ustvarjalci
- izdelava programa filmskih večerov
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje filmskega programa s kratko predstavitvijo ustvarjalcev in vsebino filmov

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- domači in tuji filmski ustvarjalci
- zainteresirani posamezniki
- zunanji izvajalci

Projekt PROMOCIJA OBČINE

KRATEK OPIS:

Predstavitve celotne občine Sveti Jurij ob Ščavnici kot turistične destinacije.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Usmerjevalne in informacijske table ter zemljevidi:

- načrtovanje in oblikovanje skupne grafične podobe
- oblikovanje, izdelava in postavitve obcestnih usmerjevalnih tabel
- oblikovanje, izdelava in postavitve informacijskih tabel pri turističnih zanimivostih
- oblikovanje, izdelava in postavitve večjih zemljevidov s turističnimi zanimivostmi ob cestah

Propagandni material:

- izdelava in oblikovanje ter natis prospektov in brošur o občini, njeni zgodovini, naravni in kulturni dediščini, turistični ponudbi, znanih rojakih v slovenskem, nemškem, angleškem ter morda hrvaškem in madžarskem jeziku
- izdelava in oblikovanje ter natis programov kulturnih, športnih in drugih dogodkov
- izdelovanje, oblikovanje ter natis malih, žepnih zemljevidov o učnih, pohodniških, kolesarskih in drugih poteh ter turističnih zanimivostih na poteh

Predstavitveni izdelek:

- izvedba natečaja za skupni turističnopromocijski produkt, ki bi predstavljal občino in bil namenjen tudi za protokolarna darila
 - miniaturni leseni mlin na veter
 - zavojčki z domačo ekomoko iz mlina na veter
 - makete starih domačij, kritih s slamo
 - predstavitvena knjižica ...
- naročilo izdelave izbranega izdelka

Spletna stran:

- posodobitev občinske spletne strani s poudarkom na turistični ponudbi krajev

Ostalo:

- oblikovanje in izdelava celotne grafične podobe občine
- izvedba usposabljanja zainteresiranih občanov za strokovno vodenje po celotni občini
- predstavitve v večjih turističnih kompleksih iz širše okolice (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...)
- predstavitve širši javnosti na različnih sejmih

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki
- zunanji strokovnjaki

Projekt PROMOCIJA OBMOČJA SKUPNEGA TURISTIČNEGA PRODUKTA STARA GORA

KRATEK OPIS:

Predstavitve turističnega kraja Stara Gora kot turistične destinacije.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Usmerjevalne in informacijske table ter zemljevidi:

- načrtovanje in oblikovanje skupne grafične podobe
- oblikovanje, izdelava in postavitve obcestnih usmerjevalnih tabel
- oblikovanje, izdelava in postavitve informacijskih tabel pri turističnih zanimivostih
- oblikovanje, izdelava in postavitve večjih zemljevidov s turističnimi zanimivostmi ob cestah

Propagandni material:

- izdelava in oblikovanje ter natis prospektov in brošur o kraju, zgodovini, naravni in kulturni dediščini, turistični ponudbi ipd.
- izdelava in oblikovanje ter natis programov kulturnih, športnih in drugih dogodkov

Predstavitveni izdelek:

- izvedba natečaja za turističnopromocijski produkt, ki bi predstavljal kraj in bil namenjen tudi za protokolarna darila
- naročilo izdelave izbranega izdelka

Spletna stran:

- posodobitev spletne strani s poudarkom na turistični ponudbi kraja

Ostalo:

- oblikovanje in izdelava celotne grafične podobe občine
- izvedba usposabljanja zainteresiranih občanov za strokovno vodenje po celotni občini
- predstavitve v večjih turističnih kompleksih iz širše okolice (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...)
- predstavitve širši javnosti na različnih sejnih

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- skupni TIC
- zainteresirani posamezniki
- zunanji strokovnjaki

Projekt USPOSABLJANJE OBČINSKIH TURISTIČNIH ANIMATORJEV

Izvedba motivacijskih delavnic in izobraževanj v Kulturno-promocijskem centru.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- preveritev zainteresiranosti za delavnice med domačini
- priprava načrta delavnic in izobraževanj in njihovega poteka
- obveščanje zainteresiranih in zbiranje prijav
- pridobitev strokovnega osebja za vodenje delavnic
- zagotovitev in oprema prostorov za izvajanje delavnic v Kulturno-promocijskem centru
- izvedba motivacijskih delavnic za brezposelne in ostale zainteresirane na temo dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter možnosti samozaposlitve v turizmu

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- strokovni delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt TURISTIČNOINFORMACIJSKI CENTER V KULTURNO-PROMOCIJSKEM CENTRU

KRATEK OPIS:

Vzpostavitev skupnega občinskega Turističnoinformacijskega centra (TIC) s prostorom za prodajo domačih izdelkov v prostorih Kulturno-promocijskega centra.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev potrebne dokumentacije in dovoljenj
- načrtovanje in oblikovanje grafične podobe
- ureditev prostora za namen TIC-a s prostorom za prodajo domačih izdelkov, z vso potrebno infrastrukturo in opremo

- zaposlitev turističnega delavca
- izbor domačih izdelkov, ki bi se prodajali v TIC-u
- izdelava turističnih paketov in izletov po občini ter njihovo trženje
- povezovanje in sodelovanje s sosednjimi TIC-i

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- zainteresirani posamezniki
- zunanji strokovnjaki

Projekt TURISTIČNE IN INFORMACIJSKE KMETIJE

KRATEK OPIS:

Vzpostavitev turističnih in informacijskih kmetij.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Kmetije:

- pridobitev dovoljenj in ustrezne dokumentacije
- vzpostavitev delovanja
- oblikovanje in izdelava grafične podobe
- izdelava načrta trženja in promocije
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje promocijskega gradiva
- izvedba promocijskih aktivnosti v večjih turističnih kompleksih v okolici (Bioterme Mala Nedelja, Radenci, Bad Radkersburg ...) in TIC-ih

Ostalo:

- animiranje kmetovalcev za odprtje turističnih kmetij, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ali informacijskih kmetij
- pomoč pri pridobivanju potrebnih dovoljenj in ostale dokumentacije
- pomoč pri oblikovanju in izdelavi grafične podobe
- pomoč pri promociji
- zalaganje obstoječih kmetij s turističnimi prospekti občine
- vključitev turističnih kmetij v turistično ponudbo občine

VKLJUČENI AKTERJI:

- zasebni investitor
- zainteresirani posamezniki
- društva
- občina
- skupni TIC

Projekt ALTERNATIVNE PRENOČITVENE KAPACITETE

KRATEK OPIS:

Preureditev senikov in skednjev v alternativna prenočišča. Ureditev prostora za kampiranje, kamping-glamping

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- izdelava načrta izvedbe
- izdelava načrta trženja in promocije
- preureditev in oprema senikov in skednjev v prenočišča
- priprava terena za kamping-glamping
- ureditev podporne infrastrukture
- nabava in postavitve miz in klopi ter košev za smeti
- oblikovanje in izdelava promocijskega materiala

VKLJUČENI AKTERJI:

- zasebni investitor
- zainteresirani posamezniki
- društva
- skupni TIC

Projekt KONGRESNI TURIZEM

KRATEK OPIS:

Vzpostavitev pogojev v Kulturnem domu in Kulturno-promocijskem centru za razvoj kongresnega turizma, določitev področij, izdelava načrta trženja in promocije.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- vzpostavitev pogojev za razvoj kongresnega turizma v Kulturnem domu in Kulturno-promocijskem centru
- izdelava načrta trženja in promocije Kulturno-promocijskega centra za namen kongresnega turizma
- nabava opreme, kot so slušalke, govorniški oder, oprema sobe za prevajalce, IKT-oprema ipd.
- oblikovanje, izdelava in razpošiljanje promocijskega gradiva
- predstavitve na sejmih in drugih zanimivih dogodkih

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- skupni TIC
- strokovni delavci
- zainteresirani posamezniki

Projekt ŠALJIVI VAŠKI GRBI

KRATEK OPIS:

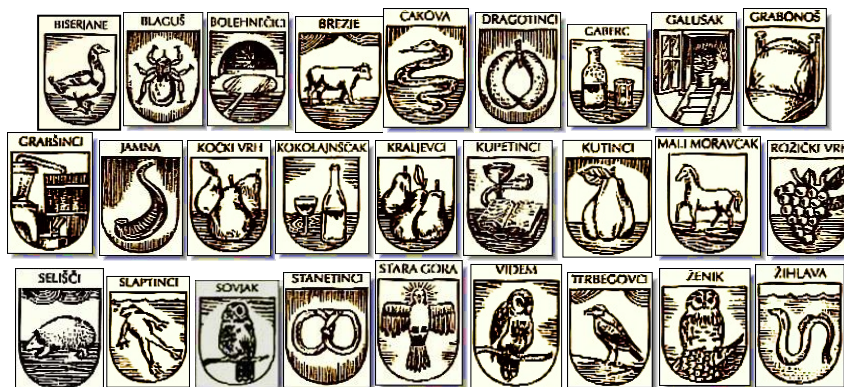
Razstava originalov ali kopij v prostorih Kulturnega doma in Kulturno-promocijskega centra.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- ureditev prostora za stalno razstavo grbov v Kulturno-promocijskem centru
- postavitve stalne razstave
- promoviranje edinstvene razstave
- oblikovanje, izdelava in natis propagandno informacijskih brošur z opisom grbov

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- društva
- zainteresirani posamezniki

Projekt RAZGLEDNI STOLP

KRATEK OPIS:

Postavitev razglednega stolpa na izbrani idilični razgledni točki, kot so npr. Rožički Vrh, Stara Gora, Sovjak.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije
- odkup zemljišča za postavitve razglednega stolpa
- priprava terena za razgledni stolp
- postavitve razglednega stolpa z zaščitno ograjo in daljnogledom
- postavitve informacijske table o stolpu

VKLJUČENI AKTERJI:

- občina
- skupni TIC

Projekt PROMOCIJA JAHANJA

KRATEK OPIS:

Pomoč pri promociji jahanja v manežah na kmetijah v obliki dopolnilnih dejavnosti.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- izdelava načrta promocije in trženja
- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije, ki jih zahtevajo pravilniki o izvajanju dopolnilne dejavnosti
- ureditev manež za jahanje
- ureditev in postavitve zaščitne opreme

VKLJUČENI AKTERJI:

- zasebni investitor
- zainteresirani posamezniki
- društva

Projekt MANJŠI REKREACIJSKI CENTER IN VZDRŽLJIVOSTNI POLIGON

KRATEK OPIS:

Vzpostavitev rekreacijskega centra na prostem ter poligona v gozdu. Potencialna lokacija izvedbe tega projekta je Blaguški gozd z okolico.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

Rekreacijski center:

- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije
- izdelava načrtov za ureditev terena za igrišča
- nabava in postavitve opreme za minigolf, balinanje, kegljanje, rolanje ...
- nabava in postavitve igral za otroke
- postavitve miz in klopi izvajanje namiznih iger, kot so kartanje, šah, druge družabne igre

Poligon:

- ureditev poti po gozdu
- označitev poti z usmerjevalnimi tablami
- postavitve lesenih ovir
- postavitve klopi in košev za smeti
- izdelava načrta promocije in trženja
- oblikovanje in izdelava promocijskega materiala

VKLJUČENI AKTERJI:

- lastniki zemljišč
- zasebni investitor
- zainteresirani posamezniki

Projekt GOLF IGRIŠČE

KRATEK OPIS:

Izgradnja manjšega igrišča za golf v Dragotincih.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije
- priprava in ureditev terena za igrišče
- nabava in postavitve opreme
- izdelava načrta promocije in trženja
- oblikovanje in izdelava promocijskega materiala

VKLJUČENI AKTERJI:

- lastniki zemljišč
- zasebni investitor
- strokovnjaki za golf
- zainteresirani posamezniki

Projekt STRELSKI CENTER

KRATEK OPIS:

Izgradnja civilnega strelskega centra za orožje VK v Kokolajnščaku.

POTREBNE AKTIVNOSTI:

- pridobitev dovoljenj in ostale potrebne dokumentacije
- ureditev terena za strelišče
- ureditev in postavitve opreme
- izdelava načrta promocije in trženja
- oblikovanje in izdelava promocijskega materiala

VKLJUČENI AKTERJI:

- zasebni investitor
- zainteresirani posamezniki
- društva

Projekt POVEZOVANJE S SOSEDNJIMI OBČINAMI

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici se lahko povezuje s sosednjimi občinami ob vsakem času in v vsakem projektu, če se na to pravilno pripravi in naveže stike z ustrežno institucijo ali občino, ki pripravlja podoben projekt oziroma ima v svojih razvojnih načrtih podobne želje in cilje. Vsekakor je treba pri navezovanju in povezovanju stremeti k trajnostnemu razvoju na področju turizma.

Spodaj je navedenih nekaj projektov, v katerih lahko občine sodelujejo in bi bile te povezave tudi smiselne:

- Navezava kolesarskih in pohodniških poti po občinah Prlekije
- Sodelovanje TIC-ev v UE Gornja Radgona in na območju Prlekije
- Izdelava skupnih turističnih paketov, ki bi zajemali vse štiri občine UE Gornja Radgona
- Skupne promocijske aktivnosti za skupni nastop na trgu
- Priprava projektov za skupno kandidiranje za sredstva EU
- Priprava skupnih projektov za prijavo na LAS 2012-2020
- Povezava z Biotermami Mala Nedelja, Termami Radenci in Bad Radkersburg, gradovoma Negova in Gornja Radgona ...
- Skupne prireditve
- Osnovnošolski tabori otrok iz Gornje Radgone, Apač in Radencev v Svetem Jurij ob Ščavnici

Vsi zgoraj opisani projekti so zgolj idejni predlogi občini Sveti Jurij ob Ščavnici. Katere od njih bo Občina uresničila oziroma izvedla, pa je popolnoma v njeni domeni, ozirajoč se na zastavljene prioritete, izkazane potrebe in razpoložljiva sredstva, ki jih ima občina na voljo.

5 RAZVOJ TURISTIČNIH PRODUKTOV

Jürjeva dežela in Stara Gora nas uči sta dva krovna in osrednja projekta iz pričujočega razvojnega programa turizma, zato jima v nadaljevanju namenimo posebno poglavje.

Turistični produkt Jürjeva dežela zajema območje celotne občine in je sestavljen iz več tematskih sklopov, od pohodniških in kolesarskih poti do naravnih in kulturnih znamenitosti ter etnoloških značilnosti pokrajine.

Turistični produkt Stara Gora nas uči pokriva območje naselja Stara Gora in zajema vse značilnosti in posebnosti tega kraja ter njegovo zgodovino.

5.1. OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PRODUKTA JÜRJEVA DEŽELA ZA OBMOČJE CELOTNE OBČINE SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici se je v letu 2012 odločila za izdelavo Razvojnega programa turizma, saj je zaznala potrebo po sistemskem pristopu k razvijanju turistične dejavnosti v občini. Dejstvo, da predstavlja turizem enega najpomembnejših gospodarskih oziroma strateških sektorjev, ki ustvarja nova delovna mesta in izrazito pozitivno vpliva na uravnoteženi razvoj države, regij, občin, krajev, kar lahko razberemo tudi iz vladnih usmeritev, je bilo le še dodatna spodbuda. Za občino predstavlja Razvojni program turizma prvo stopnico na poti k doseganjem ciljev, da občina postane turistično prepoznavna in zanimiva za širši krog obiskovalcev.

Tako se je v sklopu priprave Razvojnega programa turizma izkristaliziral tudi skupni turistični produkt Jürjeva dežela, ki lahko služi tudi kot slogan za privabljanje turistov v občino.

Pri oblikovanju turističnega produkta Jürjeva dežela smo izhajali iz naslednjih dejstev:

- Občina Sveti Jurij ob Ščavnici ponuja vrsto neizkoriščenih turističnih potencialov. Večina teh je zaradi previsokih stroškov promocije ali zaradi neprofesionalno oblikovane ponudbe slabo prepoznavna v širšem okolju.
- Med številnimi destinacijami v občini Sveti Jurij ob Ščavnici izstopajo po pomenu kolesarske in pohodne poti, naravna, kulturna, etnološka in etnografska dediščina ter kulturne prireditve.
- Turistični ponudniki z območja občine Sveti Jurij ob Ščavnici nastopajo v glavnem samostojno, kar zvišuje stroške trženja parcialnih turističnih kapacitet, obenem pa so zaradi preozke ponudbe nekonkurenčni drugim, povezanim turističnim območjem.
- Veliko kulturnih znamenitosti je v slabem stanju oziroma neprimernih za trženje.
- Veliko kulturnih in naravnih znamenitosti je »skritih« in neoznačenih.
- Pomanjkanje prenočitvenih kapacitet je velika pomanjkljivost v razvoju turizma.
- Turističnih kmetij in ponudnikov domače hrane praktično ni.

Vse zapisane ugotovitve predstavljajo argumente za povezovanje v skupno ponudbo in v oblikovanje skupnega turističnega produkta, ki naj vključuje čim večje število kvalitetnih točk, ki se morajo združevati v projekt po principih prostovoljnosti in enakopravnosti.

Kvalitetna ponudba bo zagotovljena s stalnim izobraževanjem ponudnikov, z ozaveščanjem lokalnega prebivalstva o pomenu turizma za območje in s strokovno vodniško službo. Uvajanje

je novih dejavnosti na podeželju s spodbujanjem razvoja dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetiji (v povezavi in izven kmetijske dejavnosti). Ohranjanje naravnih virov in njihova predstavitev predstavljata pravo tržno nišo. Razvoj turizma mora biti trajnostno naravnano.

Oblikovanje skupnega regijskega turističnega produkta na podeželju s kombinacijo ponudbe različnih poti ter naravne in kulturne dediščine. Ključno pri tem je iskanje priložnosti za nova delovna mesta, ustvarjanje pogojev za razvoj zasebnega sektorja in njegovih poslovnih idej in usmerjanje teh posameznikov k ustreznemu podpornemu okolju za zagotovitev realizacije teh poslovnih idej.

Nadgradnja turističnih projektov, ponudbe z različno infrastrukturo, kot so rekreacijski centri, poligoni, igrišča, tabori za odrasle, mladinski tabori, učni tabori in drugo.

5.1.1. Sodelovanje turističnih ponudnikov

Za tvorno in uspešno trženje turističnih produktov na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici je potrebno:

- stalno izobraževanje turističnih ponudnikov
- v turistično ponudbo vnesti domače kulinarične dobrote
- spodbuditi razvoj turističnih kmetij in kmečkih turizmov
- urediti prenočitvene kapacitete
- v razvoj turizma vključiti mlade in brezposelne
- z minimalno koordinacijo doseči, da se številni prazniki in prireditve društev ali občin ne podvajajo v vsebinskem in časovnem smislu
- pravočasno in stalno informiranje turističnih ponudnikov, kar bi pripomoglo k učinkovitejšemu trženju turističnih kapacitet
- izvajati aktivno promocijo
- izdelati atraktiven in kvaliteten promocijski material glede na različne ciljne skupine
- preseči nevoščljivost med posameznimi turističnimi ponudniki

5.1.2. Mreža nosilnih točk

Mrežo nosilnih točk v sklopu skupnega turističnega produkta območja predstavljajo:

- pomembni rojaki
- Blaguški gozd in jezero
- stara struga reke Ščavnice
- Kulturni dom v Svetem Juriju ob Ščavnici
- Kulturno-promocijski center v Svetem Juriju ob Ščavnici
- Stara Gora z različnimi zbirkami in edinstvenim mlinom na veter
- Sovjak s starimi kletmi in domačijami
- cerkvi, župnišče, kapelice in znamenja
- gomile
- razgledni stolp
- športna infrastruktura
- zgodovinske, geografske učne poti
- pohodniške in kolesarske poti
- kulturne in športne prireditve

- učni tabori in delavnice za osnovnošolsko in srednješolsko mladino ter odrasle

5.1.3. Nadaljnji koraki v projektu Jürjeva dežela

V izvedbeni fazi krovnega projekta Jürjeva dežela sledijo naslednje dejavnosti, ki pospešujejo razvoj turizma:

1. oblikovanje celovite turistične ponudbe
2. spodbujanje razvoja turistične infrastrukture
3. promocija celovite turistične ponudbe
4. informiranje obiskovalcev

Dejavnosti za spodbujanje razvoja turizma opravlja Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici, ki ima svoj Turističnoinformacijski center na Stari Gori. K razvoju turizma veliko prispevajo tudi ostala društva v občini, ki jih je kar preko 50 in so po večini zelo aktivna.

Dejavnosti za spodbujanje razvoja turizma lahko opravlja tudi lokalna turistična organizacija (LTO), ki jo ustanovi občina oziroma več občin na zaokroženem območju. Člani lokalne turistične organizacije so pravne osebe in podjetniki posamezniki, turistična in druga društva, katerih dejavnost je neposredno povezana s turizmom in sobodajalci, ter tisti kmetje, ki opravljajo gostinsko dejavnost.

Občina z ustanovitvenim aktom določi način upravljanja lokalne turistične organizacije in njeno dejavnost, ki obsega najmanj:

- oblikovanje celovite turistične ponudbe območja
- informiranje obiskovalcev v okviru Turističnoinformacijskega centra
- promocijo turistične ponudbe
- sooblikovanje turistične ponudbe regije in njene promocije
- vključevanje aktivnosti turističnih in drugih društev, ki deluje v javnem interesu
- spodbujanje razvoja in urejanje objektov turistične infrastrukture na območju

OBLIKOVANJE CELOVITE TURISTIČNE PONUDBE

K oblikovanju celovite turistične ponudbe spadajo:

- izdelava logotipa, ki mora biti preprost, prepoznaven in učinkovit
- izdelava spletne strani z vsemi potrebnimi informacijami in ostalimi podatki ali posodobitev že obstoječe občinske spletne strani z večjim poudarkom na turizmu
- izdelava promocijske zloženke/brošure za različne ciljne skupine turistov
- izdelava zemljevidov poti in znamenitosti v občini
- izdelava tipičnih in umetniških razglednic
- priprava turističnih programov

SPODBUJANJE RAZVOJA TURISTIČNE INFRASTRUKTURE

S spodbujanjem razvoja turistične infrastrukture se želi:

- povečati dostopnost območja z izgradnjo in posodobitvijo cest in kolesarskih poti
- omogočiti odprtost in dosegljivost območja preko svetovnega spleta
- urediti prenočitvene kapacitete
- spodbuditi razvoj turističnih kmetij in kmečkih turizmov
- spodbuditi razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- vzpostaviti ustrezno vodovodno in kanalizacijsko omrežje za izvajanje turistične dejavnosti

PROMOCIJA TURISTIČNEGA PRODUKTA JÜRJEVA DEŽELA

Med promocijske aktivnosti, ki pospešujejo razvoj turizma, spadajo:

- povečanje aktivne promocije
- nastopi na raznih sejnih
- predstavitve v večjih turističnih kompleksih iz širše okolice
- promocija v medijih
- promocija v TIC-ih in turističnih agencijah
- povezovanje turistične ponudbe v občini in širše
- skupni nastop na trgu
- aktivna vključitev skupnega turističnega produkta Jürjeva dežela v turistično območje Prlekije

INFORMIRANJE OBISKOVALCEV

Občina Sveti Jurij ob Ščavnici ima možnost ustanoviti turistično informacijsko pisarno oziroma turistično informacijski center, če presodi, da bi bilo to smiselno oziroma potrebno za hitrejši razvoj turistične dejavnosti v občini. Omenjeni TIC bi lahko imel svoje prostore v Kulturno-promocijskem centru v Svetem Juriju ob Ščavnici, saj je lokacija za turiste zelo dostopna. TIC lahko izvaja dejavnost turističnega vodnika, ki strokovno vodi obiskovalce po vnaprej določenem programu. V tem primeru se morajo upoštevati pogoji za opravljanje dejavnosti turističnih vodnikov in turističnih spremljevalcev.

Sicer v občini že deluje informacijska pisarna na Stari Gori, ki deluje v sklopu Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici. Navedeno turistično pisarno bi lahko, če bi se ustanovil novi TIC, ukinili ali pa bi ta predstavljala enoto matičnega TIC-a na Stari Gori.

Turistično informacijski center (TIC) skrbi za:

- razvijanje, oblikovanje in trženje turistične ponudbe v občini
- izvajanje promocijske aktivnosti
- sodelovanje s turističnimi ponudniki, turističnimi organizacijami in združenji
- zbiranje in posredovanje turističnih informacij
- sprejemanje obiskovalcev

- brezplačno informiranje obiskovalcev
- vodenje ogledov po občini
- pripravo turističnih aranžmajev
- organiziranje kulturnih, športnih, zabavnih in drugih prireditev
- ugotavljanje mnenja obiskovalcev o kakovosti turistične ponudbe
- vodenje statistike obiskovalcev v občini (struktura gostov, nočitve, popis turistične ponudbe, popis podpornega turističnega okolja in aktivnosti ...)

Vsaka od teh aktivnosti bo terjala določena finančna sredstva, ki bodo z učinki izvedbene faze projekta hitro povrnjena.

5.1.4. Predlogi turističnih projektov za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici

Projekti za celotno občino Sveti Jurij ob Ščavnici, ki so opisani že v poglavju 4.5.

- Ponosni smo nanje
- Po mamutovih sledih
- Blaguški raj
- Od kleti do kleti
- Kolesarska pot med gomilami
- Pot med kapelicami, znamenji in cerkvami
- Darovi narave
- Ob reki Ščavnici
- Razgibajmo se
- Nekoč se je delalo drugače
- Poletne ustvarjalne delavnice
- Poletni glasbeni festival
- Izobraževalni tabori
- Motivacijske delavnice
- Podjetništvo na podeželju
- Ekoturizem in podeželje
- Festival domačega filma
- Promocija občine
- Promocija območja skupnega turističnega produkta Stara Gora
- Usposabljanje občinskih turističnih animatorjev
- Turističnoinformacijski center (TIC)
- Turistične in informacijske kmetije
- Alternativne prenočitvene kapacitete
- Kongresni turizem
- Krajevna knjižnica
- Šaljivi vaški grbi
- Razgledni stolp
- Promocija jahanja
- Manjši rekreacijski center in vzdržljivostni poligon

- Golf igrišče
- Strelski center
- Povezovanje s sosednjimi občinami

Zgoraj navedeni projekti so zelo različni, pokrivajo različna področja ter zadovoljujejo različne ciljne skupine. Nekateri projekti so infrastrukturnega značaja, drugi so tako imenovani mehkejši projekti. Nekateri projekti predstavljajo velik finančni zalogaj, druge lahko izvedemo brez večjih finančnih obremenitev. Od občinskih odločitev in prioritet bo odvisno, kako in v katerem vrstnem redu se bodo izvajali.

5.1.5. Predlogi turističnih programov za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici

Območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici je ohranjeno podeželsko okolje, polno naravnih danosti in kulturnih znamenitosti, s pestro zgodovino in zanimivimi pričanji iz preteklosti.

Obisk območja je primeren za različne ciljne skupine turistov/obiskovalcev, tj. družine, posameznike, pare, manjše in večje skupine, pohodnike in kolesarje, zato je smiselno graditi strategijo razvoja turizma v smeri privabljanja organiziranih skupin s strokovnim vodenjem domačih vodnikov. Zaradi lažje organizacije in izvedbe izletov je potrebno, da so ti predhodno dogovorjeni in da je program izleta usklajen z željami obiskovalcev. Programe izletov za zainteresirane je treba sprotno oblikovati. Za ta namen je umno vzpostaviti skupni TIC pod okriljem občine, z redno zaposlenim, ki bo te programe pripravljal in tržil ter po dogovoru izletnike tudi vodil.

V nadaljevanju je predstavljenih nekaj konkretnih primerov izdelanih programov/izletov za različne ciljne skupine.

IZLET ZA UPOKOJENCE

- Izvajalci ogleda: lokalni turistični vodnik, animator
- Število udeležencev: do 50
- Predviden čas prihoda v Sveti Jurij ob Ščavnici: ob 10. uri
- Predviden čas odhoda: med 19. in 20. uro

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti
Potek poti: Sveti Jurij ob Ščavnici–Stara Gora–Sovjak
Zbor udeležencev pred Kulturno-promocijskim centrom v Svetem Juriju ob Ščavnici in pozdrav turističnega vodnika
Sprehod čez Sveti Jurij ob Ščavnici ter ogled spomenikov pomembnih rojakov (Grmič, Korošec, Kocbek)
Ogled spominske sobe rojakov v Kulturno-promocijskem centru in predstavitvenega filma
Ogled razstave šaljivih vaških grbov
Odhod z avtobusom na Staro Goro

Ogled oljarne
Malica na prostoru za piknike pod streho v bližini gasilskega doma, kjer se izletnikom ponudi kruh iz domače moke, zmlete v mlinu na veter, ter domači namazi in čaj/sok
Sprehod po lipovem drevoredu
Ogled mlina na veter
Ogled etnološke zbirke
Ogled cerkve Sv. duha
Odhod avtobusa v Sovjak
Ogled ohranjenih starih kleti
Degustacija domačih vin
Odhod z avtobusom do bližnje turistične kmetije ali gostišča
Dogovorjeno kosilo ali večerja
Odhod z avtobusom proti domu

IZLET ZA OSNOVNOŠOLSKO MLADINO

Zgodovinska učna pot po poteh naravne in kulturne dediščine. Pot je dolga približno 6 km.

- Izvajalci ogleda: lokalni turistični vodnik, animator in spremljevalcev, učitelj
- Število udeležencev: do 30
- Predviden čas prihoda na Staro Goro: ob 9. uri
- Predviden čas odhoda: med 14. in 15. uro

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti
Potek poti: Stara gora–Terbegovci–Sovjak–Ženik–Stara Gora
Zbor udeležencev pred TIC-em in pozdrav animatorja, ki na kratko predstavi potek poti
Razdelitev učnih listov in razlaga navodil za njihovo izpolnitev
Ogledi na trasi:
Mlin na veter
Zamudove smreke izjemnih dimenzij
Pedološka jama
Stare domačije
100-letna bukev
Vaška lipa pri Čušu
Trasa rimske ceste
Ograjki
Ščavniški biotop (ohranjen del stare struge reke Ščavnice),
Peskopop, kjer je bil najden mamutov okel.
Malica – domače dobrote ter pijača (sok/čaj)
Zaključek – preverjanje izpolnjenih učnih listov in pogovor
Odhod z avtobusom proti domu

IZLET ZA SREDNJEŠOLSKO MLADINO

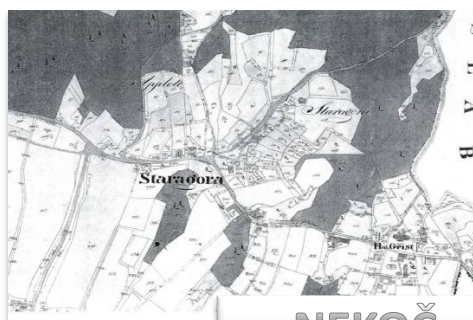
Vodena naravoslovno-izobraževalna delavnica po Blaguškem gozdu in jezeru.

- Izvajalci ogleda: lokalni turistični vodnik, animator in spremljevalcev, učitelj
- Število udeležencev: do 30
- Predviden čas prihoda na Blaguš: ob 10. uri
- Predviden čas odhoda: med 14. in 15. uro

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti
Potek poti: Blaguški gozd in jezero
Zbor udeležencev pri Blaguškem jezeru in pozdrav animatorja, ki na kratko predstavi potek delavnice
Razdelitev učnih listov in razlaga navodil za njihovo izpolnitev
Ogledi na trasi:
Blaguški gozd – flora in favna
Blaguški gozd – pedološka jama
Gomile
Organizirana malica ob jezeru
Blaguško jezero – flora in favna
Preverjanje izpolnjenih učnih listov in pogovor
Blaguško jezero – organizirana vožnja s čolni
Odhod z avtobusom proti domu

5.2. OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PRODUKTA STARA GORA NAS UČI

NEKOČ

DANES

Stara Gora je eno redkih naselji, kjer je še lepo vidno staro vaško jedro in kjer posegi v okolje niso bili drastični, kar se vidi tudi na zgornjih slikah. Da so že predniki skrbeli za lep videz vasi, pričajo med drugim tudi stoletne lipe, ki obdajajo prostor pred novim gasilskim domom.

Kraj ima pestro zgodovino, saj tukaj najdemo vse od rimskih gomilnih grobišč in baročne cerkve do šole. O njihovem kulturnem in družabnem razvoju priča dejstvo, da so že leta 1928 ustanovili prosvetno društvo z dramsko skupino, pevskim zborom in tamburaši ter nato še osnovali sokolsko društvo in Društvo kmetijskih fantov in deklet.

V zadnjih desetih letih je kraj ponovno zaživel, k čemur so veliko prispevala društva iz kraja, še posebno Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici.

Stara Gora je prava zakladnica, na njej najdemo edinstven mlin na veter, etnološko zbirko, staro in novo šolo, Lipov gaj, vaški vodnjak, cerkev, gomile, ob vsem pa še neokrnjeno naravo. Z namenom zaščite kraja pred neprimernimi posegi v okolje ter njenim razvojem v smeri trajnostnega razvoja turizma se v sklopu Razvojnega programa turizma pripravlja tudi študija urbanistično-arhitekturnega razvoja s predlogi programskega razvoja Stare Gore.

Tako se je pri izdelavi Razvojnega programa turizma oblikoval tudi turistični produkt Stara Gora nas uči, ki zajema izključno naselje Stara Gora.

Pri oblikovanju turističnega produkta Stara Gora nas uči smo izhajali iz naslednjih dejstev:

- Stara Gora ima še veliko neizkoriščenih turističnih potencialov. Večina teh je zaradi previsokih stroškov obnove ali vzpostavitve še neprimerna za turistično trženje.
- Turistični ponudniki s Stare Gore nastopajo v glavnem samostojno, nepovezano, kar zvišuje stroške trženja parcialnih turističnih kapacitet, obenem pa so zaradi preozke ponudbe nekonkurenčni drugim območjem.
- Veliko kulturnih in naravnih znamenitosti je »skritih« in neoznačenih.
- Prenositvenih kapacitet ni.
- Turističnih kmetij in ponudnikov domače hrane ni.

Vse zapisane ugotovitve predstavljajo argumente za povezovanje v skupno ponudbo in v oblikovanje skupnega turističnega produkta, ki naj vključuje čim večje število kvalitetnih ponudnikov, ki se morajo združevati v projekt po principih prostovoljnosti in enakopravnosti.

- Kvalitetna ponudba bo zagotovljena s stalnim izobraževanjem ponudnikov, z ozaveščanjem lokalnega prebivalstva o pomenu turizma za območje in s strokovno vodniško službo.
- Uvajanje novih dejavnosti na podeželju s spodbujanjem razvoja dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na kmetiji (v povezavi s kmetijsko dejavnostjo in zunaj nje).
- Ohranjanje naravnih virov in njihova predstavitev predstavljata pravo tržno nišo.
- Razvoj turizma mora biti trajnostno naravnano.
- Iskanje priložnosti za nova delovna mesta, ustvarjanje pogojev za razvoj zasebnega sektorja in njegovih poslovnih idej in usmerjanje teh posameznikov k ustreznemu podpornemu okolju za zagotovitev realizacije teh poslovnih idej.
- Nadgradnja turističnih projektov, ponudbe z različnimi tabori in delavnicami za otroke, mladino in odrasle.

5.2.1. Sodelovanje turističnih ponudnikov

Za tvorno in uspešno trženje turističnih produktov na območju Stare Gore je potrebno:

- stalno izobraževanje turističnih ponudnikov,
- preseči nevoščljivost med posameznimi turističnimi ponudniki,

- v turistično ponudbo vnesti tudi domače kulinarične dobrote,
- spodbuditi razvoj turističnih kmetij in kmečkih turizmov,
- urediti prenočitvene kapacitete,
- v razvoj turizma vključiti mlade in brezposelne,
- z minimalno koordinacijo doseči, da se številne prireditve društev v občini ne podvajajo v vsebinskem in časovnem smislu,
- pravočasno in stalno informiranje turističnih ponudnikov, kar bi pripomoglo k učinkovitejšemu trženju turističnih kapacitet,
- izvajati aktivno promocijo,
- izdelati atraktiven in kvaliteten promocijski material glede na različne ciljne skupine.

5.2.2. Mreža nosilnih točk

Mrežo nosilnih točk v sklopu skupnega turističnega produkta območja trenutno predstavljajo:

- Cerkev Sv. duha
- skulpture iz forme vive,
- etnološka zbirka starega orodja,
- zbirka starih strojev na prostem in lesena preša
- vodnjak,
- Lipov gaj,
- mlin na veter,
- gomile,
- učna pot,
- kulturne in športne prireditve.

In še nekaj novih idej:

- ureditvi prostora s starodobnimi vozili,
- razširitev prostora za starodobno mehanizacijo in stroje,
- postavitve manjše starinske kovačnice,
- postavitve starinskega vzorčnega čebelnjaka,
- postavitve čebelnjaka s panji in vrtom z medovitimi rastlinami,
- ureditev prostora za piknike pod streho,
- ureditev parkirišč,
- ureditev prenočitvenih kapacitet (na delu podstrešja nove šole) s sanitarijami in kopalnico,
- izvedba različnih taborov in delavnic za otroke, mladino in odrasle.

5.2.3. Nadaljnji koraki v projektu Stara Gora nas uči

V izvedbeni fazi krovnega projekta Stara Gora nas uči sledijo naslednje dejavnosti, ki pospešujejo razvoj turizma:

1. oblikovanje celovite turistične ponudbe,
2. spodbujanje razvoja turistične infrastrukture,

3. promocija celovite turistične ponudbe,
4. informiranje obiskovalcev.

Dejavnosti za spodbujanje razvoja turizma na Stari Gori opravlja Turistično društvo Sveti Jurij ob Ščavnici, ki ima tam tudi svojo turistično-informacijsko pisarno. K razvoju turizma veliko prispevajo tudi ostala društva, ki imajo sedež v kraju in so prav tako zelo aktivna, vendar pa je med društvi opaziti nepovezanost ter pomanjkanje skupnih programov, k odpravi česar bi lahko veliko prispeval skupni TIC, ki bi ga ustanovila občina.

OBLIKOVANJE CELOVITE TURISTIČNE PONUDBE

K oblikovanju celovite turistične ponudbe spadajo:

- izdelava logotipa, ki mora biti preprost, prepoznaven in učinkovit,
- izdelava spletne strani z vsemi potrebnimi informacijami in ostalimi podatki,
- izdelava promocijske zloženke/brošure za različne ciljne skupine turistov,
- izdelava tipičnih in umetniških razglednic,
- priprava turističnih programov.

SPODBUJANJE RAZVOJA TURISTIČNE INFRASTRUKTURE

S spodbujanjem razvoja turistične infrastrukture se želi:

- povečati dostopnost območja z izgradnjo in posodobitvijo cest in kolesarskih poti,
- omogočiti odprtost in dosegljivost območja preko svetovnega spleta,
- urediti prenočitvene kapacitete,
- spodbuditi razvoj turističnih kmetij in kmečkih turizmov,
- spodbuditi razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- vzpostaviti ustrezno vodovodno in kanalizacijsko omrežje za izvajanje turistične dejavnosti.

PROMOCIJA TURISTIČNEGA PRODUKTA STARA GORA NAS UČI

Med promocijske aktivnosti, ki pospešujejo razvoj turizma, spadajo:

- povečanje aktivne promocije,
- nastopi na raznih sejnih,
- predstavitve v večjih turističnih kompleksih iz širše okolice,
- promocija v medijih,
- promocija v TIC-ih in turističnih agencijah,
- povezovanje turistične ponudbe v občini in širše,
- skupni nastop na trgu,
- aktivna vključitev skupnega turističnega produkta Stara Gora nas uči v turistično ponudbo občine in širše.

Na Stari Gori pod okriljem Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici že deluje turistično-informacijska pisarna, v kateri pa razen ene uslužbenke preko programa javnih del delajo vsi člani prostovoljno in brezplačno, vendar pa tudi njihovo navdušenje, volja in čas niso neskončni. Zaradi navedenega in glede na dejstvo, da ima občina bogato turistično ponudbo, bi bilo smiselno razmisliti o ustanovitvi skupne občinske turistično-informacijske pisarne oziroma turistično-informacijskega centra, ki bi še dodatno pospešil razvoj turistične dejavnosti v občini in združil ponudbo različnih ponudnikov v skupni turistični produkt in tega tudi intenzivno tržil. Zaposleni v TIC-u bi lahko izvajali tudi dejavnost turističnih vodnikov.

5.2.4. Predlogi turističnih projektov za Staro Goro

Spodaj so navedeni projekti za Staro Goro, ki so opisani že v poglavju 4.5.

- Stara gora nas uči
- Jürska čela in apiterapija
- Poletne ustvarjalne delavnice
- Izobraževalni tabori

Območje Stare Gore je vključeno tudi v druge projekte občine:

- Po mamutovih sledih
- Pot po gomilah
- Po kapelicah, znamenjih in cerkvah
- Razgibajmo se (pohodniške in kolesarske poti)
- Nekoč se je delalo drugače
- Turistično-informacijske kmetije
- Razgledni stolp

Območje Stare Gore je smiselno vključevati tudi v projekte širše okolice in regije.

5.2.5. Predlogi turističnih programov za Staro Goro

Za ogled Stare Gore so najprimernejši skupinski organizirani ogledi, vodeni z lokalnim turističnim vodnikom, animatorjem.

Smiselno je, da so ogledi predhodno dogovorjeni in program izleta usklajen z željami obiskovalcev. Zaradi navedenega je najprimernejše programe izletov sprotno oblikovati. V ta namen se zainteresiranim predhodno posreduje seznam možnih ogledov, s katerega si sami izberejo točke, ki jih želijo videti, in čas trajanja, na podlagi tega se izdelata končni program izleta in določi cena.

Želja vsakega ponudnika je zadržati turista v svojem kraju čim dalj časa, zato je v program smiselno vključiti tudi možnost malice in različnih degustacij.

Preglednica: Primer seznama možnih ogledov na Stari Gori s časovnico

ŽELIM OGLED (označi)	MOŽNI OGLEDI	ČAS TRAJANJA V MINUTAH (označi)	
		krajši	daljši
	Etnološka zbirka starega orodja in različni zgodovinskih eksponatov iz zgodovine kraja	40	90
	Starodobna motorna vozila	40	60
	Starodobna mehanizacija in drugi stroji	40	60
	Stara lesena preša	20	30
	Kovačnica in prikaz kovanja na star način	20	30
	Skulpture iz forme vive	10	20
	Sprehod po lipovem drevoredu in zgodba o njegovem nastanku	15	15
	Mlin na veter in prikaz mletja moke	20	40
	Baročna cerkev in druge najstarejše še delujoče orgle v Sloveniji	20	40
	Gomile v gozdu	10	20
	Starinski čebelnjak	20	30
	Novi čebelnjak s čebeljimi panji	20	40
	Park z gredicami medovitih rastlin	20	40
	Predavanje o čebelarjenju nekoč in danes ter apiterapiji	30	60
	Predstavitev izdelkov iz medu	20	30
	Degustacija izdelkov iz medu ter pogovor s čebelarji	20	40
	Degustacija vin domačih vinarjev in pogovor z vinarji	30	60
	Organizacija malice na zunanjem prostoru za piknike (domače jedi in pijača)	30	60
	Organizacija kosila na turistični kmetiji ali v bližnjem gostišču	60	90
	Ustvarjalne delavnice za mladino (ustvarjanje različnih, izdelkov iz starega papirja, moke in vode)	60	180
	Fotografska delavnica (fotografiranje znamenitosti pod vodstvom ...)	90	180
	Različna predavanja	45	90
	Turistična vožnja s starodavno kočijo, ki jo vleče traktor	45	90
	Naravoslovni dnevi za osnovnošolsko in srednješolsko mladino (geološke, zgodovinske, naravoslovne, čebelarske vsebine)	1 dan	2–3 dni
	Ogled tradicionalnih prireditev (Žetev zlatega klasa, razstava starodobnih vozil ...)	180	1 dan

V nadaljevanju je predstavljenih nekaj primerov konkretnih programov ogledov Stare Gore, ki so razdeljeni v dva sklopa:

- organizirani izleti za različne skupine in
- izleti za ciljno usmerjene skupine.

ORGANIZIRANI IZLETI

IZLET ZA OSNOVNOŠOLSKO IN SREDNJEŠOLSKO MLADINO

Mladi izletniki prekipevajo od energije in niso pripravljeni dalj časa poslušati vodiča in si ogledovati stvari, veliko bolj cenijo, če lahko tudi sami kaj počnejo in jim ni treba biti pri miru, zato je njihov izlet popestren z ustvarjalno delavnico.

- Izvajalci ogleda: lokalni turistični vodnik, animator in spremljevalc
- Število udeležencev: do 30
- Predviden čas prihoda na Staro Goro: ob 9. uri

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti	Čas trajanja
Zbor udeležencev pred TIC-em in pozdrav animatorja	5 minut
Ogled etnološke zbirke v novi šoli	40 minut
Ogled motornih vozil, strojev in druge mehanizacije, ki so razstavljeni zunaj	40 minut
Ogled skulptur razstavljenih pred novo šolo in razlaga njihovega pomena in nastanka	20 minut
Sprehod po lipovem drevoredu, kjer animator pove zgodbo o učiteljici, ki je dala podreti lipo, in njenem sinu, ki je nasadil nove	15 minut
Ogled mlina na veter in prikaz mletja moke	40 minut
Ustvarjalna delavnica o vtisih iz ogledov, na prostoru za piknike pod streho ali v prostorih nove šole. Ustvarjanje najrazličnejših izdelkov (starega orodja, avtomobilčkov, žog ...) iz starega papirja ter moke iz mlina na veter in vode ali risanje mlina na veter – prilagojeno starostnim skupinam	60 minut
Malica na prostoru za piknike pod streho v bližini gasilskega doma, kjer se izletnikom ponudijo kruh iz domače moke, zmlete v mlinu na veter, ter domači namazi in čaj	30 minut
SKUPAJ	250 minut

IZLET ZA UPOKOJENCE

Upokojenci so tista populacija, ki si za izlete vzame največ časa, a ne želi imeti prenatrpanega urnika ogledov. Veliko jim pomeni strokovno vodenje ogledov.

- Izvajalci ogleda: lokalni turistični vodnik, animator
- Število udeležencev: do 50
- Predviden čas prihoda na Staro Goro: ob 10. uri

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti	Čas trajanja
Zbor udeležencev pred TIC-em in pozdrav animatorja, ki na kratko predstavi občino ter potek predvidenih ogledov	15 minut
Ogled baročne cerkve in drugih najstarejših še delujočih orgel v Sloveniji	40 minut
Sprehod po lipovem drevoredu, kjer animator pove zgodbo o učiteljici, ki je dala podreti lipo, in njenem sinu, ki je nasadil nove	15 minut
Ogled mlina na veter in prikaz mletja moke	40 minut
Malica na prostoru za piknike pod streho v bližini gasilskega doma, kjer se izletnikom ponudijo kruh iz domače moke, zmlete v mlinu na veter, ter domači namazi in čaj/kava	30 minut
Ogled etnološke zbirke v novi šoli	40 minut
Degustacija vin domačih vinarjev v kletnih prostorih nove šole	60 minut
Ogled motornih vozil, strojev in druge mehanizacije, ki so razstavljeni zunaj	60 minut
Ogled kovačnice s predstavitvijo kovanja na stari način	20 minut
SKUPAJ OGLEDI	320 minut
Odhod s Stare Gore na kosilo v bližnjo gostišče ali kmečki turizem ter nadaljevanje poti proti domu	90 minut
SKUPAJ	410 minut

CILJNO USMERJENI IZLETI

IZLET ZA LJUBITELJE ČEBEL IN ČEBELARJENJA

So specifična skupina izletnikov, ki natančno ve, kaj želi videti.

- Izvajalci ogleda: predstavnik čebelarskega društva
- Število udeležencev: do 20
- Predviden čas prihoda na Staro Goro: ob 11. uri

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti	Čas trajanja
Zbor udeležencev pred starinskim čebelnjakom v lipovem drevoredu ter pozdrav vodiča iz vrst čebelarskega društva, ki na kratko predstavi delovanje društva in potek ogleda	10 minut
Ogled starinskega čebelnjaka	30 minut
Sprehod do novega čebelnjaka	10 minut
Ogled gredic z medovitimi rastlinami	40 minut
Ogled novega čebelnjaka ob gozdu s čebeljimi panji	40 minut
Predavanje o čebelarjenju nekoč in danes ter apiterapiji	60 minut
Predstavitve izdelkov iz medu	20 minut
Degustacija izdelkov iz medu in pogovor s predstavniki čebelarskega društva	20 minut
SKUPAJ	230 minut

IZLET ZA LJUBITELJE STARODOBNIH VOZIL, STROJEV IN NAPRAV

So ljubitelji starodobnih vozil, strojev in naprav, ki želijo o tem čim več vedeti in tudi videti.

- Izvajalci ogleda: predstavnik Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici in predstavnik društva Oldtimer Stara Gora
- Število udeležencev: do 50
- Predviden čas prihoda na Staro Goro: ob 13. uri

Preglednica: Primer programa izleta

Opis poti	Čas trajanja
Zbor udeležencev pred TIC-em in pozdrav predstavnikov društev, ki na kratko predstavijo občino, društva in potek predvidenih ogledov	20 minut
Ogled etnološke zbirke v novi šoli	40 minut
Ogled motornih vozil in naprav v lasti društva Oldtimer Stara Gora	60 minut
Degustacija vin domačih vinarjev v kletnih prostorih nove šole	60 minut
Ogled strojev in naprav v lasti Turističnega društva Sveti Jurij ob Ščavnici	60 minut
Ogled kovačnice s predstavitvijo kovanja na stari način	20 minut
Sprehod po lipovem drevoredu	15 minut
Ogled mlina na veter in prikaz mletja moke	40 minut
Malica na prostoru za piknike pod streho v bližini gasilskega doma, kjer se izletnikom ponudijo kruh iz domače moke, zmlete v mlinu na veter, ter domači namazi in čaj/kava	30 minut
SKUPAJ	345 minut

Foto: PORA, Gornja Radgona

6 ZAKLJUČEK

6.1. POVZETEK ANALIZE STANJA

Vlaganje v **človeške vire** je dolgoročna naložba, ki je težko merljiva, vendar se obrestuje. Ljudje so ključni generatorji uspeha, zato je treba poskrbeti, da se bodo v okolju, kjer živijo, delajo in ustvarjajo, dobro počutili. Z določenimi aktivnostmi je treba nakazati smeri razvoja, ozaveščati in usposabljanje prebivalstvo o pomembnosti varovanja okolja in turizma na območju občine, poskrbeti za dvig kakovosti življenja in omogočiti dostopnost do tistih dobrin, ki so nujne za življenje. Hkrati je treba prebivalcem ponuditi možnost, da se prepoznajo v razvojnih načrtih občine in da delujejo skladno z njimi.

Gospodarstvo pomembno vpliva na razvoj določenega področja. Naloge države in lokalnih skupnosti pri podpori gospodarstvu so, da zagotovijo aktivnejšo komunikacijo in sodelovanje med okoljem in gospodarstvom, lokalno skupnostjo in podjetji. Turizem je pomembna gospodarska panoga, ki ugodno vpliva na dvig BDP-ja in omogoča dvig kvalitete življenja lokalnemu prebivalstvu, hkrati pa omogoča zaposlitve in preživetje.

Razvoj podeželja je splet kmetijske, prehranske in okoljske politike s posebnim poudarkom na zaščiti naravnih virov. Ker imajo lokalne skupnosti omejen vpliv na oblikovanje kmetijske politike, je zelo pomembno, da se pri načrtovanju razvojnih projektov upošteva trajnostni socialno-ekonomski razvoj.

Infrastruktura na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici je delno urejena, delno pa v izgradnji, obnovi, rekonstrukciji (prometna, komunalna, vodovodna, električna infrastruktura, širokopašno omrežje). Intenzivni posegi v okolje lahko privedejo do degradacije določenih naravnih območij, zato je treba pri projektiranju nameniti temu posebno pozornost.

Iz analize področja **turizma** na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici je bilo ugotovljeno, da območje spada v vse tri tematske sklope marketinškega pristopa: 3A – rekreacijski turizem, 3E – podeželski turizem, 3D – doživljajski turizem. V vseh treh najdemo turistične potenciale tudi na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici.

Vizija razvoja turizma je naravnana k **trajnostnemu socialno-ekonomski razvoju**, ki upošteva celostni razvoj podeželja v harmoniji med človekom in njegovim naravnim okoljem. Temelji na treh stebrih, ki tvorijo pogoje za sonaravni, trajnostni razvoj regije: človeku – lokalnemu prebivalcu, naravi in kulturni dediščini. Zagotavljanje pogojev za dolgoročno blaginjo prebivalstva upošteva potrebo po skrbnem ravnanju z naravnimi resursi in kulturno dediščino.

Slogan simbolizira celotno območje s skupno ponudbo, temelječo na prednostih območja. Slogan se je uveljavil kot delovni naslov Razvojnega programa turizma na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici in se glasi:

JÜRJEVA DEŽELA

6.2. PREDLAGANE AKTIVNOSTI PO PODROČJIH DELOVANJA

V tem poglavju so navedene aktivnosti, ki so povezane in usklajene s projekti, navedenimi in podrobno opisanimi v poglavju 4.5. Aktivnosti za hitrejši in učinkovitejši razvoj turizma v občini Sveti Jurij ob Ščavnici po področjih človekovega delovanja:

6.2.1. Človeški viri

Aktivnosti:

- usposabljanje prebivalstva in ga ozaveščati o pomembnosti varovanja okolja in turizma na območju občine,
- poskrbeti za dvig kakovosti življenja in omogočiti dostopnost do tistih dobrin, ki so nujne za življenje,
- prebivalcem ponuditi možnost, da se prepoznajo v razvojnih načrtih občine in da delujejo skladno z razvojem,
- izobraževanje in usposabljanje z organizacijo delavnic na temo:
 - **Možnosti pridobivanja dokumentacije za samostojno opravljanje dejavnosti**
Vsebina: vrste dopolnilnih dejavnosti, pogoji, postopki in zahtevana dokumentacija za ustanovitev gospodarskih družb, za registracijo podjetnika posameznika, za samostojno opravljanje dejavnosti, zakonski predpisi ipd. Primeri dobre prakse;
 - **Načini in možnosti trženja**
Vsebina: vrste trženja in spoznavanje trga, poslovni načrt, možnost koriščenja različnih nacionalnih in programov EU idr.;
 - **Kreativna delavnica**
Vsebina: novi izvorni izdelki; zakoni estetike in umetnosti; embalaža - priprava izdelka za tržišče; uporabna/estetska vrednost izdelkov; izbor izdelkov;
 - **Etnološka delavnica**
Vsebina: lokalni tradicionalni izdelki ter izbor izdelkov;
 - **Pristopi k turistu**
Vsebina: kako pristopiti k turistu, kako ga obdržati, kaj turist išče ...

Temu področju so namenjeni projekti, ki vsebujejo zgoraj navedene aktivnosti in so opisani v poglavju 4.5.

6.2.2. Gospodarstvo

Aktivnosti:

- zagotoviti ustrezno prometno, električno in komunalno infrastrukturo ter širokopasovno omrežje,
- ustrezno opremiti zemljišča za razvoj domačega gospodarstva in podjetništva ter privabljanje tujih investitorjev,
- spodbujanje podjetništva, kreativnosti in tehničnega ustvarjanja mladih,
- vzpostaviti učinkovitejše podporno okolje za pomoč podjetnikom pri pridobivanju

finančnih sredstev, premagovanju birokratskih ovir, promoviranju dobrih praks idr. Temu področju so namenjeni projekti, ki vsebujejo zgoraj navedene aktivnosti in so opisani v poglavju 4.5.

6.2.3. Okolje in prostor

Aktivnosti:

- posegi v okolje morajo biti dobro premišljeni, načrtovani in strokovno izvedeni na naravi prijazen način,
- degradirana območja ponovno revitalizirati s sonaravnimi postopki,
- ozaveščanje prebivalstva.

6.2.4. Kmetijstvo in podeželje

Ko govorimo o povezavi med kmetijstvom in turizmom, ne smemo pozabiti, da pri tem niso v prvi vrsti mišljeni veliki kmetovalci, ki imajo razvit svoj trg in so samo sebi zadostni. Govorimo o kmetijah, ki sami sebi niso zadostne, male kmetije, ki životarijo in v bistvu nimajo za preživetje. Na področju turizma lahko take kmetije z malo iznajdljivosti in volje ter dobrih idej izrazijo tisti del naravi, ki jo ima jurjevski človek.

Na kmetijskem področju in na področju razvoja podeželja je treba delovati v smislu razvoja ekološkega kmetijstva na območju občine. Če se občina zaveže, da bo razvijala turizem po načelih trajnostnega turizma, je njena naloga, da svoje prebivalce začne ozaveščati z določenimi aktivnostmi, saj trajnostni turizem v veliki meri temelji na ponudbi iz kmetijske proizvodnje in kmečkega življenja (domača hrana, pijača, druge kmečke dobrote, kmečko življenje, kmečka opravila ipd).

Druga možnost razvoja turizma na podeželju so kmečki turizmi in turistične kmetije, ki lahko ponujajo doživljajske počitnice, ob uživanju narave, etnologije, enologije in podobno.

Naslednja naloga, ki čaka občino, je, da začne izvajanje motivacijskih delavnic, ki bi zajemale razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ter razvoj okoljevarstvenega kmetijstva (ekološko, integrirano, permakultura ...).

6.2.5. Turizem

Po analizi področja turizma na območju občine Sveti Jurij ob Ščavnici je bilo ugotovljeno, da območje spada v vse tri tematske sklope marketinškega pristopa:

3A-turizem (aktivni, akcijski, adrenalinski) – rekreacijski turizem

Če apliciramo vsebino rekreacijskega turizma na obravnavano območje, to pomeni, da je treba v okviru organizacijskih in kadrovskih zmožnosti (posamezniki, društva) spodbujati izvajanje turističnih akcij, kot so kolesarjenje, vožnja s čolnom, vožnja s kočijo, jahanje idr., nadalje urediti kolesarske, pohodniške in učne poti ter športne površine, spodbuditi vzpostavitev manjših rekreacijskih centrov in vzdržljivostnih poligonov ter organizirati različna tekmovanja.

3E-turizem (ekološki, etnološki, enološki) – podeželski turizem

Podeželski turizem 3E pomeni turizem z ekološkimi, etnološkimi in enološkimi vsebinami. Da dosežemo želeni cilj, je treba slediti ekološkim smernicam ter poleg urejene etnološke zbirke izdelati tudi informacijske, razlagalne in usmerjevalne table (flora in favna ob reki Ščavnici, Blaguški gozd in jezero, pedološke jame) ter urediti dostopnost, spodbuditi povezovanje ponudnikov ter ponudbo domačih dobrot (hrana, pijača). Ob tem je nujno treba spodbuditi povečanje prenočitvenih kapacitet, saj brez njih ni pravih možnosti za razvoj turizma.

3D-turizem (doživljajski, dediščinski, domišljijski) – doživljajski turizem

Pri tej kategoriji turizma sledimo sloganu »*Kar je tebi vsakdan, je drugemu doživetje*«. Zato predlagamo, da se začnejo aktivnosti v smeri usposabljanja vodnikov za izvajanje doživljajskih vodenj turistov (legende, ljudske pripovedi, pesmi, hrana ...).

Ena pomembnejših aktivnosti je izdelava **promocijskega materiala** (zloženke/brošure, spletna stran, turistični zemljevid, informacijske in usmerjevalne table) območja Jürjeve dežele ter **ponatis** že obstoječega promocijskega gradiva.

Pomembno je, da so turistični programi pripravljani tako, da so turistu zanimivi, doživljajski in nepozabni ter **DA SE TURIST ŠE VRNE!**

6.3. PREDLAGANE AKTIVNOSTI POVEZOVANJA

Ena od možnih povezovanj turističnih produktov Jürjeva dežela in Stara Gora nas uči je vključevanje v projekte z območja Prlekije, npr. Po vinskih cestah in dediščini Prlekije, in Pomurja, npr. kolesarska pot Mura-Drava bike.

Projekt Po vinskih cestah in dediščini Prlekije definiramo kot regionalno mrežo naravnih in kulturnih znamenitosti ter turističnih storitev, povezanih s kulturo in tradicijo enologije oziroma vinske kulture. Mreža naj bi bila oblikovana v okviru natanko določene turistične ponudbe in naj bi turistom omogočala zanimivo in pestro bivanje v regiji v času do enega tedna.

Razvojni proces projekta Po vinskih cestah in dediščini Prlekije je dolgoročno gledano odvisen od stopnje zanimanja in odgovornosti na lokalni ravni. Je odprt projekt, zato ima možnosti širitve in vključevanja novih znamenitosti, novih trgov, novih interpretacij itd., kar pa je odvisno od partnerskega sodelovanja članov v združenju.

Drugi konkretni predlog je povezava in vključitev obravnavanega območja je v turistični produkt regijskega pomena Mura-Drava bike, katerega osnovni namen je razvoj kolesarskega turizma v regijah in hkrati tudi razvoj spremljajočih storitvenih dejavnosti in se navezuje na obstoječe avstrijske kolesarske poti ob Muri in Dravi in je na evropski turistični zemljevid postavil novo zanimivo čezmejno turistično destinacijo.

Pri teh povezavah je ključna aktivna vključitev podpornih institucij, kot so občina, turistična pisarna, TIC).

Najhitrejša pot do učinkovitega trženja produktov turizma in podeželja in s tem ustvarjanja pogojev za nastajanje novih delovnih mest na podeželju, je vstop v skupno institucijo (npr. LTO Prlekija), ki se ukvarja predvsem s trženjem prleškega turizma v Sloveniji in zunaj nje ter ima bogate izkušnje s tega področja. To velja predvsem za sodelovanje pri izdelavi skupne promocije zloženk, brošur ter spletne strani. Združevanje komplementarne turistične ponudbe in zniževanje stroškov promocije s skupnim financiranjem promocijske kampanje lahko prinese bistveno večji ekonomski učinek od razdrobljene in parcialne promocije (skupna promocija domače obrti, skupni promocijski material o ponudnikih in njihovi ponudbi).

Pomembno je tudi povezovanje posameznih programov s skupnimi programi turističnega območja Prlekija in vključitev v razvoj integralnih turističnih produktov, navezava kolesarskih, pohodniških in drugih tematskih poti (npr. konjske, vinske poti) na območja sosednjih občin (Gornja Radgona, Šentilj, Sveta Ana ...) ter drugih turističnih produktov (konjereja, vino, suho sadje, domača obrt, kulinarika).

Razvojni program za turizem občine Sveti Jurij ob Ščavnici je vključil vsa področja človekovega delovanja in podpornih panog za razvoj turizma.

Ključnega pomena za nadaljnji uspešen razvoj območja in turistične ponudbe je profesionalen pristop k uresničevanju programa. V ta namen predlagamo kot prioriteto vzpostavitev turistične pisarne ali turistično-informacijskega centra v Kulturno-promocijskem centru v Svetem Juriju ob Ščavnici. V izvajanje aktivnosti pisarne morajo biti vključene že prej našte-te podporne institucije in občina.

7 VIRI

- Državni razvojni program 2007–2013, Ljubljana 2008
- Strategija razvoja slovenskega turizma 2012–2016, Ljubljana 2012
- Zakonom o spodbujanju razvoja turizma, Ur. l. RS št. 2/2004
- Regionalni razvojni program Pomurja 2007–2013, Murska Sobota 2007
- Območni razvojni program za območje Prlekije 2007–2013, Prlekija 2006
- Operativni program – program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje od 2007 do 2013, Ljubljana 2007
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za območje občine Sveti Jurij ob Ščavnici, OIKOS, svetovanje za razvoj, d.o.o., Julij 2009
- Lokalni energetska koncept občine Sveti Jurij ob Ščavnici, izdelovalec: Lokalna energetska agencija za Pomurje, LEA Pomurje, April 2009
- Program oskrbe s pitno vodo za leto 2012 za občino Sveti Jurij ob Ščavnici, Oktober 2011
- Program oskrbe s pitno vodo za leto 2013 za občino Sveti Jurij ob Ščavnici, Oktober 2011
- Pomurje, Trajnostni regionalni razvoj ob reki Muri, Zbornik povzetkov 20. Zborovanje slovenskih geografov, Izdala in založila: Zveza geografov Slovenije in Društvo geografov Pomurja, Urednica: Tatjana Kikec, 2009 Murska Sobota
- Pomurje : trajnostni regionalni razvoj ob reki Muri : zbornik povzetkov / 20. zborovanje slovenskih geografov, Ljutomer-Murska Sobota, 26.–28. marec 2009
- Milan Orožen Adamič, Krajevni leksikon Slovenije, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1995
- Romana Savnik, France Planina, Krajevni leksikon Slovenije – IV. knjiga: Podravje in Pomurje, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1980
- ŽIVA kulturna dediščina se predstavi / [urednik Naško Križnar], - Ljubljana : Slovensko etnološko društvo, 2010
- <http://www.sveti-jurij.si>
- <http://users.volja.net>
- <http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si>
- <http://www.stat.si>
- <http://rkd.situla.org>
- <http://sl.wikipedia.org>
- <http://www.td-svetijurij.si>
- <http://www.svlr.gov.si>
- <http://www.ess.gov.si>
- <http://gis.arso.gov.si>
- <http://www.rtv slo.si>
- <http://www.bioportal.si>
- <http://www.cpi.si>

- <http://www.uradni-list.si>
- <http://www.zvkds.si>
- <http://www.rd-mura-paloma.si>
- <Http://www.zakriz.net>
- <http://e-uprava.gov.si>
- <http://gis.iobcina.si>
- <http://www.mgrt.gov.si>
- <http://www.google.com/earth/index.html>